Iktatószám: PM/4039 - 5 /2018

JELENTÉS

A NEMZETGAZDASÁG 2017. ÉVI MUNKAVÉDELMI HELYZETÉRŐL

Összeállította: Pénzügyminisztérium
Munkavédelmi Főosztály

Melléklet:
Minisztériumok és önálló szervezetek beszámolóinak összefoglalója

Budapest, 2018. „ IX. 18. ”

Jóváhagyom:

Varga Mihály
gazdaságpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes,
pénzügyminiszter

Pénzügyminisztérium Miniszter

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés 4

2. A munkabalesetek alakulása 4

2.1. A munkabalesetek számának alakulása ... 4

A munkabalesetek megyék szerinti alakulása ... 5

A munkabalesetek nemzetgazdasági ágak szerinti alakulása ... 6

2.1.1. A foglalkoztatottakra vonatkozó munkabaleseti gyakorisági mutatók ... 6

2.1.2. A munkabaleseti ráták megyék szerinti alakulása ... 7

2.1.3. A munkabaleseti ráták nemzetgazdasági ágak szerinti alakulása ... 8

2.2. A munkabalesetek munkáltatói kivizsgálásával kapcsolatos tapasztalatok ... 9

3. A foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek kivizsgálása és alakulása 9

3.1. A munkavédelmi hatósághoz bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúk és fokozott expozíciós esetek ... 9

3.2. Az elfogadott és nyilvántartásba vett foglalkozási megbetegedések, és fokozott expozíciós esetek ... 10

4. A foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok és szakellátó helyek éves tevékenysége 12

5. A Munkavédelmi Főosztály és a munkavédelmi hatóságok tevékenysége 14

5.1. Jogszabály-előkészítési tevékenység ... 14

5.1.1. Törvényi szintű szabályozás ... 14

5.1.2. Rendeleti szintű szabályozás ... 14

5.2. Egyéb szabályozás, iránymutatás ... 15

5.3. A Munkavédelem Nemzeti Politikája ... 16

5.4. A munkavédelmi hatóságok hatósági tevékenysége ... 22

5.4.1. A munkavédelmi hatósági ellenőrzések és intézkedések számának alakulása ... 22

5.4.2. Célvizsgálatok, társhatósági ellenőrzések ... 23

5.4.3. A közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálása ... 24

5.4.4. Utóellenőrzések ... 25

5.4.5. A munkáltatók írásbeli tájékoztatás kérésére vonatkozó határozati intézkedések ... 25

5.4.6. Előre bejelentett ellenőrzések tapasztalatai ... 26

5.4.7. Az ellenőrzések egyéb tapasztalatai ... 26

6. Az ellenőrzések fő ágazati tapasztalatai 29

6.1. Építőipar ... 29

6.2. Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás ... 31

6.3. Feldolgozóipar ... 34

6.4. Gépipar ... 38

6.5. Szolgáltatóipar ... 40

6.6. Egészségügyi, szociális ellátás ... 45

6.7. Oktatás ... 45

7. Az egyéni védőeszköz ellátás és használat 46

8. Az Országos Közegészségügyi Intézet Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatóság által végzett munkavédelmi kutatás és tudományos munka 47

9. A Munkavédelmi Tanácsadó Szolgálat működése 48

10. Munkavédelem és Biztonságtechnika szaklap 49

11. Nemzetközi kapcsolatok 50

Minisztériumok és önálló szervezetek beszámolóinak összefoglalója 53

1. Belügyminisztérium 53
2. Emberi Erőforrások Minisztériuma 54
3. Földművelésügyi Minisztérium 55
4. Honvédelmi Minisztérium 55
5. Igazságügyi Minisztérium 56
6. Külgazdasági és Külügyminisztérium 56
7. Miniszterelnöki Kabinetiroda 56
8. Miniszterelnökség 57
9. Pénzügyminisztérium 57
10. Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat 57
11. A Szakképzési Centrumok 58
12. Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő 59
13. Országgyűlési Őrség 61
14. A Munkavédelmi Bizottság Munkavállalói Oldal véleménye a nemzetgazdaság 2017. évi munkavédelmi helyzetéről 61
15. A Munkavédelmi Bizottság Munkaadói Oldal véleménye a nemzetgazdaság 2017. évi munkavédelmi helyzetéről 63

1. Bevezetés

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 14. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a munkavédelem irányításának keretében állami feladat a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetének évenkénti áttekintése és a megállapítások nyilvánosságra hozatala. Az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 6. § a) pontja szerint a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter látja el az Mvt. 14. §-ában meghatározott állami irányítási feladatokat.

A jelentés tartalmazza a 2017. évre vonatkozóan a gazdasági környezet és a munkafeltételek alakulását a Pénzügyminisztérium (a továbbiakban: PM; 2018. május 18. előtt Nemzetgazdasági Minisztérium) Munkavédelmi Főosztálya (a továbbiakban: Munkavédelmi Főosztály) és a megyei kormányhivatalok – munkavédelmi hatósági feladatokat ellátó – munkavédelmi ellenőrzési osztályainak (a továbbiakban: munkavédelmi hatóság) tapasztalatai alapján. Az egyes nemzetgazdasági ágazatokért felelős minisztériumok és önálló szervezetek részjelentéseit a jelentés melléklete tartalmazza.

2. A munkabalesetek alakulása

2.1. A munkabalesetek számának alakulása

A munkavédelmi helyzet értékelésének egyik legfontosabb mutatója a munkabalesetek számának alakulása.

A Munkavédelmi Főosztály által készített munkabaleseti nyilvántartás alapja a munkáltatók tárgyévre vonatkozó 3 munkanapot meghaladó keresőképtelenséggel járó munkabalesetek munkabaleseti jegyzőkönyvön történő bejelentése. A munkáltatók a munkabaleset helyszíne szerinti, területileg illetékes munkavédelmi hatósághoz küldik meg a munkabaleseti jegyzőkönyveket, amelyek feldolgozása alapján történik a munkabalesetek statisztikai elemzése[1].

A beérkezett és feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek adatai alapján az *összes munkabaleset számában* 2013-tól a foglalkoztatottság növekedése és a feldolgozóipar bővülése miatt emelkedés tapasztalható. Az emelkedés üteme azonban jelentősen lassult a 2017-es évben. (Az összes munkabaleset számának alakulását az *1. számú ábra* mutatja.)

[1] Nem tartalmazza a Jelentés azokat a baleseteket, amelyek kivizsgálására a területi munkavédelmi hatóság hatásköre nem terjed ki, mert:

- vagy nem minősülnek munkabalesetnek: szabadidős (otthoni munkabalesetek), nem szervezett munkavégzés során bekövetkezett sportbalesetek, mást nem foglalkoztató egyéni vállalkozó, „segítő családtag" munkavégzése közben bekövetkezett balesetek, a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben érő baleset, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt;
- vagy a baleset ugyan munkabalesetnek minősül, de a kivizsgálása nem tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe (Mvt. 86. § (1) d) és e) pontja alapján a bányászati tevékenységgel összefüggő, illetve a Magyar Honvédségnél, a rendvédelmi szerveknél, a nemzetbiztonsági szolgálatoknál, a katasztrófavédelem szerveinél, és az önkéntes tűzoltóságnál bekövetkezett munkabalesetek);
- jelentésre nem kötelezett, 1-3 kiesett munkanapot okozó, munkabaleset.

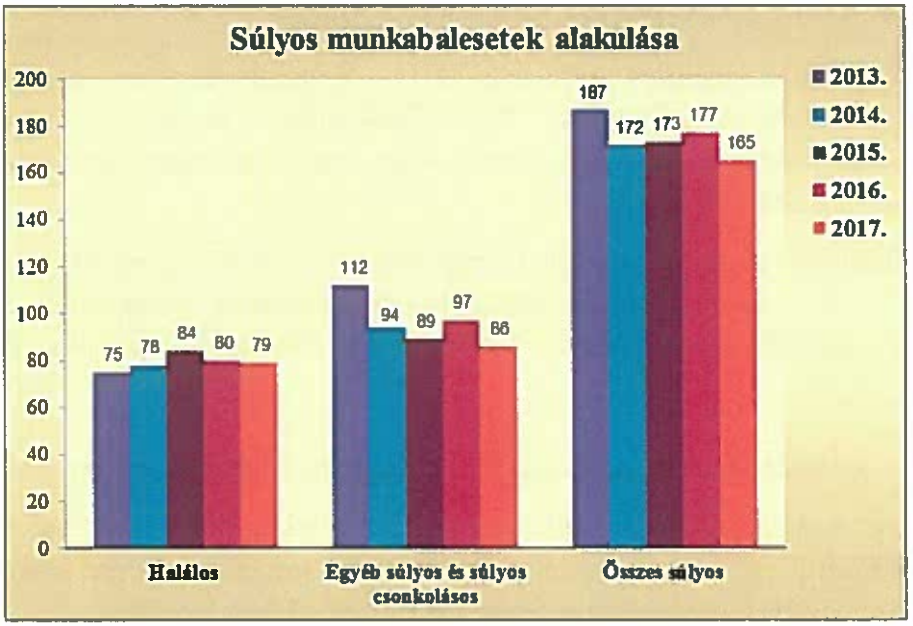
1. számú ábra

A *halálos munkabalesetek száma* 2016. évben 80-ra csökkent, illetve 2017-ben tovább csökkent 79-re. Az *egyéb súlyos munkabalesetek száma* 2017-ben 86-ra csökkent. Az összes *súlyos munkabalesetek száma* 2017-ben 165-re csökkent.

A súlyos munkabaleset számának alakulását a *2. számú ábra* mutatja.

2. számú ábra

A munkabalesetek megyék szerinti alakulása

Az elmúlt 5 évhez hasonlóan 2017. évben is a legtöbb munkabaleset Budapest Fővárosban (3969), Pest megyében (2510), Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (1387), Fejér megyében (1369) és Győr-Moson-Sopron megyében (1356) történt. A 2016. évhez képest Budapesten 5,6%-kal, Pest megyében 2,7%-kal, Fejér megyében 3,3%-kal nőtt, míg Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2,4%-kal, Győr-Moson-Sopron megyében 5,1%-kal csökkent a munkabalesetek száma.

2017. évben a legtöbb súlyos munkabaleset Budapest Fővárosban (súlyos: 28, ebből halálos: 13), Pest megyében (súlyos: 12, ebből halálos: 7), Somogy megyében (súlyos: 12, ebből halálos: 3) valamint külföldön (súlyos: 12, ebből halálos: 7) történt.

A 2016. évhez képest a súlyos munkabalesetek száma 8 megyében növekedett, 8 megyében csökkent, 4 megyében változatlan maradt. Ezen belül a 2016. évhez képest a halálos munkabalesetek száma 8 megyében növekedett, 2 megyében változatlan maradt, 10 megyében csökkent.

A munkabalesetek nemzetgazdasági ágak szerinti alakulása

2017-ben a *"C" - Feldolgozóipar* (9013), a *"H" - Szállítás, raktározás* (3139) és a *"G" - Kereskedelem, gépjárműjavítás* (2509) nemzetgazdasági ágazatokban történt a legtöbb munkabaleset. Ezen ágazatokban dolgozó munkavállalók száma a legmagasabb Magyarországon.

2017-ben a súlyos munkabalesetek az *"F" - Építőipar* (súlyos: 44, ebből halálos: 21), a *"C" - Feldolgozóipar* (súlyos: 42, ebből halálos: 15), a *"H" - Szállítás, raktározás* (súlyos: 25, ebből halálos: 15) és az *"A" - Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat* (súlyos: 21, ebből halálos: 12) ágazataiban következtek be. A négy ágazatban a súlyos munkabalesetek száma a 2016. évhez képest az *"F" - Építőiparban* (34-ről 44-re), a *"C" - Feldolgozóiparban* (35-ről 42-re), a *"H" - Szállítás, raktározásban* (22-ről 25-re) emelkedett, azonban az *"A" - Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágazatban* (25-ről 21-re) csökkent. Az elmúlt 5 évben is ezekben az ágazatokban történt a legtöbb súlyos és halálos munkabaleset.

2017. évben a munkabalesetek 52%-a a *"C" - Feldolgozóiparban*, a *"Q" - Humán-egészségügyi, szociális ellátásban*, az *"F" - Építőiparban*, és az *"A" - Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágazatban* történt, ezért ezeket az ágazatokat a munkavédelmi hatóság kiemelt ágazatként vizsgálja.

2017-ben a halálos kimenetelű munkabalesetek 61%-a a kiemelt ágazatokban történt *("F" - Építőipar: 27%, "C" - Feldolgozóipar: 19%, "A" - Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat: 15%)*, de a nem kiemelt ágazatok közül a *"H" - Szállítás, raktározás* is jelentős arányt képviselt (19%).

2.1.1. A foglalkoztatottakra vonatkozó munkabaleseti gyakorisági mutatók

A munkabalesetek abszolút számai mellett indokolt a foglalkoztatottakra vetített munkabaleseti mutatókat (rátákat) is értékelni. A viszonyítási alap az összes munkabaleset esetében 1 000 fő munkavállaló, a halálos munkabalesetek esetében 100 000 fő munkavállaló.

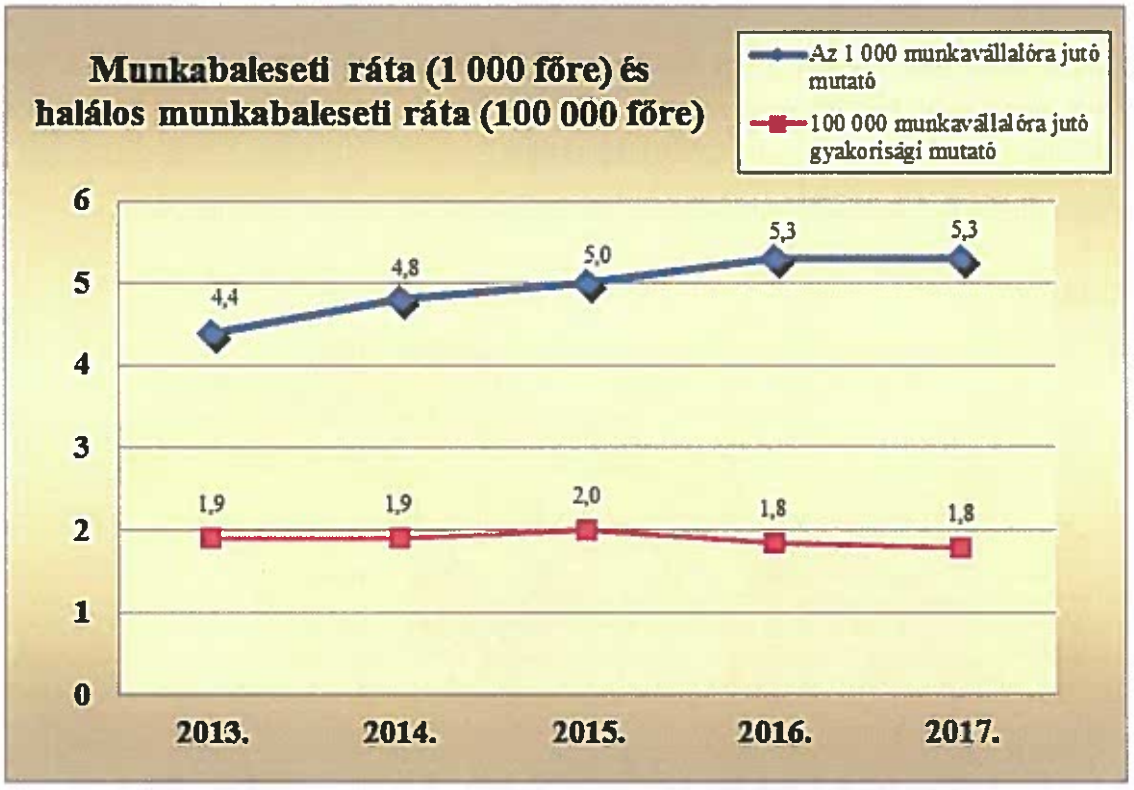
A munkabaleseti ráta emelkedése 2017-ben megállt. A halálos munkabaleseti ráta 2015-től csökkent. A tendenciák elemzésekor figyelembe kellett venni, hogy a halálos munkabalesetek esetén akár 30%-os különbség is adódhat munkabalesetek bekövetkezésének tényleges időpontja és a munkabaleseti jegyzőkönyvek feldolgozásának időpontja szerinti adatok között. A munkabaleseti jegyzőkönyvek megküldési idejének eltolódása a hosszabb kivizsgálási idő és a jogvitákból eredő döntések meghozatala miatt történik. A részletes elemzésekhez szükséges adatok csak a feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvekből nyerhetők, ezért a kimutatásban ez szerepel.

(A *3. számú ábra* adatai a munkabaleseti rátákat, míg a *4. számú ábra* az országos munkabaleseti ráták tendenciáját mutatja.)

3. számú ábra

Év	Összes munkabaleset	Az 1 000 munkavállalóra jutó mutató	Halálos kimenetelű munkabaleset	100 000 munkavállalóra jutó gyakorisági mutató	Foglalkoztatottak száma [fő] *(KSH adat)*
2013.	17 222	4,4	75	1,9	3 938 400
2014.	19 661	4,8	78	1,9	4 100 840
2015.	21 088	5,0	84	2,0	4 210 500
2016.	23 027	5,3	80	1,8	4 351 637
2017.	23 387	5,3	79	1,8	4 421 382

4. számú ábra

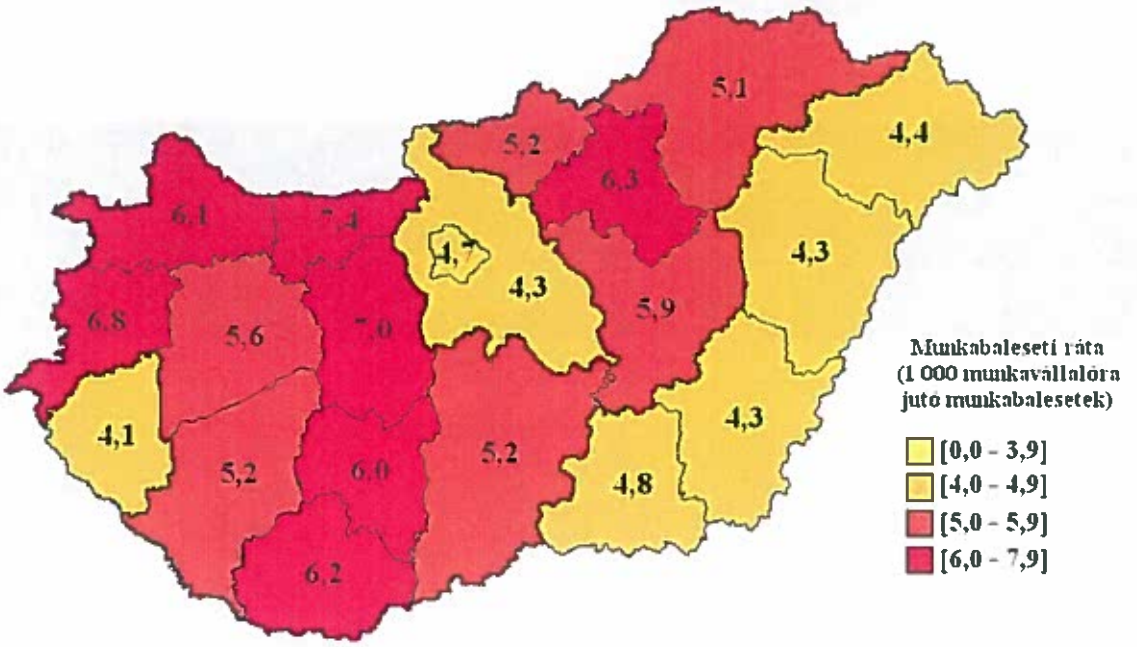

2.1.2. A munkabaleseti ráták megyék szerinti alakulása

2017-ben az 1 000 főre jutó munkabaleseti ráta Komárom-Esztergom megyében *(7,4)*, Fejér megyében *(7,0)*, Vas megyében *(6,8)*, Heves megyében *(6,3)*, Baranya megyében *(6,2)*, Győr-Moson-Sopron megyében *(6,1)* és Tolna megyében *(6,0)* volt a legmagasabb. A legalacsonyabb munkabaleseti ráta Zala megyében *(4,1)*, Hajdú-Bihar megyében *(4,3)*, Pest megyében *(4,3)* és Békés megyében *(4,3)* fordult elő.

A munkabaleseti ráták megyék szerinti alakulását az *5. számú ábra* mutatja.

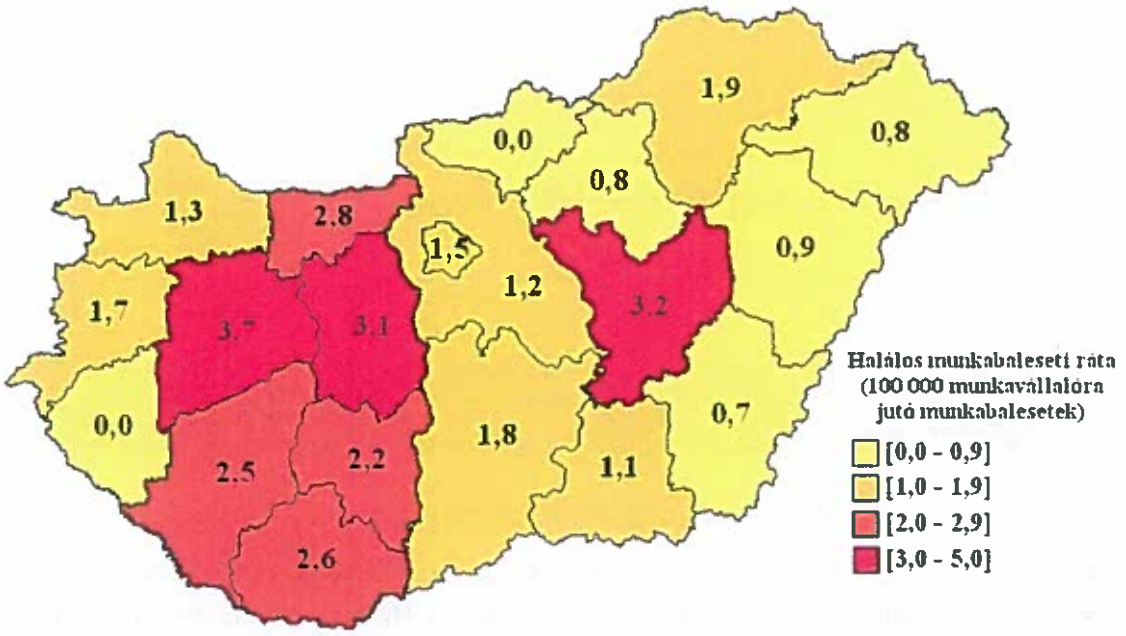
5. számú ábra

A 100 000 főre jutó halálos munkabaleseti ráta Veszprém megyében *(3,7)*, Jász-Nagykun-Szolnok megyében *(3,2)* és Fejér megyében *(3,1)* volt a legmagasabb, míg a legalacsonyabb Nógrád megyében *(0,0)* és Zala megyében *(0,0)* volt.

A halálos munkabaleseti ráták megyék szerinti alakulását a *6. számú ábra* mutatja.

6. számú ábra

2.1.3. A munkabaleseti ráták nemzetgazdasági ágak szerinti alakulása

A 2017. évben az *1 000 főre jutó munkabaleseti ráta* nemzetgazdasági ágak szerinti alakulását tekintve az *"E" - Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladék-gazdálkodás, szennyeződés-mentesítés* ágazatban volt a legmagasabb *(17,5)*, amit a *"H" - Szállítás, raktározás (10,7)* és a *"C" - Feldolgozóipar (9,1)* ágazat követett.

A 2017. évben a *100 000 főre jutó halálos munkabaleseti ráta* az *"F" - Építőipar (6,9)* volt a legmagasabb, de az *"A" - Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat* ágazatban *(5,5)* és a *"H" - Szállítás, raktározás (5,1)* ágazatokban is magas volt.

2.2. A munkabalesetek munkáltatói kivizsgálásával kapcsolatos tapasztalatok

A beérkezett és feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek alapján megállapítható, hogy a balesetvizsgálatok a munkavédelmi törvény alapján munkavédelmi szakemberek bevonásával történnek. Elmondható azonban, hogy a balesetvizsgálat eredményeként, a baleset okaként legtöbbször a balesetet szenvedett munkavállaló mulasztását állapítják meg. A munkabaleset kivizsgálásokra az a jellemző, hogy a munkáltató, illetőleg az általa megbízott balesetet vizsgáló a sérülést szenvedett munkavállaló mulasztásainak feltárására fektette a hangsúlyt, valamint a balesetvizsgálat a munkaeszközök, védőberendezések és a munkakörülmények szerepét egyáltalán nem, vagy nem teljes körűen veszi figyelembe. A munkavédelmi hatóság helyszíni ellenőrzése során szinte mindig megállapítható volt, hogy az eseményt nem vizsgálták teljes körűen, ezért a munkabaleseti jegyzőkönyv olyan adatokat tartalmazott, amelyek csökkentették a munkáltatói felelősséget.

A munkabaleseti jegyzőkönyvek feldolgozása alapján a munkabalesetek munkáltatói kivizsgálásának gyakorlata az alábbiak szerint összegezhető:

- a baleset leírása vagy nem elég részletes, vagy a balesettel nem összefüggő adatokat sorol fel, amelyből nehéz a baleset valódi okát megállapítani;
- a sérült és a baleset tanúinak meghallgatása többször elmarad;
- a baleset bekövetkezéséért a munkáltató a sérültre próbálja áthárítani a felelősséget, ezáltal igyekszik a saját felelősségét csökkenteni;
- a munkáltató által a megelőzés érdekében megtett intézkedések nem megfelelőek és főleg a megfelelő műszaki intézkedések maradnak el.

Az eltitkolt munkabalesetekről a munkavédelmi hatóság panasz, kérelem, a rendőrség, vagy a fővárosi és megyei kormányhivatal egészségbiztosítási pénztári feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalának megkeresése kapcsán szerez tudomást. Továbbra is jellemző, hogy a munkáltatók egy része a bekövetkezett munkabalesetet nem jelenti, mindez a várható szankciók elkerülésére, jogszabályok ismeretének hiányára, rendezetlen munkaügyi viszonyokra, adminisztratív mulasztásokra vezethető vissza.

3. A foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek kivizsgálása és alakulása

3.1. A munkavédelmi hatósághoz bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúk és fokozott expozíciós esetek

(*Jelen fejezet a munkavédelmi hatóság vizsgálati tapasztalatait tartalmazza.*)

2017. évben a munkavédelmi hatósághoz 281 foglalkozási megbetegedés gyanút és 97 fokozott expozíció gyanús esetet jelentettek be, melyet a munkavédelmi hatóságok kivizsgáltak a Munkavédelmi Főosztály orvos tanácsadói bevonásával, majd a vizsgálati dokumentumokat továbbították az Országos Közegészségügyi Intézet Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatóság részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

Nemzetgazdasági ágazatonként vizsgálva a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset - az összes bejelentett eset 30,9%-a – a feldolgozóipar területéről érkezett. A humán-egészségügyi, és szociális ágazatból a bejelentések 27,7%-a érkezett, mely néhány tömeges fertőzés bejelentéséből adódott. Ebből az ágazatból évről évre nő a bejelentések aránya. A bányászat területén dolgozó munkavállalók bejelentése (szinte kizárólag Baranya megyéből) döntően az egykori bányászok évtizedekkel korábbi expozíciójából adódó, de most kialakult, vagy diagnosztizált megbetegedések bejelentésének magas számából adódik, az esetek 25,9%-a.

Kóroki tényezők szerint vizsgálva a legtöbb bejelentés biológiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja miatt történt (45,6%), ezt követték a kémiai kóroki tényezők (az összes eset 28,8%-a), és a nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (15,3%) miatt tett bejelentések. Az összes bejelentés 10,3% történt fizikai kóroki tényezők miatt. A biológiai kóroki tényezők aránya évről évre nő az összes bejelentett eseten belül.

A bejelentett fokozott expozíciós esetek döntően a feldolgozóipar területéről érkeztek. A jelentési időszakban zaj okozta fokozott expozíció miatt az összes eset 56,7%-át jelentették, ólom (szervetlen) miatt az esetek 15,5%-át. Jelentettek még be benzol, toluol, higany, nikkel és króm okozta fokozott expozíciót.

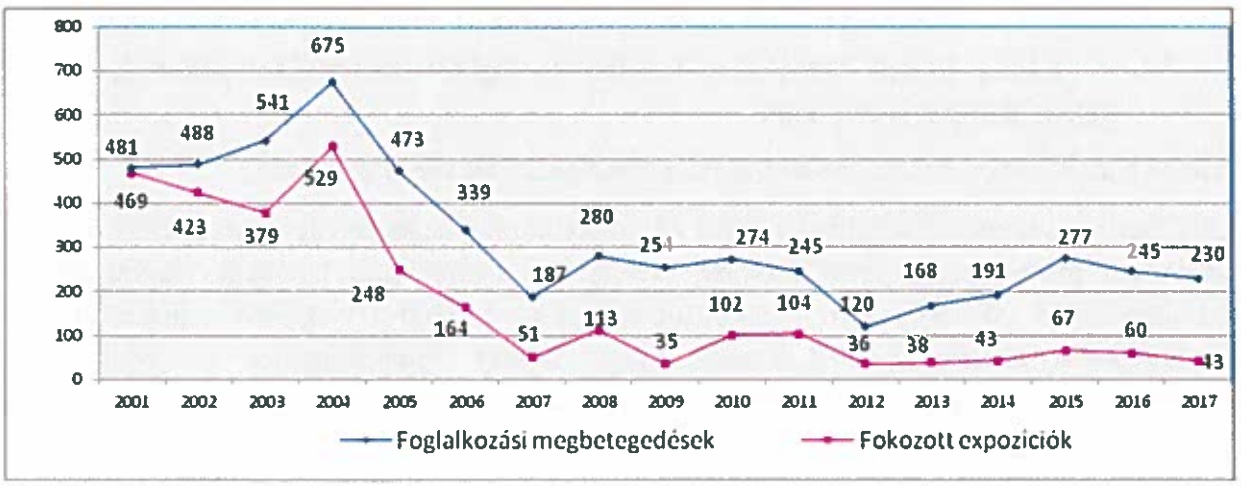
3.2. Az elfogadott és nyilvántartásba vett foglalkozási megbetegedések, és fokozott expozíciós esetek

(*A munkavédelmi hatóság által kivizsgált ésaz Országos Közegészségügyi Intézet Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatósága (munkahigiénés és foglalkozás-egészségügyi szerv, a továbbiakban: Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatóság) által2017. évben elfogadott esetek elemzése.*)

A Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatóság 2017-ben 230 foglalkozási megbetegedést (mérgezést) vett nyilvántartásba, 6%-kal kevesebbet, mint az előző évben (245). A 2016. évhez képest a regisztrált fokozott expozíciós esetek száma 28%-kal csökkent (60-ról 43-ra).

A foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek számának 2001-2017 közötti alakulását a *7. számú ábra* mutatja.

7. számú ábra

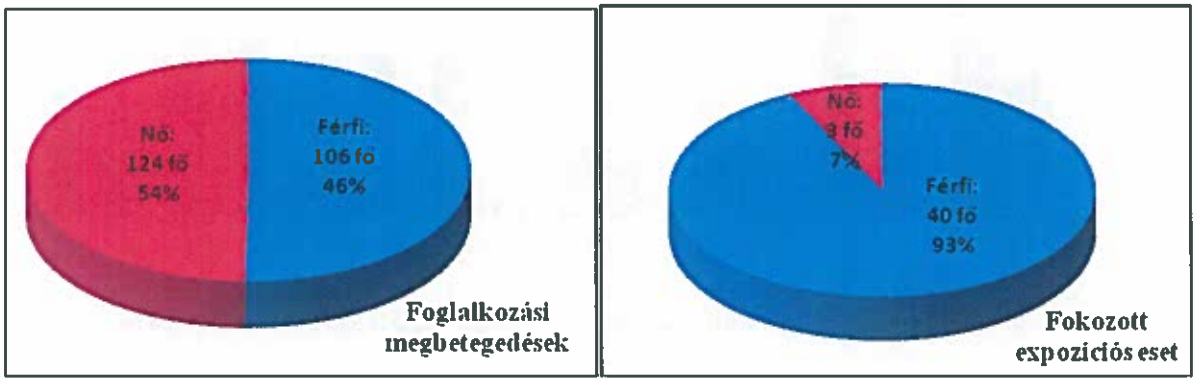

A foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek számának alakulása, 2001-2017

A foglalkozási megbetegedésben érintettek körében a nemek aránya közel azonos volt: 106 férfi (46%), 124 nő (54%). A fokozott expozícióval érintett munkavállalók túlnyomó többsége férfi volt, a nemek aránya: 40 férfi (93%), 3 nő (7%).

A foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek nemenkénti megoszlását a *8. számú ábra* mutatja.

8. számú ábra

A foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek nemenkénti megoszlása 2017. évben

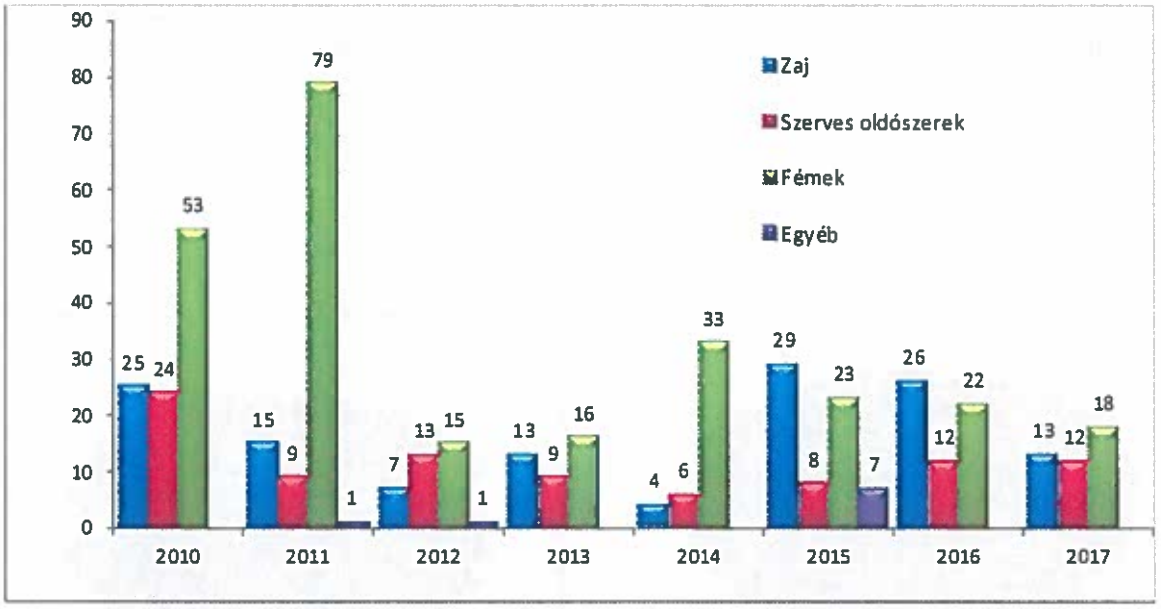
A legtöbb nyilvántartásba vett foglalkozási megbetegedés tárgyévben, Csongrád megyében (69 eset, 30%) fordult elő, majd Baranya megyébe (37 eset, 16%) és Fejér megyében (32 eset, 14%). Ebben az évben nyilvántartásba vett foglalkozási megbetegedést csak Tolna megyéből nem regisztráltunk.

A fokozott expozíciós esetek közül legtöbb Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (14 eset, 33%), Jász-Nagykun-Szolnok megyében (10 eset, 23%) valamint Zala megyében (10 eset, 23%) fordult elő. 10 megyéből (Baranya, Bács-Kiskun, Csongrád, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Komárom-Esztergom, Nógrád, Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Veszprém) nem került nyilvántartásba fokozott expozíciós eset.

2017. évben 1 regisztrált halálos kimenetelű foglalkozási megbetegedés fordult elő (előző évben 2 esetet vettek nyilvántartásba). A női munkavállalónál a daraboló gépkezelői tevékenység során, az elszenvedett expozíció következtében azbesztpor belégzését követő mesothelioma megbetegedés alakult ki.

A 2017. évben nyilvántartásba vett fokozott expozíciós esetek 70%-át kémiai kóroki tényezők, 30%-át zaj okozta (30, illetve 13 eset) *(9. számú ábra)*. A kémiai kóroki tényezők okozta fokozott expozíciós esetek száma az előző évhez képest 12%-os csökkenést mutat.

9. számú ábra

A fokozott expozíciós esetek száma kóroki tényezők szerint, 2010-2017

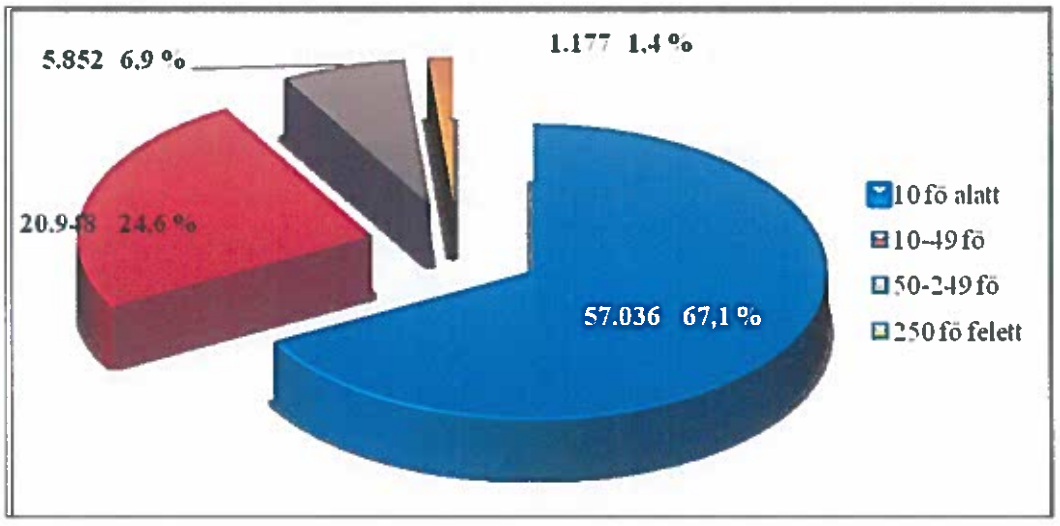
4. A foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok és szakellátó helyek éves tevékenysége

A jelentés évében 2630 orvos – közöttük 2135 foglalkozás-orvostan (üzemorvostan) szakképesítésű orvos – dolgozott a foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatokban (továbbiakban: szolgálatok). Az összes orvos 81,2%-a a szükséges szakorvosi képzettséggel rendelkezett. A szolgálatokban tevékenykedő foglalkozás-egészségügyi szakápolók és egyéb szakdolgozók száma: 2981 volt.

Az ellátott munkavállalói létszám 2 201 118 fő, ami közel hasonló, mint az előző évben.

Az ellátott gazdasági egységek száma 85 013, ami 2%-kal kevesebb a 2016. évhez viszonyítva. Ezen egységek létszám-kategória (mikro-, kis-, közepes-, nagy vállalkozások) szerinti számát és megoszlását a *10. számú ábra* mutatja.

10. számú ábra

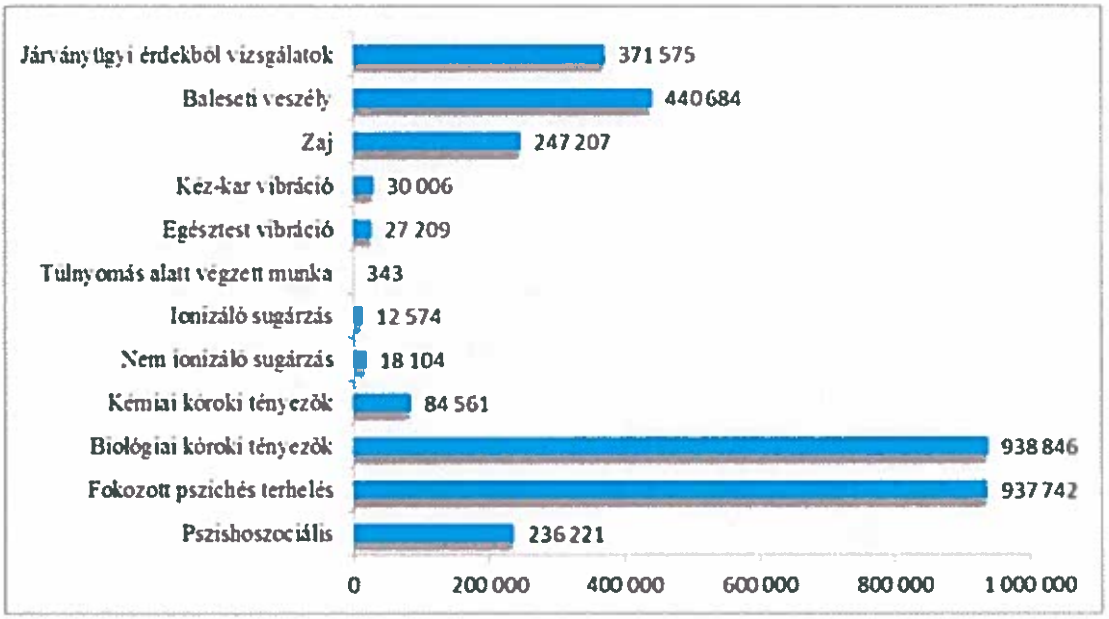

Az ellátott gazdasági egységek létszám kategória szerinti megoszlása

A vállalkozások 67,1%-a 10-nél kevesebb főt foglalkoztató mikrovállalkozás, melyeknél kiemelt jelentősége van a szolgálatok munkájának.

A munkahelyi kóroki tényezők hatásának kitettek (exponáltak) számát és azok megoszlását a *11. számú ábra* mutatja be.

11. számú ábra

Munkahelyi kóroki tényezők

A kóroki tényezők közül a két legnagyobb munkavállalói létszámot érintő expozíció a fokozott pszichés terhelésnek való kitettség (28%), illetve a biológiai kóroki tényezők (28,1%) voltak.

A szolgálatok 2017-ben a munkahelyi megterhelés és igénybevétel meghatározása érdekében 38 754 munkaegészségügyi vizsgálatot végeztek.

A népegészségügyi jelentőségű egészségfejlesztő tevékenység keretében a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok orvosai 4026 egészségmegőrző előadást tartottak, amelyen 121 370 munkavállaló vett részt.

A foglalkozás-egészségügyi szolgálatok összes forgalma 2 959 432 volt. Ez magában foglalja az alkalmassági vizsgálatok, a foglalkozási megelőző, gondozói tevékenységben részt vettek, a sürgősségi- és az egyéb ellátás adatait.

2017-ben összességében 2 205 234 alkalmassági vizsgálatot végeztek, ennek szerkezete azonos az előző évivel: a legtöbb vizsgálatra a foglalkozási megbetegedések és a munkabalesetek megelőzését szolgáló időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatok (1 347 068) keretében került sor.

A szolgálatok 78 553 esetben részesítettek munkakörhöz kötött védőoltásban munkavállalót.

Kiemelésre érdemes a szolgálatok foglalkozási megelőző, gondozói tevékenysége, hiszen a munkaköri alkalmasságot befolyásoló idült betegségek (szív- és érrendszeri, anyagcsere, légzőrendszeri betegségek, stb.) miatt 388 858 munkavállalót gondoztak.

A foglalkozási és a foglalkozással összefüggő betegségek felkutatására irányuló népegészségügyi szűrővizsgálati esetszám 395 954 volt.

A foglalkozás-egészségügy szolgáltatás keretében az „alapellátás" mellett 101 foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely számolt be arról, hogy az év során 120 000 esetben végeztek speciális vizsgálatot.

5. A Munkavédelmi Főosztály és a munkavédelmi hatóságok tevékenysége

5.1. Jogszabály-előkészítési tevékenység

A Munkavédelmi Főosztály a 2017. évben is több munkavédelmet érintő új és módosított jogszabályt véleményezett, működött közre az elkészítésükben.

5.1.1. Törvényi szintű szabályozás

Az Mvt. 2017. évben hatályba lépett, vagy tervezett módosításai:

- A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény elfogadására tekintettel az új perrendtartási fogalmak és szóhasználat átvezetése történt az Mvt.-ben.
- Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) elfogadására tekintettel az Mvt. eljárási szabályokat tartalmazó részeinek módosítása, illetve kiegészítése volt szükséges.
- Az egyéni védőeszközök megfelelőségét értékelő szervezetek bejelentésének és tevékenysége felülvizsgálatának szabályai kormányrendeleti szintre emeléséhez az Mvt.-ben található felhatalmazó rendelkezések módosítása megtörtént.

5.1.2. Rendeleti szintű szabályozás

2017. év folyamán több munkavédelmi jogszabály tervezete és módosítása készült el.

- A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet módosítása. Az Európai Bizottság a statisztikai célú területi egységek nómenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról szóló 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet mellékleteinek módosításáról szóló 2016/2066 EU rendeletével módosította a NUTS-osztályozást, melyre tekintettel módosítani kellett a munkabaleseti jegyzőkönyvet. (A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet módosításáról szóló 6/2018. (III. 1.) NGM rendelet a 2018. évben hatályba lépett.)
- A munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM együttes rendelet módosítása. A 98/24/EK tanácsi irányelv alapján az indikatív foglalkozási expozíciós határértékek negyedik listájának létrehozásáról és a 91/322/EGK, valamint a 2000/39/EK és a 2009/161/EK bizottsági irányelv módosításáról szóló, 2017. január 31-i 2017/164/EU bizottsági irányelv a veszélyes anyagoknak a munkahelyi levegőben megengedett határértékeit módosította, így jogharmonizáció keretében a rendeletet is szükséges módosítani.
- A foglalkozási eredetű rákkeltő anyagok elleni védekezésről és az általuk okozott egészségkárosodások megelőzéséről szóló 26/2000. (IX. 30.) EüM rendelet módosítása. Az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelettel való összehangolt szabályozás megteremtése érdekében szükséges volt e rendelet módosítása.

- Az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet módosítása. Az Ákr. elfogadására tekintettel a kormányrendelet módosítása, illetve kiegészítése volt szükséges.
- Az egyéni védőeszközök megfelelőségét értékelő szervezetek kijelölésének, tevékenységének, valamint ellenőrzésének különös szabályairól szóló 17/2013. (VI. 4.) NGM rendelet és az egyéni védőeszközök követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról szóló 18/2008 (XII. 3.) SZMM rendelet az egyéni védőeszközökről és a 89/686/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2016/425 rendeletével párhuzamos szabályozásokat tartalmaz. Az EU rendelet közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban, így a hazai jogszabályokban dereguláció volt szükséges. Mindezekre tekintettel a 17/2013. (VI. 4.) NGM rendelet és a 18/2008 (XII. 3.) SZMM rendelet hatályon kívül helyezésre került, az egyéni védőeszközök megfelelőségét értékelő szervezetek bejelentésének és tevékenysége felülvizsgálatának módosított szabályait pedig egy új kormányrendelet tartalmazza. (Az egyéni védőeszközök megfelelőségét értékelő szervezetek kijelölésének és tevékenysége felülvizsgálatának szabályairól szóló 30/2018. (II. 28.) Korm. rendelet a 2018. évben hatályba lépett.)
- A megfelelőségértékelő szervezetek tevékenységéről szóló 2009. évi CXXXIII. törvény 13. § (2) bekezdés b) pontja alapján változatlanul miniszteri rendeletben kell szabályozni az egyéni védőeszközök megfelelőségét értékelő szervezetek kijelölési eljárásában fizetendő igazgatási szolgáltatási díjat, így a díjrendelet elkészült. (Az egyéni védőeszközök megfelelőségét értékelő szervezetek kijelölési eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj mértékéről és a díj megfizetésére vonatkozó szabályokról szóló 4/2018. (II. 28.) NGM rendelet a 2018. évben hatályba lépett.)
- A Munkavédelmi Főosztály kifejtette álláspontját több, munkavédelmet is érintő rendelet-tervezettel kapcsolatosan is, pl. az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet.

5.2. Egyéb szabályozás, iránymutatás

A Munkavédelmi Főosztály módszertani útmutatókkal és tájékoztatókkal segítette az egységes munkavédelmi hatósági feladatok ellátását.

- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény helyébe lépő Ákr. szabályozására tekintettel szükséges volt újabb módszertani útmutatók kiadmányozása:
  - a munkavédelmi hatósági ellenőrzések és hatósági eljárások lefolytatásához;
  - a munkabalesetek hatósági vizsgálatához.
- Tájékoztatók, pl.:
  - a munkaügyi és munkavédelmi bírságok kezelésének eljárásrendjéről;
  - a must erjedésének veszélyeivel kapcsolatban;
  - a hőséghullámok veszélyeivel kapcsolatban;
  - a nyári diákmunka munkavédelmi kérdéseiről;

- a méh- és darázscsípés veszélyeivel kapcsolatban.

A módszertani útmutatók a munkavédelmi hatóság tevékenységét hivatottak segíteni, így azok a munkavédelmi hatóság intranet felületén kerültek elhelyezésre. A tájékoztatók zömében mindenki számára elérhetőek a munkavédelmi hatóság online felületén a www.ommf.gov.hu honlapon.

5.3. A Munkavédelem Nemzeti Politikája

A Kormány a 1581/2016. (X. 25.) Korm. határozat szerint megtárgyalta és jóváhagyta a Munkavédelem Nemzeti Politikáját (a továbbiakban: MNP). Az új munkavédelmi politika célja, hogy hatékonyan járuljon hozzá a munkakörülmények fejlesztéséhez, a munkavállalók munkavégző képességének megőrzéséhez, az egészségben eltöltött életévek növeléséhez, egyben Magyarország versenyképességének fejlesztéséhez. Az MNP 2016-2022-ig határozza meg a hazai munkavédelem prioritásait, összhangban az Európai Unió aktuális, a munkahelyi biztonsággal és egészségvédelemmel kapcsolatos 2014-2020 közötti stratégiájával. Az MNP öt fő feladatot tűz ki, melyeken belül számos további feladat is meghatározásra került.
Az MNP-ben megfogalmazott feladatok eredményes végrehajtása érdekében 2017-ben az alábbi előrelépések valósultak meg:

5.3.1. A vállalkozások versenyképességének fejlesztése

Az MNP egyik kiemelt célja, hogy a KKV-k minél inkább képessé váljanak hatékony és valós kockázat megelőzési intézkedések alkalmazására. Ehhez nyújt segítséget többek között a munkavédelmi feladatokat támogató **ingyenes online eszközök** bevezetésének támogatása. Ennek végrehajtását támogatja a GINOP-5.3.4-16 projekt *(„A munkahelyi egészség és biztonság fejlesztése")* megvalósítása, melynek keretében ágazat specifikus online munkavédelmi eszközök és online munkaegészségügyi módszerek kidolgozása történik, melyek a munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységek fejlesztését, támogatását segítik a különböző gazdasági ágazatokban.

Pszichoszociális kockázatokkal kapcsolatos online kockázatértékelési eszköz kidolgozásában 3 pályázat került elfogadásra (érintett ágazatok: bányászat és kőfejtés, textília, bőr, ruházati termék, bőrtermék, lábbeli gyártás, gumi-, műanyag termék gyártása; valamint szárazföldi, csővezetékes, vízi, légi szállítás).
Online "jelzőrendszer" kiépítésére, a veszélyek felmérésére és szűrővizsgálatokra 4 pályázat került elfogadásra (érintett ágazatok: számítógép, elektronikai, optikai termék gyártás; villamos berendezés gyártás; építőipar; nagykereskedelem; valamint oktatás).

A **hatékony munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági irányítási rendszer** kialakításának ösztönzését a GINOP-5.3.4-16 projekt szintén támogatja. A munkavédelmi minőségbiztosítás, a Munkahelyi Egészségvédelmi és Biztonsági Irányítási Rendszer (a továbbiakban: MEBIR) közvetlen hatással van a munkakörülményekre, de alkalmazása nem kötelező, így eddig jellemzően csak a tőkeerős vállalkozások vezették be. A munkavállalók biztonsága nem függhet kizárólag a munkáltató anyagi helyzetétől, ezért a MEBIR bevezetésének támogatásával szélesebb munkavállalói csoportok is magasabb szintű biztonsághoz juthatnak. A MEBIR bevezetésének célja a biztonságos és egészséges munkahely megteremtése azáltal, hogy következetesen azonosítják és kezelik az egészségi és biztonsági kockázatokat, csökkentik a balesetek előfordulási valószínűségét és javítják a cég munkavédelemmel

kapcsolatos általános teljesítményét. A projektfelhívásban a MEBIR bevezetésének ösztönzése, támogatása (állapotfelmérés, fejlesztés) a munkáltatóknál választható, önállóan nem támogatható tevékenységként került meghatározásra. MEBIR rendszer bevezetésének előkészítéséhez 2 nyertes pályázat keretében konzultáció biztosítása történik szakemberek bevonásával (érintett ágazatok: bányászat és kőfejtés; valamint nagykereskedelem).
A MEBIR rendszer bevezetésére 1 nyertes pályázat megvalósítása van folyamatban 1 munkáltatónál (közúti és egyéb jármű gyártása ágazatban).

A vállalkozások versenyképességének fejlesztése területén a **jól bevált gyakorlatok ismertetését, cseréjének ösztönzését** is szükséges támogatni. A vállalkozások munkavédelmi célú fejlesztési eredményeinek megosztása hozzásegíti a kisebb, tapasztalatlanabb vagy kezdő vállalkozásokat saját munkakörülményeik fejlesztéséhez. Ezen feladat megvalósítását támogatja a GINOP 5.3.4-16 pályázat keretében 3 pályázat. Az adott ágazatok munkavédelmi kockázatait és a megelőzési lehetőségeket jó példákkal mutatja be, továbbá a munkahelyi munkavédelmi feladatok ellátásának gyakorlati megoldásait és módszereit bemutató kiadványokkal segíti (érintett ágazatok: bányászat és kőfejtés; számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása; valamint villamos berendezés gyártása).

A helyes gyakorlat megosztásához is kapcsolódik az EU-OSHA Fókuszpont tevékenysége, melyet Magyarországon a Munkavédelmi Főosztály működtet. A 2016-17. évi kampányzáró eseményére az Európai Munkavédelmi Hét rendezvényeihez kapcsolódva 2017. október 24-én került sor a Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem dísztermében. A konferencia helyszínén, a délután folyamán kerekasztal megbeszélés volt a távmunkáról és annak munkavédelmi vonatkozásairól.
A jól bevált gyakorlatok ismertetését, cseréjének ösztönzését szolgálták az alábbi **rendezvények**, melyeken előadóként is részt vettek a Munkavédelmi Főosztály munkatársai, pl.:

- 03.01-én, Kecskeméten munkavédelmi kerekasztal konferencia a teheremelésre használt munkaeszközökhöz szükséges dokumentálásról, az emelőgép vizsgálatok személyi feltételeiről és a munkabalesetek szaktevékenység keretében szükséges kivizsgálásáról,
- 03.02-án munkavédelmi Kerekasztal Konferencia Kecskeméten a 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelettel kiadott Emelőgép Biztonsági Szabályzat egyes kérdéseinek értelmezése és tájékoztatás céljából,
- 04.05-én a Construma Szakkiállítás Munkavédelmi Akadémia „Fókuszban az építőipar" témakörben,
- 04.26-án az „Egészséges munkahelyet minden életkorban" kampány konferenciája,
- 04.27-én a „Főcze Lajos Alapítvány a Munkavédelmi Képviselőkért" és a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének országos fóruma,
- 05.04-én volt a NAPO pedagógusoknak fórum Karcagon,
- 05.09-én a Hungexpon a MACH-TECH és IPAR NAPJAI rendezvények,
- 06.13-án „Fókuszban a mezőgazdaság – első a munkavégzés biztonsága" című kampány nyitó konferenciája Gödöllőn,
- 07.08-án a Munkavédelmi képviselők XXIII. Országos Fóruma Siófokon,
- 09.19-20-án a Munkavédelmi Szakemberek VI. Országos Fóruma Bikalon,
- 10.19-én a Villamosenergia-ipari Munkavédelmi Képviselők Fóruma Balatonföldváron,
- 10.11-én és 11.16-án Országos Emelőgép Egyesület Akadémia Budapesten,

- 11.17-én Munkabiztonsági, Foglalkozás-egészségügyi, Tűzvédelmi és Környezetvédelmi Egyesület konferenciája Budakalászon,
- 11.27-én a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából Munkavédelmi szimpózium és továbbképzés az Óbudai Egyetemen, Budapesten.

A **társadalombiztosítás baleset-biztosítási ága** kialakításának célja a munkakörülmények fejlesztésére irányuló megfelelő munkáltatói ösztönző rendszer, mely révén javulhatnak a munkakörülmények, csökkenhet a munkahelyi balesetek, foglalkozási megbetegedések száma, ezáltal nőhet a vállalkozások versenyképessége. A GINOP-5.3.7-VEKOP-17 projekt (*„Jogszerű foglalkoztatás fejlesztése"*) pályázatának benyújtása és elfogadása megtörtént, melyben egyik hangsúlyos elem a társadalombiztosítás baleset-biztosítási ága kialakítási koncepciójának elkészítése.

5.3.2. A munkavállalók munkavégző képességének megőrzése

A **pszichoszociális kockázatokra visszavezethető munkahelyi hiányzások csökkentésére** kidolgozott módszereknek a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések előfordulásának csökkenését kell elérni. A feladat végrehajtását támogatja a „Munkavállalók mentális egészségének fejlesztése" című GINOP 5.3.9-17 számú projekt, melynek szakmai előkészületei 2017-ben folytatódtak.

A GINOP 5.3.4-16 pályázat keretében benyújtott és támogatott kérelmekben 4 pályázat érintett a pszichoszociális kockázatok csökkentésében (ágazatok: Bányászat, kőfejtés; Gumi-, műanyag termék gyártása; Szállítás (szárazföldi, csővezetékes, vízi, légi); valamint az Oktatás).

A foglalkozási eredetű mozgásszervi megbetegedések és daganatos megbetegedések foglalkozási eredetének megítélésére irányuló kutatások ösztönzése és a kutatási eredmények népszerűsítése elnevezésű feladat végrehajtását támogatja a GINOP-5.3.7-VEKOP-17 kiemelt projekt.

Az új ergonómiai módszerek kidolgozásának ösztönzése és támogatása című feladat végrehajtásához a GINOP-5.3.7-VEKOP-17 projekt szintén nyújt támogatást.

5.3.3. Munkavédelmi képzés, oktatás

A munkavédelmi szakemberek kötelező továbbképzési rendszerének és adatbázisának kidolgozása elnevezésű feladat a szakemberek ismereteinek folyamatos szinten tartását és fejlesztését célozza meg. Az országos Munkavédelmi Bizottság elkezdte tárgyalni a továbbképzési rendszert.

A **munkavédelemre, a munkahelyek kémiai biztonságára vonatkozó ismeretek bővítése az oktatásban** elnevezésű feladat célja a megelőzés-tudatos szemlélet formálása. Ágazatonként és ezen belül szakmánként szükséges megalapozni a munkavédelmi képzések és oktatások alapanyagait. A GINOP-5.3.7-VEKOP-17 kiemelt projekt keretében tervezett a megvalósítás.

A sérülékeny csoportba tartozó, valamint az atipikus foglalkoztatási formákkal érintett munkavállalókat érintő foglalkozási kockázatok csökkentése érdekében ismeretanyagok összeállítása és célzott eljuttatása szükséges az érintett munkáltatókhoz. A GINOP-5.3.7-VEKOP-17 kiemelt projekt keretében tervezett a megvalósítás.

5.3.4. Tájékoztatás, kommunikáció

A biztonságos és egészséget nem veszélyeztető foglalkoztatást segítő tájékoztatók és kiadványok készítése keretében a PM negyedéves rendszerességgel jelenteti meg a „Munkavédelem és Biztonságtechnika" szakfolyóiratot, mely hasznos tájékoztatást, új ismereteket nyújt munkavédelmi kérdésekkel foglalkozó szakemberek számára többek között műszaki, biztonságtechnikai, munkaegészségügyi, jogi, szabályozási és szervezési témakörben.

A Munkavédelmi Főosztály a munkavédelem állami tájékoztató rendszerének működtetésével rendszeresen, időszerű és szakszerű információkat juttat el különösen a KKV-k és a mikrovállalkozások részére. Mindezzel összefüggő **tanácsadások száma 2017-ben 8043 kérdés megválaszolását jelentette.**

Ezen túli információ-terjesztési eredmények 2017-ben:

- 04.18-án a Munkavédelmi Főosztály a méh- és darázscsípés veszélyeivel kapcsolatos felhívása,
- 05.18-án a Munkavédelmi Főosztály tájékoztatása az építőgép-kezelő jogosítványok aktualizált értelmezéséről, 05.31-től 06.01-ig munkavédelmi tanácsadás volt 2-2 fő tanácsadó személyes részvételével a Nemzeti Agrár Kamara rendezésében megvalósult "I. NAK Szántóföldi Napok" rendezvényen (Mezőfalván),
- 06.12-én megjelent a "Fókuszban a mezőgazdaság – első a munkavégzés biztonsága" kampányhoz kapcsolódó útmutató és szórólap (1000-1000 példány), valamint államtitkári sajtótájékoztatóra is sor került (sajtómegjelenések száma 06.12-06.16 között: 10 db),
- 06.13-án volt a "Fókuszban a mezőgazdaság – első a munkavégzés biztonsága" kampányindító konferencia 109 fő részvételével Gödöllőn,
- 06.16-án Munkavédelmi Főosztály nyári diákmunkával kapcsolatos tájékoztatójának publikálása,
- 06.21-én a Munkavédelmi Főosztály hőséghullámok veszélyeivel kapcsolatos felhívásának közzététele,
- 08.14-én a „Munkavédelmi Képviselők Fóruma" elnevezésű tematikus oldal indítása a munkavédelmi hatóság honlapján,
- 09.01-én a Munkavédelmi Főosztály a must erjedésének veszélyeivel kapcsolatos felhívásának közzététele,
- 11.13-án a Munkavédelmi Főosztály felhívása az azbeszttel szennyeződött ipari koptató anyaggal (EUROGRIT) kapcsolatban,
- 10. és 11. hónapban a „Biztonságos munkavégzés a terepen" munkavédelmi roadshow megtartása az agráriumban a Nemzeti Agrárkamara szervezésében országosan több helyszínen.

Munkavédelmi tárgyú kutatási eredmények közzétételének támogatása: Az EUROFOUND 6. Munkakörülmény felmérésének ismertetése, magyar vonatkozású adatokkal kiegészítve jelent meg a Munkavédelem és Biztonságtechnika szaklapban, 2017. márciusban.

5.3.5. Munkavédelmi tárgyú kutatás, fejlesztés

A 2017-ben benyújtott és elfogadott GINOP-5.3.7-VEKOP-17 kiemelt projekt támogatja – többek közt – az alábbi tárgyú kutatásokat, tanulmányokat:

- **Statisztikai adatgyűjtés és információs bázis fejlesztése** keretében adatgyűjtési stratégia kidolgozása,
- A **klímaváltozás** közvetlen- és közvetett egészségi hatásainak (pl. napszúrás, hőguta, hőkimerülés, a zoonózisok gyakoribb előfordulása), valamint a hőhullámokra visszavezethető többlethalálozások kockázatának vizsgálata, valamint elemzése a meteorológiai adatok függvényében,
- A kültéri és a beltéri **munkahelyi léghőmérséklettel** kapcsolatos különböző nemzeti előírások bemutatása különös tekintettel a szélsőséges időjárási körülmények esetére,
- A **munkavállalók átlagéletkorának emelkedésével** kapcsolatos munkavédelmi kihívásokra vonatkozó tanulmány,
- **Új technológiák** (nanotechnológia, robottechnika, biotechnológia, zöld technológiák, szélenergia, napelemek, stb.) hatásának vizsgálata, vizsgálati- és kockázatértékelési módszerek fejlesztése,
- Az **innovatív informatikai eszközök** (pl. laptop, tablet, okostelefon) hatása a munkavállalók egészségére és biztonságára (látásromlás, váz-, és izomrendszeri megbetegedések, fokozott pszichés terhelés),
- **Atipikus munkavállalási formák** munkavédelmi vonatkozásai Magyarországon,
- A **tüdőfibrózist okozó porok** (pl. kristályos szilícium-dioxid, azbeszt) egészségkárosító hatása és a megelőzés lehetőségei,
- A **foglalkozási eredetű mozgásszervi megbetegedések** foglalkozási eredetének megítélésére irányuló kutatás,
- Az **állatról emberre terjedő megbetegedések** (zoonózisok, pl. ornithozis, Q-láz, leptospirózis) és a megelőzés lehetőségei,
- A **citosztatikumok egészséget nem veszélyeztető és biztonságos kezelésének** munkavédelmi feltételeire vonatkozó tanulmány,
- **Új ergonómiai módszerek kidolgozása,**
- A **munkavédelem hatósági felügyeleti szerepének helyzete, fejlesztése** (tudásfejlesztés, tudásátadás, oktatás, hivatásszerű pályaépítés), hatása az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek alakulására,
- Tanulmány a **munkáltatók adminisztratív terhei csökkentésének és a munkavédelem jogi szabályozása egyszerűsítésének** lehetőségeire, az intézkedések hatásainak előrejelzésére,
- A **foglalkozási eredetű daganatos betegségekkel kapcsolatos hazai valós helyzet felmérése**, az előidéző okok feltárása, a daganatos megbetegedések foglalkozási eredetének felismerésére alkalmas eljárások fejlesztése,

- **Egészség munkaerőpiacra gyakorolt hatásainak kutatása,**
- **Munkakörülmények Magyarországon** (elemzések statisztikai adatok és felmérések adatait felhasználva), ágazati jellemzők,
- A **munkavédelmi felügyelet ellenőrzési és tanácsadási tevékenységének hatása** az előírások betartására Magyarországon,
- Az **OiRA bevezetésének lehetőségei** Magyarországon,
- A **megváltozott munkaképességű**, fogyatékossággal élő munkavállalók munkavégzésénél a fogyatékosság és a megmaradt munkaképességek figyelembevételével a munkavégzés **körülményeinek meghatározása**, kialakítása, a munkahelyi felszerelések, a munkavégzést segítő technológiák, a fogyatékossággal élő munkavállalók technikai segédeszközei, a megváltozott munkaképességű munkavállalók munkahelyen történő közlekedését, tájékozódását segítő technikai, szervezési megoldások feltárása,
- A **foglalkozás-egészségügyi ellátás helyzetének felmérése,**
- A **munkabalesetekről és a foglalkozási betegségekről rendelkezésre álló adatok reprezentatív vizsgálatokkal, modell-vizsgálatokkal történő pótlása,**
- **A társadalombiztosítás önálló baleset-biztosítási ágának kialakítására vonatkozó koncepció kidolgozása.** Ennek keretében:
    - A balesetbiztosítási információs rendszer koncepciójának kialakítása,
    - A biztosítottak, és a biztosítási események körének,
    - kockázatarányos járulékrendszernek,
    - balesetbiztosítás szervezeti kereteinek,
    - a foglalkozás-egészségügyi alapellátás biztosítói finanszírozásának,
    - a balesetbiztosítás ellátásainak meghatározása.

Fent nevezett tanulmányok, kutatások tartalmi elvárásait a Munkavédelmi Főosztály 2017-ben határozta meg.

A munkavédelmi hatóság és a helyi érdekképviseleti szervek, valamint a nemzetközi **munkavédelmi szervezetek közötti együttműködés fejlesztése** szükséges. Ennek érdekében 2017-ben végzett aktivitások:

- A munkavédelmi hatóság részére 01.31-én közzétételre került az „ILO munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések kivizsgálásáról szóló, nem kötelező érvényű gyakorlati útmutatója" magyar nyelvű fordítása,
- a Munkavédelmi Főosztály – Munkavédelmi és Foglalkozás-egészségügyi Szövetség (MUFOSZ) közös szervezésben 7 részes „Munkavédelmi szeminárium" sorozat Budapesten,
- 11.23-án az Ákr. bevezetésével kapcsolatos változások hatósági eljárásban képzés Kaposváron,

- Miniszterelnökség Mobilitás Programban vett részt a Munkavédelmi Főosztály Budapesten (4 alkalom).

A **munkavédelmi szolgáltatók- és foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók adatbázisának létrehozásához** és az **integrált munkavédelmi hatóság szakmai, működési feltételeinek erősítéséhez** a GINOP-5.3.7-VEKOP-17 kiemelt projekt szintén nyújt támogatást.

A **kockázatalapú ellenőrzési stratégia** alkalmazásának bevezetése és fejlesztése című feladat végrehajtását a GINOP-5.3.7-VEKOP-17 kiemelt projekt támogatja.

Az EU Bizottság az egyedi irányelvek felülvizsgálatáról kiadott közleményének fordítását 2017.01.25-én a Munkavédelmi Főosztály szakmai honlapján közzétetette.

5.4. A munkavédelmi hatóságok hatósági tevékenysége

A szakmailag kompetens, jogszabályok megtartását megkövetelő munkavédelmi hatóság a garanciája az európai jogi aktusok és a hazai szabályozás végrehajtásának, elősegítve a munkahelyi primer prevenció megvalósítását. A munkavédelmi hatóság rendszeresen és következetesen, a megelőzésre fókuszáló ellenőrzésekkel, egységes intézkedésekkel, és szükség esetén fokozatos és arányos szankcionálással törekedett a munkavédelmi tudatosság növelésére és a helyes gyakorlat támogatására, ugyanakkor tájékoztató, felvilágosító tevékenységével is következetesen segítette elő a megelőzést szolgáló munkavédelmi előírások végrehajtását.

A munkavédelmi hatóság ellenőrzési gyakorlatában érvényesült a szolgáltató közhatalom elve, a bizalom, a tisztesség és következetesség, valamint a komplexitás. A munkavédelmi ellenőrzések fő célkitűzése a munkahelyen előforduló szabálytalanságok feltárása, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartásának biztosítása volt. Azoknál a munkáltatóknál, akiknél a hatósági intézkedések ellenére nem volt tapasztalható jogkövető magatartás, teljes hatósági szigorral kellett fellépni. A munkavédelmi hatóság megtartotta a jogerősítések rendjét, a közigazgatási határidőket és hatékony intézkedéseket tett a bírságok behajtására.

A munkavédelmi hatóság 2017. évi tapasztalatai alapján a nemzetgazdasági ágazatok munkavédelmi helyzete az alábbiak szerint értékelhető.

5.4.1. A munkavédelmi hatósági ellenőrzések és intézkedések számának alakulása

A munkavédelmi hatóság ellenőrző tevékenysége 2017. évben összesen 14 605 munkáltatóra terjedt ki, amelyek 77,2%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot. Ez kismértékű csökkenést mutat a 2016. évi 79,1%-hoz képest.

Az ellenőrzések során 269 103 munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták és 64,5%-uknál tapasztaltak szabálytalanságot, ami hasonló arány az előző évi 66,1%-hoz képest. A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 29,1%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ami 0,4%-kal magasabb az előző évi adatnál.

A munkavédelmi hatóság az ellenőrzések 64,5%-át a mezőgazdaság, a feldolgozóipar, a gépipar, az építőipar, a külszíni bányászat, és az egészségügy területén folytatta le, mivel ezen ágazatok és tevékenységek esetén a munkavállalók egészsége, biztonsága gyakoribb, illetve súlyosabb veszélyeztetésnek van kitéve, vagy az érintett munkavállalói kör indokolta a fokozott ellenőrzést.

Az ellenőrzések eredményeképpen a hatóság elsősorban hiányosság megszüntetését előíró határozatban (9975 db) intézkedett, de ugyanilyen nagyságrendben kiadmányozott fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtandó, úgynevezett azonnali intézkedést tartalmazó határozatot (9095 db) is. Az azonnali intézkedéseket olyan hiányosságok indokolták, amelyek a munkavállalók közvetlen veszélyeztetésével jártak, azaz a szabálytalan tevékenység miatt bármikor bekövetkezhetett volna baleset vagy egészségkárosodás.

A munkavédelmi hatóság 19 616 határozatban összesen 69 353 intézkedést hozott, amelynek a megoszlása a következő:

- munkavédelmi intézkedések* száma (aránya): 39 768 db (57,3%)
- munkabiztonsági intézkedések száma (aránya): 20 110 db (29,0%)
- munkaegészségügyi intézkedések száma (aránya): 9 475 db (13,7%)

**munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedés, amely a munkavédelem mindkét szakterületét, így a munkabiztonságot és munkaegészségügyet egyaránt érinti (pl. kockázatértékeléssel, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések).*

A munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot alkalmaz az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval szemben. A hatóság 2017. évben 427 db munkavédelmi bírsághatározatban összesen 160 770 985 Ft bírságot szabott ki. A munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírság alkalmazási gyakorlata megfelelt a kis- és közepes vállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény előírásainak.

A legsúlyosabb munkavédelmi veszélyeztetések változatlanul az építőiparban és a feldolgozóiparban jellemzőek. Erre figyelemmel a hatóság kiemelten vizsgálta e területeken a gépek biztonsági berendezéseinek (védőburkolatok, védőberendezések) meglétét, állapotát. Vizsgálta a magasból történő leesés elleni védelem kialakítását, a földmunkák végzése során a beesési veszély elleni védelem és a munkagödör beomlása elleni védelem megvalósítását, a veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslését, kezelését, a munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálatainak elvégzését, az egyéni védőeszközök használatát, a villamos berendezések állapotát, az érintésvédelmi vizsgálatok elvégzését, valamint a munkavállalók tájékoztatását, oktatását.

5.4.2. Célvizsgálatok, társhatósági ellenőrzések

A 2017. évre vonatkozó munkavédelmi ellenőrzési irányelvekben, valamint országos hatósági ellenőrzési tervben foglaltak alapján a munkavédelmi hatóság országosan egységes szempontok szerint vizsgálta az ellenőrzésre kijelölt területeket.

A munkavédelmi hatóságok részére 2017-ben az alábbi célvizsgálat és akcióellenőrzés lefolytatása került elrendelésre:

- Építőipari kivitelezési tevékenységek munkavédelmi célvizsgálata 2017. II. negyedévében.

  A célvizsgálat lefolytatását a szabálytalan munkavégzés miatt bekövetkezett súlyos munkabalesetek aránya - az egyik legmagasabb volt az ágazatban - indokolta. A célvizsgálat további szakmai indoka, hogy az építési munkák során a tevékenységből és a munkakörnyezetből származó jelentős egészségkárosító veszélyekkel és kockázatokkal is

számolni kell (pl. nehéz fizikai munkavégzésből adódó megterhelés, határérték feletti por-, zaj- és rezgésexpozíció lehetősége, a szabadtéri klímakörnyezet kedvezőtlen hatásai, stb.).

- A Kereskedelmi ágazat célvizsgálata 2017. IV. negyedévében.

  A célvizsgálat lefolytatását az indokolta, hogy az ágazatban foglalkoztatottak száma az egyik legmagasabb, továbbá az ellenőrzési terv kiadását megelőző időszakban a legtöbb bejelentett munkabaleset a kiskereskedelmi ágazatban történt.

- Megváltozott munkaképességű munkavállalók munkakörülményeinek célvizsgálata 2017. III.-IV. negyedévében.

  A vizsgálat célja a figyelem ráirányítása a megváltozott munkaképességű, fogyatékkal élő munkavállalók speciális munkavédelmi szükségleteire, és adatok gyűjtése a jelenlegi helyzetről.
  A felmérést az is indokolta, hogy az Alapvető Jogok Biztosa az AJB 5360/2012. számú, a fogyatékossággal élő munkavállalók foglalkoztatási körülményeit vizsgáló jelentésében az eljáró hatóságok felé intézkedések megtételét javasolta, és rendszeres tájékoztatást kért azok megvalósulásáról.

A munkavédelmi hatóság által lefolytatott célvizsgálatot a Munkavédelmi Főosztály készítette elő. A célvizsgálat vizsgálati szempontrendszere a munkáltatók tájékoztatása céljából előzetesen megjelent a munkavédelmi hatóság honlapján, majd az ellenőrzések tapasztalatai alapján készült összefoglaló jelentés is közzétételre került.

A területi munkavédelmi hatóság saját kezdeményezésű célvizsgálatai is beépültek a 2017. évi munkatervekbe. Az ellenőrizendő terület kiválasztása a megyei sajátosságok és a munkáltatók tevékenysége alapján történt. A vizsgálatok szempontrendszereit a területi munkavédelmi hatóságok állították össze. Tájékoztatásuk alapján megállapítható, hogy a saját hatáskörben elrendelt célvizsgálatok eredményesen zárultak. A vizsgálatok fogadtatása mind a munkáltatók, mind a munkavállalók részéről pozitív volt.

A munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját az Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte, melyek nyomán megyénként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések. A társhatóságok közreműködésével 2017. évben 1896 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 1248 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 8,5%-át.

2017. évben a rendőrséggel közösen több mint 342 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóságok, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 267 db vizsgálatot végeztek el.

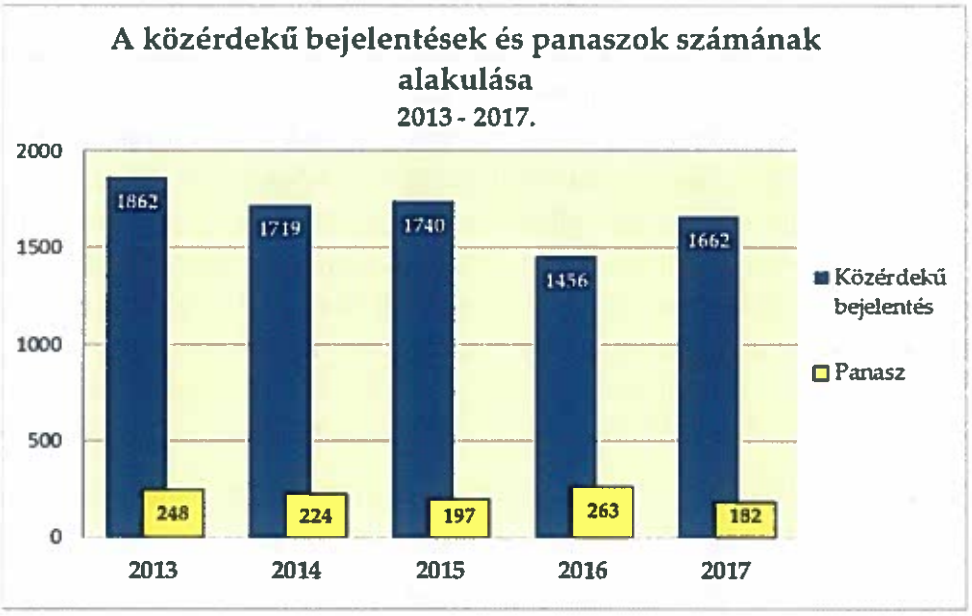
A beszámolók szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak, egymás munkáját segítve jártak el az érintettek. Nehézséget egyedül az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése okozott.

5.4.3. A közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálása

A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény 1. § (1) bekezdése értelmében a munkavédelmi hatóság a hozzá beérkező panaszokat és közérdekű bejelentéseket köteles kivizsgálni. 2017-ben a korábbi évhez viszonyítva a közérdekű bejelentések száma 14%-kal nőtt, míg a panaszok száma 31%-kal csökkent.

A közérdekű bejelentések és panaszok számának alakulását a *12. számú ábra* mutatja.

12. számú ábra

A legtöbb közérdekű bejelentés a munkahely kialakításával, a munkavégzési körülményekkel, az általános higiénés feltételekkel, valamint munkaszervezéssel összefüggésben érkezett (42%), emellett jelentős volt az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos bejelentések aránya is (22%).

A legtöbb esetben a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló tett panaszt, mivel a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését, mulasztását, vagy a foglalkozási megbetegedés illetve fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte (52%).

A közérdekű bejelentések és panaszok kivizsgálása céljából kezdeményezett ellenőrzések során a hatóság gyakran tárt fel egyéb, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi szabálytalanságot is, amelyek megszüntetése érdekében szintén intézkedett.

5.4.4. Utóellenőrzések

A munkavédelmi hatóság végrehajtható döntéseiben elrendelt kötelezettség teljesítésének ellenőrzésére 1187 esetben került sor, azaz a hatóság az ellenőrzött munkáltatók 8,1%-ánál győződött meg újabb ellenőrzés keretében arról, hogy az általa előírtakat a munkáltató teljesítette-e. A határozatban foglalt kötelezettségek teljesítését elmulasztó munkáltatókat a hatóság 120 esetben sújtotta eljárási bírsággal (9 350 000 Ft), ami 21%-kal kevesebb a korábbi évinél.

5.4.5. A munkáltatók írásbeli tájékoztatás kérésére vonatkozó határozati intézkedések

2017. évben a munkáltatók írásbeli tájékoztatásra történő kötelezésével 905 munkáltató munkavédelmi helyzetét vizsgálta a munkavédelmi hatóság. A tájékoztatáskérés, amely során a munkáltatóknak a hatóság által feltett szakmai kérdésekben kellett írásban tájékoztatást adniuk (pl. a veszélyes berendezések, technológiák üzembe helyezéséről, munkavédelmi szakember foglalkoztatásáról, sérülékeny csoportba tartozó munkavállalók foglalkoztatásáról, munkaköri

alkalmassági orvosi vizsgálatok és az egyéni védőeszköz juttatás rendjéről), pozitív fogadtatásban részesült és ösztönözte az önkéntes jogkövetést.

5.4.6. Előre bejelentett ellenőrzések tapasztalatai

A 2017. évre vonatkozó ellenőrzési irányelvekben megfogalmazott feladat alapján a munkavédelmi hatóságok éves ellenőrzési tervében az előzetes bejelentéssel végzett ellenőrzések lefolytatása kiemelt feladatként került meghatározásra. Ezen audit jellegű átfogó vizsgálat alkalmazásakor a munkavédelmi hatóság egy hónappal a tervezett ellenőrzés előtt értesíti a munkáltatót a helyszíni ellenőrzésről, annak pontos időpontja megjelölésével, valamint az előkészítendő és ellenőrzésre kerülő dokumentációk felsorolásával. A vizsgálatban részt vesz a munkavédelmi hatóságon és a munkáltatón kívül a munkavédelmi, valamint a foglalkozás-egészségügyi feladatokat ellátó szakember, továbbá – amennyiben választottak ilyen munkavállalót – a munkavállalók képviselője is. A vizsgálat lefolytatása után a munkavédelmi hatóság és a munkáltató közös értékelésen tekinti át az ellenőrzés eredményét.

A munkáltatók kiválasztása során a hatóság elsősorban az alábbi szempontokat vette figyelembe:

- foglalkoztatottak létszáma érje el a 10 főt, valamint
- tevékenysége alapján az I-es vagy II-es veszélyességi osztályba tartozzon; vagy
- súlyos munkabaleset, foglalkozási megbetegedés, illetve fokozott expozíciós eset előfordulásakor, annak bekövetkezésében közrehatott a munkáltató mulasztása.

2017. évben a munkavédelmi hatóság 31 előre bejelentett ellenőrzést folytatott le. A munkáltatók készségesen, segítőkészen álltak ezekhez az ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdek az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása. Az ellenőrzés előzetes bejelentéséből adódóan ritkán állapított meg a hatóság súlyos veszélyeztetést az érintett munkáltatóknál.

5.4.7. Az ellenőrzések egyéb tapasztalatai

A munkavédelmi szaktevékenység végzése

A hatóság tapasztalatai alapján az ellenőrzött munkáltatók többségénél megvalósul az Mvt.-ben meghatározott, munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősülő feladatok ellátása. A tőkeerős nagyvállalatok és középvállalkozások sok esetben főállásban foglalkoztatnak munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező személyt. A kis- és mikrovállalkozásoknál jellemzően eseti megbízással vesznek igénybe munkavédelmi szakembert. A legfeljebb néhány főt foglalkoztató munkáltatók egy része azonban a hatósági ellenőrzés időpontjáig nem vett igénybe szakembert munkavédelmi feladatainak ellátásához.

A saját szakember foglalkoztatása, valamint a külső szolgáltatás igénybe vétele esetén lényeges eltérés tapasztalható a munkavédelmi tevékenység színvonalában. Azoknál a munkáltatóknál, ahol főállású munkavédelmi szakembert foglalkoztatnak, ott az e munkakört betöltő személy jobban ismeri a munkahelyen folytatott tevékenységeket, munkafolyamatokat. Ennek megfelelően a munkavédelmi feladatok ellátása jellemzően folyamatos és hatékony, az általános munkavédelmi színvonal magasabb az átlagnál. A munkavédelmi vállalkozások által nyújtott szolgáltatások szakmai színvonala erősen változó, hiszen ezek a szakemberek sok esetben nem ismerik mélységében az adott munkahelyen folyó tevékenységeket és a

munkavégzés során alkalmazott munkaeszközöket, anyagokat. A munkáltatók is gyakran csak a munkavédelmi dokumentáció elkészítésére, frissítésére, a munkavédelmi oktatások megtartására kérik fel a szakembert, illetve csak munkabaleset, foglalkozási megbetegedés vagy fokozott expozíció bekövetkezése esetén igénylik a közreműködését. A külső szolgáltatót igénybe vevő munkáltatók sok esetben csak a hatósági ellenőrzés során szembesülnek a nem teljeskörű, pontatlan munkavédelmi feladatellátással.

A veszélyes munkahelyeken, illetve veszélyes technológiák esetére a külön jogszabály szerint előírt munkavédelmi szakemberek közreműködése jellemzően megvalósult. Ugyanakkor gyakran előfordult, hogy a szakember által javasolt és jól dokumentált feladatok végrehajtására a munkáltató nem intézkedett, és nem szüntette meg a szabálytalanságokat. Általános tapasztalat, hogy a munkavédelmi szakemberek függő helyzetben vannak a munkáltatóval, így gyakran nem a jogszabályoknak történő megfelelés, hanem a munkáltató gazdasági érdekei élveznek prioritást.

A foglalkozás-egészségügyi alapellátás

Az ellenőrzött foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók az egészségügyi tevékenységhez szorosan tartozó vizsgálatokat és adminisztrációt döntően elvégzik (előzetes, időszakos, soron kívüli, záró munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok, védőoltások, stb.), de a munkahigiénés tevékenységbe aktívan csak ritkán kapcsolódnak be, gyakran a kockázatértékelés elkészítése a munkabiztonsági szakember munkája, így abban nem jelenik meg kellő szakmai alapossággal a munkaegészségügyi terület.

Továbbra is probléma, hogy a mikro- és kisvállalkozásoknál a foglalkozás-egészségügyi szolgáltató sokszor csak formálisan van jelen, mely azzal is összefüggésbe hozható, hogy egy-egy orvos túl sok munkáltató foglalkozás-egészségügyi ellátását vállalja el, így idő hiányában érdemben nem tud bekapcsolódni a munkavédelmi feladatokba. Különösen gyakori probléma ez az olyan foglalkozás-egészségügyi orvosoknál, akik háziorvosként is dolgoznak.

Munkavédelmi képviselők

Az Mvt. 70/A. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a munkavállalók az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő jogaik és érdekeik képviseletére jogosultak maguk közül munkavédelmi képviselőt vagy képviselőket választani. A választás megtartásának lebonyolítása, a feltételek biztosítása a munkáltató kötelezettsége.

A munkavédelmi képviselő választással kapcsolatos előírások módosítását követően – a jogszabály által biztosított türelmi idő leteltével – 2017. év elejétől jelentősen megnőtt azon munkáltatók száma, ahol megtartották a választást. A kedvező változást nem csak a helyszíni ellenőrzések során tapasztaltak, hanem a hatóság részére megküldött munkabaleseti jegyzőkönyvek adatai is egyértelműen mutatják.

13. számú ábra

Megnevezés	2016	2017
Ellenőrzött munkáltató	15459	14605
Választottak munkavédelmi képviselőt	1790	2941
Arány %	11,6	20,1

Emellett azonban megállapítható, hogy – különösen azoknál a kisvállalkozásoknál, ahol első alkalommal történt munkavédelmi képviselő választás – a munkavállalók munkavédelemmel összefüggő érdekeinek képviselete számos esetben nem kellően hatékony, vagy csak formális. Ennek legjellemzőbb oka, hogy a munkavédelmi képviselők a törvény által biztosított munkajogi védelem ellenére nem mernek fellépni munkáltatójukkal szemben. Más munkáltatóknál – jellemzően ott, ahol korábban is működött munkavállalói érdekképviselet – a munkavédelmi képviselők többsége hatékonyan el tudja látni funkcióját, és segíteni tudja a munkavédelmi feladatokat ellátó személy munkáját is.

Az Mvt. 72. § (2) bekezdés g) pontja szerint a munkavédelmi képviselő jogosult az észrevételeit közölni a hatósági ellenőrzés során az ellenőrzést végző személlyel. A tapasztalatok szerint a képviselők a hatósági ellenőrzéseken egyre gyakrabban vesznek részt, és a foglalkozási megbetegedések kivizsgálásába is bevonta őket a munkavédelmi hatóság.

A foglalkozási rákkeltő anyaggal végzett tevékenységek

A foglalkozási eredetű rákkeltő anyaggal végzett tevékenységek bejelentésének 2013-2017 közötti adatait a *13. számú ábra* tartalmazza.

14. számú ábra

Megnevezés	2013	2014	2015	2016	2017
Rákkeltő anyaggal végzett tevékenységet bejelentő munkáltatók száma	1 478	1 428	1 362	1 379	1 655
„Változást bejelentő" munkáltatók száma	615	549	576	491	536
A tárgyévi bejelentések alapján a rákkeltő expozícióban dolgozók száma (fő)	20 842	19 952	17 182	22 150	22 024
A tárgyévben bejelentést tevő munkáltatóknál kezdeményezett munkavédelmi ellenőrzések száma	351	401	217	214	190

A folyamatos ellenőrzés ellenére még mindig előfordul, hogy a munkáltató nem fordít kellő figyelmet a rákkeltő anyaggal folytatott tevékenységgel kapcsolatos kockázatértékelés elkészítésére, és érvényességi idejének ellenőrzésére, így fordulhatott elő több esetben is, hogy a dokumentumok érvényességi ideje az ellenőrzéskor több éve lejárt. Gyakori probléma, hogy a korábban nem használt vegyi anyag nem szerepel a kockázatértékelésben, ami különösen nagy veszélyt jelenthet rákkeltő komponensű anyagoknál.

Visszatérő hiányosság, hogy a munkáltató nem vezet nyilvántartást az exponáltakról, a rákkeltőkkel tevékenységet végző munkavállalókat írásban nem tájékoztatja a rákkeltő anyaggal végzett tevékenységről, oktatásukat dokumentált módon ezen anyagok vonatkozásában nem végzi el.

Több faipari tevékenységet folytató munkáltatónál előfordult, hogy a keletkező keményfaport – mely rákkeltőnek minősül – a kockázatértékelés során figyelmen kívül hagyta, ezzel veszélyeztetve a munkavállalók és a hatókörben tartózkodók egészségét.

6. Az ellenőrzések fő ágazati tapasztalatai

6.1. Építőipar

A 2017 évben 2 hónapig tartó országos célvizsgálat keretében kiemelten foglalkozott a munkavédelmi hatóság az építőipari kivitelezések ellenőrzésével. 2017-ben 44 súlyos sérüléssel járó munkabaleset történt az építőiparban (2016-ban ez a szám 34 volt), amelyből 21 halálos kimenetelű volt, ami 5-tel több, mint az előző évben. A súlyos balesetek száma 29,4%-kal, ezen belül a halálos munkabalesetek száma 31,3%-kal emelkedett az előző évhez képest. A bekövetkezett munkabalesetek száma kismértékben növekedett (782-ről 816-ra), ez az összes bekövetkezett munkabaleset 3,5%-a.

Az éves ellenőrzési adatokat elemezve megállapítható, hogy ellenőrzött munkáltatók közül körülbelül minden harmadik az építőipar területén dolgozott. 2017-ben a munkavédelmi hatóság 4517 munkáltató építés-kivitelezését ellenőrizte. A vizsgálat megállapította, hogy az ellenőrzött munkáltatók 72,7%-a nem tett eleget a jogszabályban előírt valamennyi munkavédelmi kötelezettségének. A munkavállalók 64%-át szabálytalan munkakörülmények között foglalkoztatták.

A gyakori ellenőrzés ellenére számottevő javulásról nem lehet beszámolni. Számos területen évek óta fennálló hiányosságokkal lehetett ismét találkozni, illetve néhány területen kisebb mértékű javulást lehetett tapasztalni.

Kedvező jelenség, hogy a kivitelezési területeken használt építőipari gépek műszaki állapota javuló képet mutat. Egyre több korszerű, új toronydarut üzemeltetnek, ahol a műszaki állapot fenntartása érdekében az időszakos biztonságtechnikai vizsgálatokat is elvégzik. Az építési teher- és személyfelvonók tekintetében is hasonló a tapasztalat. Visszatérő hiányosság a sérült szigetelésű kisgépek és villamos hosszabbító vezetékek használata.

Továbbra is problémát jelent, hogy az egyszerűsített foglalkoztatás keretében alkalmazott munkavállalók esetén a munkáltatók jelentős része nem győződik meg a munkavállalók egészségi alkalmasságáról.

A munkavégzés során a munkáltatók sokféle veszélyes vegyi anyagot, keveréket használnak. Leggyakrabban a légzőrendszert károsító anyagok (pl. ártalmas, mérgező, maró, ingerlő, túlérzékenységet okozó gázok, gőzök, hegesztési füstök, szemcsés, illetve rost szerkezetű szállóporok) esetében volt jellemző az egyéni védőeszközök biztosításának hiánya.

A ***mélyépítési*** munkaterületeken továbbra is az omlásveszély jelenti a legnagyobb problémát. Jellemző a munkaárkok, munkagödrök dúcolásának hiánya, a szakadólap terhelés tilalmának megszegése és a szabálytalan rézsű kialakítása.

A ***magasépítés*** munkaterületein pozitívumként értékelhető, hogy a korszerű szabványos elemekből készített homlokzati állványrendszerek többségénél nem volt intézkedésre okot adó szabálytalanság. Továbbra is a legsúlyosabb veszélyeztetést a be-, és leesés veszélyes munkaterületek nem megfelelő kollektív műszaki védelme, valamint a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszközök biztosításának, vagy használatának a hiánya jelentette. Emiatt hozta a munkavédelmi hatóság a legtöbb intézkedést is.

A ***bontási*** munkaterületen súlyos kockázatot jelent a munka szervezetlensége, a szakmai képzettség-, a bontási terv-, a technológiai utasítás-, valamint a veszélyeztetett területek megfelelő mértékű elkerítésének a hiánya. Gyakran előfordult, hogy volt bontási terv, de a

bontást végzők nem ismerték annak tartalmát. A bontásokat szinte minden esetben alvállalkozók végzik, sokszor vállalkozói szerződés és szakértelemmel rendelkező munkairányító nélkül.

Az ellenőrzött építés-kivitelezési munkaterületek többségén a bontással járó munkafolyamatok során keletkező por, zaj és rezgésterhelés okozta kockázatok megfelelő munkavédelmi szempontú kezelése még mindig nem kielégítő. Különösen igaz ez a meglévő építményeken belül folyó, zárttéri bontásokra, ahol gyakori hiányosság, hogy a veszélyes anyagok kiporzásával járó kockázatok ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközökről nem gondoskodtak, vagy épp nem megfelelő védelmi képességű egyéni védőeszközzel (pl. orvosi szájmaszk) látták el a munkavállalókat. Azonban főleg a nyári időszakban pozitív tapasztalatként értékelhető, hogy a bontási munkálatok helyszínein egyre gyakrabban alkalmazzák a folyamatos locsolást, amellyel a munkaterület szálló (totál) por koncentrációja jelentősen csökkenthető.

Azbesztmentesítési tevékenység

A 2017. évben az előző évihez hasonló arányban 251 esetben jelentettek azbesztbontási munkákat (pala és szórt azbesztmentesítést), amely 1276 munkavállalót érintett. A bejelentések 15%-a (38 db) nem volt a vonatkozó jogszabálynak megfelelő. Továbbra is jellemző, hogy a kisebb, azbesztbontással járó (palatetőbontás) munkálatokat gyakran előzetes bejelentés nélkül végezték, veszélyeztetve ez által nemcsak a munkavállalókat, hanem a tágabb környezetet is. Az azbeszt expozíció kizárása szempontjából kiemelkedő fontosságú egyéni védőeszközt a munkavállalók számára nem minden esetben biztosították.

A kifejezetten azbesztmentesítéssel foglalkozó munkáltatók esetében a biztosított egyéni védőeszközök megfelelőek voltak, hiszen erre a tevékenységre specializálódtak, és bontási munkaterületeken többször találkoztak már hatósági munkavédelmi ellenőrzéssel. Az azbesztbontásra szakosodott munkáltatók a bontási tervet időben elkészítik és az abban foglaltakat betartják. Figyelnek a megfelelő védelmi képességű egyéni védőeszközök kiválasztására, annak rendeltetésszerű használatára a bontás során, valamint a veszélyes hulladék tárolásának és elszállításának módjára.

Azonban azokon a munkaterületeken, ahol az azbeszt jelenléte nem egyértelműen felismerhető, ott a legtöbb esetben a bontási tevékenység alatt sem vizsgálják az azbeszt lehetséges előfordulását és nem ritkán az azbesztmentesítést hétvégére illetve munkaidőn túl ütemezik az ellenőrzések elkerülése érdekében.

Építőanyag-ipar

Az ágazatban fokozott baleseti veszélyforrást jelentenek a gyártás során alkalmazott nagyméretű berendezések, az automatika és a kézi vezérlés kombinációja, a nagyszámú anyagmozgató- és emelőgép, amit a kisebb cégek esetében az elhasználódott géppark és a karbantartások elmaradása.

A feltárt hiányosságok között vezető helyen szerepelt a telephelyeken használt targoncák nem megfelelő állapota, a jelzések hiánya. Számos esetben előfordult az időszakos felülvizsgálatok hiánya, valamint az emelőgép napló nem naprakész vezetése. Előfordult, hogy az emelőgép kezelőkre vonatkozóan sem oktatás, sem oktatási tematika nem volt fellelhető az oktatási dokumentumokban.

Továbbra is visszatérő, jellemző hiányosság a kiegészítő gépek és kéziszerszámok elhasználódása és rossz kábelszigetelése, valamint a javítás, karbantartás után egyes gépek védőburkolatának hiánya.

Az építőanyag iparban is visszatérő probléma az egyéni védőeszközök használatának elmulasztása veszélyes anyagokkal történő munkavégzés esetén. Az ellenőrzések tapasztalatai szerint sok esetben nem veszik figyelembe a munkaterületen előforduló kóroki tényezőket, különös tekintettel a munkavállalókat érő porexpozícióra.

Az építőanyag gyártás során alkalmazott kötő- és leválasztó anyagok tárolása során gyakori hiba, hogy ezeket a keverékeket nem a gyártó által biztosított és jelzéssel ellátott edényben, hanem egyéb tároló edényben (pl. befőttes üveg, üdítős palack, feliratozás nélküli műanyag ballon) tárolják.

6.2. Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás

Mezőgazdaság

A mezőgazdaság, erdőgazdaság ágazatban összesen 720 munkáltató ellenőrzésére került sor, ebből 483 munkáltatónál (67%) volt tapasztalható valamilyen munkavédelmi szabálytalanság, ami némileg kedvezőbb a korábbi évi adatnál.

Az ágazatban (mezőgazdaság és erdőgazdaság együtt) 646 munkabaleset, 21 súlyos és 12 halálos baleset következett be. Ez mindenképpen javulásnak tekinthető az előző évhez képest. Hozzá kell ugyanakkor tenni, hogy az erdőgazdaság ágazatban az előző évi 6 súlyos, 6 halálos balesethez képest 2017. évben 10 súlyos, 7 halálos baleset történt. Az ágazat veszélyességére tekintettel 5 megye munkavédelmi hatósága saját tervezésű mezőgazdasági célvizsgálatot, míg 1 megye láncfűrész használatával kapcsolatos célvizsgálatot folytatott le.

Továbbra is problémát jelent a munkáltatók nem megfelelő felkészültsége, ismereteinek hiánya a munkavédelem területén.

Gyakori, hogy kisebb vállalkozások sokszor nem megfelelően képzett munkavállalóval oldják meg a feladatokat, ami önmagában is baleseti veszélyforrás. Más munkáltatóknál megfigyelhető az a tendencia, hogy az egyes tevékenységeket kiszervezik, alvállalkozókat vonnak be. Ezen esetekben a megrendelő részéről elmaradt a több munkáltató munkavállalóinak együttes munkavégzéséből eredő kockázatok felmérése, összehangolási feladatok teljesítése.

A munkáltatók többsége rendelkezett kockázatértékeléssel, egyéni védőeszköz juttatás rendjével, orvosi alkalmassági vizsgálat szabályozásával. A meglévő kockázatértékelés azonban nem mindig tért ki valamennyi kockázatra (beszállásos munkák kockázatai, kedvezőtlen klimatikus viszonyok, ultraibolya sugárzás, allergén növények, penészgombafajok spórái, állatról emberre terjedő megbetegedések, viperamarás, darázscsípés, zaj, veszélyes anyagok, stb.). Nem ritkák a 3 évnél régebben készült kockázatértékelések. A munkáltatók a veszélyes munkaeszközök munkavédelmi üzembe helyezésére és az időszakos biztonsági felülvizsgálatokra, villamos érintésvédelmi felülvizsgálatokra sem fordítottak kellő figyelmet.

A munkáltatók egy része a munkavállalók védőoltását (pl. tetanusz, kullancs-encephalitis ellen) nem szabályozta, így fel sem ajánlotta dolgozóik részére. Az oltás bevezetését nehezíti a munkavállalók fluktuációja, továbbá a munkavégzés szezonalitása.

Az ellenőrzött munkáltatók esetében nem volt jellemző, hogy a foglalkozás-egészségügyi szolgálat a munkavállalók munkakörülményeivel kapcsolatos egészséget, biztonságot érintő kérdésekkel összefüggő felvilágosítást, tanácsadást adott volna.

Az ellenőrzési tapasztalatok szerint a szántóföldi ***növénytermesztésnél*** alkalmazott erőgépek általában korszerűbbek, újabbak az állattenyésztésben alkalmazott gépeknél, technológiai berendezéseknél. Kevés számban, de előfordult, hogy a gépkezelők a közúti közlekedéshez szükséges jogosítvánnyal próbálták igazolni a mezőgazdasági gépkezelési jogosultságukat, ami nem elegendő.
Változatlanul fennálló probléma, hogy a különböző erőgépeket, berendezéseket a kezelője gyakran úgy hagyja el, hogy az illetéktelen használatot nem akadályozza meg. Rendkívül sok a hiányosság a gépek javításával, karbantartásával kapcsolatosan, de az anyagmozgatási, anyagtárolási tevékenység, a beszállással végzett munkák során is gyakran tapasztalható szabálytalanság.

A mezőgazdasági javítóműhelyekben sok esetben rosszak a munkakörülmények (csúszás-, botlásveszélyes útvonalak, elégtelen világítás, szellőzés, a munkaeszközök biztonsági berendezéseinek hiányos állapota, törött kapcsolók, lekopott feliratok, sérült villamos vezetékek, villamos tokozott szekrényeknél a feszültség alatti részek érinthetősége, búra nélküli világítótestek, védőfedések hiánya, a gázpalackok nem megfelelő tárolása, az emelőgépekhez rendszeresített emelőgép naplók rendszertelen, nem megfelelő vezetése). Sok intézkedés történt hegesztő berendezések, köszörű- és fúró gépek, szerelőaknák, tartóbakok, szerelőbakok, szerelőlámpák hiányosságai miatt is. Ezek a hiányosságok gyakran előfordulnak az állattenyésztés területén is.

A munkavállalók a szükséges egyéni védőeszközöket általában megkapták (pl. védőcipő, hideg elleni védőruházat, vegyszerkezeléshez szükséges légzésvédő, védőruházat, stb.), azonban nem minden védőeszköz rendelkezett megfelelő védelmi képességgel (pl. veszélyes anyag alkalmazásánál egyszerű háztartási gumikesztyű használata).

Az egyre fokozódó nyári hőség időszakaiban a kedvezőtlen klímakörnyezet hatása elleni védelem kapcsán a munkaszervezésre még mindig nem fektettek kellő hangsúlyt a munkáltatók.

Az ***állattenyésztés*** területén megindult telepfelújítások ellenére – növénytermesztés részágazathoz hasonlóan – még nagyon sok amortizálódott állattartó épület van használatban, melyek állékonyságára, elektromos hálózatának karbantartására, felújítására már kevésbé szeretnének forrást biztosítani, de az üzemeltetésükre még szükség van.

Előrelépés, hogy egyre kevesebb helyen használnak rossz műszaki állapotú, a műszaki vizsgán alkalmatlan minősítésű, a szántóföldi növénytermesztésből kikerült mezőgazdasági erőgépeket az állattartó telepeken. Gyakori, hogy a beesés veszélyes helyeken (fogadó garat, hígtrágya tároló akna, egyéb aknák) hiányos a lefedés, nincs védőkorlát kiépítve.

A Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat által előírt utasítások – pl. állattartó telep üzemeltetési utasítása, a tisztításhoz és fertőtlenítéshez használatos vegyi anyagok kezelési szabályai, valamint a trágyaeltávolítás gépeinek és berendezéseinek biztonságos üzemeltetésére vonatkozó munkabiztonsági utasítása – sok esetben hiányoztak.

Előfordult, hogy nem csak a fekete-fehér rendszerű öltöző nem volt biztosítva, hanem maga az öltöző helyiség, a megfelelő higiénés feltétel, a tisztálkodás lehetősége sem bizonyult adottnak.

Gyakran azonnali intézkedések váltak szükségessé, mivel a használaton kívüli fecskendőket, tűket nem megfelelően gyűjtötték a munkaterületeken.

Az előző évekhez hasonlóan a munkáltatók igyekeztek biztosítani dolgozóik számára a foglalkozás-egészségügyi ellátást, de az előzetes, illetve időszakos orvosi alkalmasság vizsgálata, vagy a foglalkoztathatóság szakvéleményezése nem minden munkavállalónál történt meg.

2017-2018 évre a **„Fókuszban a mezőgazdaság – első a munkavégzés biztonsága" címmel kétéves országos munkavédelmi kampány indult a mezőgazdaságban dolgozók kedvezőtlen munkakörülményeinek javítására.** Ennek keretében több rendezvényre került sor, tájékoztató anyagok készültek, internetes felület került kialakításra. Alapvető célja a kampánynak a balesetek számának csökkentése, az ágazatban tevékenykedő munkaadók figyelmének felhívása a biztonságos munkavégzésre. A felvilágosító tevékenység eredményesnek bizonyult, az ágazatban egy év alatt 33%-kal kevesebb halálos kimenetelű munkabaleset történt.

Erdőgazdálkodás

Az erdő és fagazdálkodás területén jellemző, hogy a konkrét tevékenységeket (pl. fakitermelés, erdőművelés) egyéni vállalkozók, kis társas vállalkozások végzik, akik a biztonságos munkavégzés és foglalkoztatás feltételeit gyakran nem ismerve kényszerből kockáztatnak, hogy dolgozhassanak. A munkáltatók számos esetben a fakidöntési munka előkészítése során nem készítettek kockázatértékelést, valamint a kitermeléssel összefüggésben részletes technológiai, műveleti utasítást, amely a tevékenység biztonságos elvégzését szabályozza az adott munkaterületre.

A feltárt hiányosságok – a technológiából adódóan – legtöbbször közvetlen, vagy súlyos veszélyeztetéssel jártak. Ilyen műszaki problémák voltak pl. az erdészeti közelítő gépek vezetőülés ajtajai hiányoztak, vagy leszerelésre kerültek, így – ülésben tartó szerkezet hiányában – egy esetleges borulás esetén a munkavállalók a géptesten kívülre kerülhetnek, összenyomás, összezúzás veszélyének kitéve, valamint a robbanómotoros láncfűrész gépek, gallyaprítók biztonsági berendezéseinek működésképtelensége. A gépek kezelőelemeinek funkciójelölése legtöbbször hiányzott, emelőgépek naplóit nem vezették. A motoros láncfűrészek, erdészeti traktorok munkavédelmi üzembehelyezését a munkáltatók gyakran elmulasztották.

Visszatérő probléma az ágazatban a munkavédelmi oktatás, az orvosi alkalmassági vélemény, a foglalkoztathatósági szakvélemény hiánya. A kezelési jogosultságok is nagyon gyakran hiányoztak, mind az erdészeti közelítő gépek, mind pedig a benzinmotoros láncfűrész gépek tekintetében.

Előfordult, hogy fakitermelési tevékenységhez nem volt biztosítva a vágás elleni védőnadrág a döntést végző munkavállalónak, illetve a fejvédelemhez sem állt rendelkezésre döntősisak. Ugyanakkor a munkavállalók gyakorta nem viselték az átvett egyéni védőeszközöket.

A közút, vasút vagy villamos szabadvezetékek mellett végzett munkák esetében a megfelelő szervezési intézkedéseket nem tették meg. A fa döntésekor a veszélyes hatókörben tartózkodást számtalanszor nem akadályozták meg, ez a szabálytalanság halálos balesetet is eredményezett.

Az erdőgazdálkodás területén az elmúlt évben növekvő mértékű szervezett munkavégzés tapasztalható, ami a gazdálkodóknál történő közfoglalkoztatás következménye. Ezen munkavállalók jellemzően egyszerű, szakképzettséget nem igénylő és legfeljebb kéziszerszámok használatával történő munkát végeznek. Ebből következően a munkabalesetek is elsősorban elesés, illetve a munkavállalók által használt kéziszerszámok okozta sérülések következményei.

6.3. Feldolgozóipar

Fafeldolgozó-ipar, bútoripar

A fafeldolgozó-ipari ágazatban közel ugyanannyi munkáltató ellenőrzésére került sor (308), mint 2016-ban (311). . Ebből a szabálytalansággal érintett munkáltatók száma 217, mely az összes ellenőrzött munkáltató 70%. Az ágazatban ellenőrzött összes munkavállalók száma 5358 volt, ennek 61%-ánál tapasztaltak szabálytalanságot az eljáró állami tisztviselők. A balesetek száma az ágazatban 218 volt összesen, ez 6%-os növekedést mutat az előző évhez képest. Súlyos munkabaleset 4 volt, az előző évi 3-hoz képest, halálos munkabaleset 1, míg az előző évben ilyen nem történt.
A bútorgyártás ágazatban az összes, ellenőrzéssel érintett munkáltatók száma 149 volt, a 2016. évi 176-hoz viszonyítva az arány 85%. A szabálytalansággal érintett munkáltatók száma 113 volt, ennek aránya az összes ellenőrzött munkáltatóhoz képest 76%. Az ágazatban ellenőrzött összes munkavállalók száma 3031 volt, ennek 70%-ánál tapasztaltak szabálytalanságot az eljáró állami tisztviselők. A balesetek száma az ágazatban 156 volt összesen, ez 8%-os csökkenést mutat az előző évhez képest. Súlyos munkabaleset 2 volt, az előző évi 0-hoz képest, míg halálos munkabaleset nem történt, akárcsak az előző évben.

Általános tapasztalatként elmondható, hogy a munkáltatók a munkavédelmi feladatok ellátására munkabiztonsági és munkaegészségügyi szakembereket egyaránt foglalkoztattak, akik a szükséges munkavédelmi dokumentumokat elkészítették. A munkáltatók rendelkeztek ugyan kockázatértékeléssel, bár számtalanszor előfordult, hogy a munkavégzésből adódó fizikai megterhelésekre, a hátsérülés kockázataira, illetve a megelőző intézkedések meghatározására nem gondoltak. A munkavállalókat érő zaj, rezgés és porexpozíció mértékét sem mindig állapították meg. Ha rendelkeztek is munkakörnyezeti műszeres vizsgálati eredménnyel, nem vették figyelembe az értékeléseknél. A felületkezeléshez, ragasztáshoz használt vegyi anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslése hiányos volt, vagy elmaradt. A munkavállalók rezgés expozíciójának vizsgálata csak elvétve történt meg, a kockázatértékelés legjobb esetben a gyártó által megadott rezgésértéket tartalmazta az egyes munkaeszközök tekintetében.

A munkáltatók egy részénél még mindig nem számoltak a rákkeltő hatású keményfaporok egészségkárosító hatásával, így a megelőző intézkedéseket sem határozták meg.

A munkavédelmi oktatások az ellenőrzött munkáltatók többségénél megtörténtek, azonban gyakran fordult elő, hogy a munkavédelmi oktatást elvégezték a munkáltatók szóban, de ezekről már írásos dokumentumokat nem készítettek. Több esetben a munkavédelmi oktatás tematikája hiányos volt, nem tartalmazta a gépek kezelését, a veszélyes anyagok, keverékek ártalmait, a munkahelyi zajra vonatkozó tudnivalókat, illetve baleset esetén szükséges teendőkkel kapcsolatos ismereteket.

A faipari tevékenységgel foglalkozó cégek jelentős hányada faipari alapgépekkel rendelkezik (asztalos szalagfűrészgép, körfűrészgép, gyalugépek, marógépek, hosszlyuk-fúrógépek,

láncmarógépek, csiszológépek, stb.). Emellett megtalálhatók még a modernebb berendezések is a vállalkozások egy részénél pl. CNC megmunkáló központok, élzárógépek, táblafelosztó félautomata gépek, különleges megmunkálás gépei.

A munkáltatók az új gépek, berendezések esetében üzemeltetési dokumentációval rendelkeztek, azonban a régi, több évtizedes gépeknél ezek sok esetben hiányoztak.

A munkáltatók a veszélyes faipari gépek üzembe helyezés előtti munkavédelmi szempontú felülvizsgálatát általában elvégezték, az üzembe helyezést elrendelték. A veszélyes faipari gépek időszakos biztonsági felülvizsgálatát legtöbbször elvégezték.

Azokat a munkaeszközöket, amelyeknél a kivágódó tárgyak veszélyt jelentettek, az ellenőrzések tapasztalata szerint ellátták megfelelő védelemmel, biztonsági berendezéssel. Ezeknek a biztonsági berendezéseknek a karbantartása már hiányosságokat mutatott, így funkciójukat nem tudták teljes mértékben betölteni.

A CNC megmunkáló központok, a táblafelosztó körfűrész gépek, az élzáró automata berendezések, vagy egyéb speciális faipari gépek a mai kor munkabiztonsági igényeinek megfelelően készülnek, a gyártók garantálják a velük való munkavégzés biztonságát. Ennek ellenére előfordulnak olyan esetek, amikor a kiépített biztonsági berendezéseket a felhasználók kiiktatják, így akarva növelni a termelékenységet. Az éllezáró automata berendezéseknél tendenciózus a munkaegységeket burkoló védőkabin ajtaján lévő biztonsági reteszelés kiiktatása, ami után a gépek nyitott kabinajtókkal, így a megmunkáló egységek védőburkolata nélkül is üzemeltethetők, a veszélyes géprészekhez működésük közben hozzá lehet férni.

A faipari megmunkáló gépek az energia kimaradás utáni váratlan, önműködő újraindulás elleni védelemmel el voltak látva, ezek a gépek vezérlésébe be voltak építve. Azonban a kisebb, egyszerűbb gépek ilyen védelemmel nem rendelkeztek, ezeket a védelmeket a munkáltatóknak kellett biztosítania.
A vészkikapcsolók esetében is különbözőek az újabb, korszerű berendezések és a korábbi gyártású gépek. Az új gépeknél a vészkikapcsoló berendezések rendben megvoltak, azokat a gyártók jól helyezték el (minden kezelési pozíciónál). A régi gépek esetében azonban több helyen hiányoztak ezek a berendezések.

A faipari üzemek jelentős részében a gépek üzemeltetéséhez sűrített levegőre is szükség van. A sűrített levegő előállításához dugattyús kompresszorokat, vagy csavarkompresszorokat alkalmaznak, amelyeknél szintén előfordult, hogy például az ékszíjhajtások burkolata hiányzott.

A munkavállalók számára a foglalkozás-egészségügyi ellátást a legtöbb munkáltató biztosította, viszont a munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásainak vizsgálatában, az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos tanácsadásban, a munkahelyek kémiai biztonságát érintő feladatokban a foglalkozás-egészségügyi orvos ritkán vett részt.
A munkáltatók egy része nem győződött meg dolgozói munkára való alkalmasságáról, mivel a munkavállalók előzetes vagy időszakos orvosi alkalmassági vizsgálati vélemény nélkül dolgoztak. A biológiai monitorozás jelentőségével sem voltak tisztában. Azon dolgozóknak, akik olyan veszélyes anyagot, keveréket használnak fel (pl. n-hexán, xilol, toluol tartalmú vegyi anyag) mely esetében biológiai monitor vizsgálattal lehet követni a veszélyes anyag szervezetbe jutását, illetve felszívódását és ez által megelőzni az egészségkárosító hatást, kötelező a vizsgálaton részt venni.

Több munkaterületen élelmiszerekhez gyártott, illetve használt műanyag palackokban, üvegekben tartották a ragasztókat, festékeket, lakkokat, oldószereket, különböző faipari pácokat, illetve áztatták a festő ecseteket.

Továbbra is tapasztalható volt, hogy a munkaterületen a fapor és a veszélyes anyagok, keverékek környezetében a dolgozók ételt és italt fogyasztottak, tároltak.

Számtalanszor előfordult, hogy a munkavállalók a melegre vagy kényelmetlenségre hivatkozva nem rendeltetésszerűen vagy egyáltalán nem használták a számukra biztosított egyéni védőeszközt. Gyakori szabálytalanságnak bizonyult az egyéni védőeszközök (hallásvédő fültokok, légzésvédők) rossz higiénés állapota. Mivel nem megfelelő helyen tárolták (pl. faipari gépeken) az egyéni védőeszközöket, így gyakran porosak, szennyezettek voltak.

Vegyipar és vegyianyag gyártás

A vegyi anyag, -termék gyártás alágazatban a munkavédelmi hatóság által ellenőrzött munkáltatók száma az előző évi 104-ről 2017. évben 86-ra csökkent, melyek során az előző 82-höz képest 65 esetben tárt fel a hatóság szabálytalanságot.
A csökkenő számú ellenőrzés mellett emelkedett az ágazatban bekövetkezett munkabalesetek száma. Az előző évi 110 esettel szemben, 3 munkanapot meghaladó munkaképtelenséggel járó 160 munkabalesetet vettek nyilvántartásba 2017. évben.

Továbbra is probléma a munkahelyi kockázatértékelés hiánya, illetve a jelenlévő veszélyforrásokból adódó kockázatok értékelésének elmaradása, a teljes körű kockázatértékeléshez szükséges munkahigiénés vizsgálatok (pl. munkahelyi légszennyezettségi mérések, biológiai monitorozás, zajmérések) elmulasztása. Nem tapasztalható javulás a munkavédelmi oktatások tartalmi hiányosságai, és formálissá válása terén sem.

Az iparágban használt gépek esetében az összeforgó hengerpárok, továbbá a veszélyes gépszerkezeteket elhatároló védőburkolatok hiánya vagy nem megfelelő kialakítása volt a legjellemzőbb szabálytalanság. Több esetben előfordult, hogy az ellenőrzés alá vont munkaeszközökön a kezelőelemek funkciójának jelölése, feliratozása olvashatatlan volt, illetve a vészleállító kapcsoló hiányzott, vagy a színjelölése nem volt megfelelő.

A munkaterületeken gyakran lejárt felhasználhatósági idejű szűrőbetétekkel rendelkező légzésvédő eszközöket tároltak, cseréjükről általában nem gondoskodtak.

Több hiányosság volt a vegyi anyagok raktározásával kapcsolatosan is, mert azokat instabil módon tárolták.

Gumi-, és műanyagtermék gyártása

A gumi-, és műanyagtermék gyártása alágazatban a munkavédelmi hatóság által ellenőrzött munkáltatók száma az előző évi 313-ról 2017. évben 193-ra csökkent, melyek során az előző 280-hoz képest 169 esetben tárt fel a hatóság szabálytalanságot.

Az ágazatban jelentősen emelkedett a 3 munkanapot meghaladó munkaképtelenséggel járó munkabalesetek száma, az előző évi 720 balesettel szemben, 735 munkabalesetet vettek nyilvántartásba 2017. évben, a súlyos munkabalesetek száma 2-ről 4-re növekedett valamint a korábbi 1 fő helyett 2 fő munkavállaló szenvedett halálos kimenetelű munkabalesetet.

Általánosságban továbbra is elmondható, hogy az iparágban használatos gépek esetében a szembeforgó hengerpárok közé nyúlás, illetve a veszélyes gépszerkezetek védőburkolatainak, vészleállítóinak hiányossága, vagy nem megfelelő kialakítása, a keverő berendezésekbe üzemelés közbeni benyúlás lehetősége a legjellemzőbb szabálytalanság. A technológiához kapcsolható kisegítő gépek esetében is gyakori probléma a törött burkolatú, elhanyagolt állapotú gépek és kéziszerszámok használata. A karbantartás jellemzően csak az üzemképességre szorítkozik, a biztonsági szempontok sok esetben, háttérben maradnak.

Az egyéni védőeszközök nem megfelelő állapota, a munkáltató általi biztosításának hiánya is előfordul.

Továbbra is jellemző probléma a munkavédelmi oktatás formálissá válása, valamint, hogy az oktatás tartalma nem minden esetben koherens a végzett tevékenység biztonságos elvégzéséhez szükséges ismeretekkel.

A munkaeszközök munkavédelmi üzembe helyezése, az időszakos ellenőrző felülvizsgálatok elmulasztása is gyakori hiányosság. Az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálat során feltárt hiányosságok és hibák kijavítására sem minden esetben kerül sor.

A korszerűtlen technológiát alkalmazó munkahelyeken, ahol a levegő áramlása és a megfelelő légcsere nem volt biztosítva vagy a technológia jelentősebb hőexpozícióval járt (pl. gépek beltéri hőkibocsátása) a nyári időszakban a klímakörnyezet kedvezőtlen hatásai fokozottan érvényesültek. A kockázatértékelési dokumentumok általában nem tértek ki a technológiából eredő hőhatásra, de a hőségriadók idején a munkáltatók munkaszervezési intézkedésekkel nagyobb hangsúlyt fektettek a hőterhelés idejének minimalizálására, valamint védőitallal csökkentették a munkavállalók megterhelését.

Gyógyszergyártás

2017. évben a munkavédelmi hatóság a gyógyszergyártási alágazatban 3 munkanapot meghaladó munkaképtelenséggel járó 103 munkabalesetet vett nyilvántartásba, ez az előző évi 87 munkabelesettel szemben 16 esettel emelkedett.

A munkavédelmi hatóság az ellenőrzött munkáltatók számát 2017. évben az előző évi 82-ről 99-re növelte, mely ellenőrzések során az előző évi 69 szabálytalan munkáltatóval szemben 85 munkáltatónál tárt fel munkavédelmi szabálytalanságot. Jelentős csökkenést mutat a 2017. évben ellenőrzött munkavállalók száma, mely az előző évi 3452 ellenőrzött munkavállalói létszámról 1220 főre csökkent, ezáltal a tavalyi 2411 munkavédelmi szabálytalansággal érintett munkavállalók száma 993 főre csökkent.

Általánosságban elmondható, hogy a munkavédelmi dokumentációk, a szabályozások rendelkezésre állnak, a munkaeszközökre (gépekre, technológia berendezéseire) vonatkozó, előírt vizsgálatokat jellemzően elvégzik. A munkavégzéshez kapcsolódó egyéni védőeszközök és az erre vonatkozó szabályozás - az iparág veszélyessége miatt – általában biztosított.

Előfordul azonban, a technológiához kapcsolható kisegítő, vagy a karbantartáshoz használt munkaeszközök között, törött burkolatú, biztonságos munkavégzésre nem megfelelő állapotú gépek és kéziszerszámok használata. A munkaeszközök munkavédelmi üzembe helyezésére, az időszakos és ellenőrző felülvizsgálatok elvégzésére, az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálat során feltárt hiányosságok és hibák kijavítására nem minden esetben kerül sor.

Gyógyszertablettázó, csomagoló gépsorok munkavédelmi hatósági ellenőrzése során azonnali intézkedések váltak szükségessé védőburkolatok hiánya, és/vagy a biztonsági retesz működésének hiánya miatt. További hiányosságok voltak a figyelmeztető jelzések, és a biztonsági feliratok magyar nyelven történő feltüntetésének hiánya vagy hiányossága.

Élelmiszeripar

A feldolgozóiparon belül a legtöbb munkabaleset (1435) az élelmiszeriparban történt, melyből kettő súlyos, kettő pedig halálos kimenetelű volt.

A 2017. évben a munkavédelmi hatóság összesen 1152 munkáltatót ellenőrzött az ágazatban, ebből 928-nál (80,5%) találtak munkavédelmi szabálytalanságot. A szabálytalansággal érintett munkavállalók aránya 75% volt.

Az iparágban a munkáltatók nem fordítottak kellő figyelmet a munkahelyek villamos szerelvényeinek karbantartására, az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálat elvégzésére, a munkavédelmi oktatási tematika kidolgozására.

A húsipari üzemekben jellemző hiányosság volt, hogy a villamos dugaszoló aljzatok IP védettsége nem volt megfelelő.

A pékségekben és a cukrászatokban visszatérő szabálytalanság volt, hogy a dagasztó-, keverőgépek nyitható védőburkolatainak reteszelése hiányzott, vagy működésképtelen volt, melynek következtében a gépekbe működés közben is be lehetett nyúlni. A munkaeszközök üzemi kapcsolóinak funkció jelölései (feliratok, piktogramok) lekoptak. A menekülési, illetve a közlekedési utakon a közlekedést raklapos tárolással akadályozták.

Munkaegészségügyi vonatkozásban a tapasztalatok a korábbi évekhez hasonlóan alakultak.

Az előzetes munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok általában a munkavégzés megkezdését megelőzően megtörténtek. Az időszakos vizsgálatokat a járványügyi érdekből kiemelt munkakörök, tevékenységek miatt a munkáltatók nagyobb része évente elvégeztette.

Az egyéni védőeszközök biztosításának hiánya ritkán jelentett problémát, a munkáltatók döntően biztosították a munkavállalók számára a szükséges egyéni védőeszközöket, akik az ellenőrzések során többnyire viselték is azokat.

Visszatérő problémaként jelentkeztek a különböző munkavédelmi dokumentumokkal kapcsolatos hiányosságok, így például a kockázatértékelések tartalmi hiányosságai a fellépő kóroki tényezők tekintetében. A kémiai kockázatbecslések több esetben csak a biztonsági adatlapokat tartalmazták és a veszélyek azonosítását, a kockázatok mennyiségi, illetve minőségi értékelését nem végezték el teljes körűen. A különböző tevékenységek során a munkavégzésből adódó megterhelések (hideg-meleg hőhatás, fizikai megterhelések) értékelésére és a szükséges megelőző intézkedésekre még mindig nem fordítanak elegendő figyelmet a szaktevékenységet ellátók.

6.4. Gépipar

2016-ban az ellenőrzött munkáltatók 85,8%-ánál, addig 2017-ben 77,20%-ánál került feltárásra valamilyen munkavédelmi szabálytalanság, ami megegyezett az országos átlaggal. Az ellenőrzéssel érintett munkavállalók 52,34%-át szabálytalanul foglalkoztatták az ágazatban,

(ami mintegy 12%-kal az országos átlag alatt maradt) és közülük minden negyedik súlyos szabálytalansággal volt érintve.

Az ágazatban a munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatai alapján a nagyobb létszámú munkáltatók munkavédelmi tevékenységével kapcsolatban kevesebb szabálytalanságot tárt fel a munkavédelmi hatóság, és kevésbé fordult elő kirívóan súlyos szabálytalanság, ami annak is betudható, hogy korszerűbb, és ennélfogva biztonságosabb munkaeszközökkel rendelkeznek, továbbá felkészült, tapasztalt munkavédelmi szakembereket alkalmaznak. A nagyobb létszámú munkáltatónál a különböző kóroki tényezőkre is nagyobb figyelmet fordítanak, például a munkavállalókat érő zaj-, és porexpozíció ellen megfelelő egyéni védőeszközöket biztosítanak, melyeket a munkavállalók használnak is, valamint munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálaton is nagyobb arányban vesznek részt. A kisebb létszámú munkáltatóknál azonban sok esetben a munkavállalók számára nincs biztosítva megfelelő egyéni védőeszköz, és gyakran a munkaköri alkalmassági vizsgálat is elmarad.

Ellenőrzési tapasztalatok szerint a legtöbb esetben a munkáltatók rendelkeznek munkavédelmi kockázatértékeléssel és kémiai kockázatbecsléssel, azonban azok tartalma nem megfelelő, nem tartalmazza a munkaterületen előforduló kóroki tényezőket, illetve a felhasznált veszélyes anyagok alkalmazásával kapcsolatos kockázatokat.

A gépipar területén továbbra is az autóipar, és a hozzá tartozó beszállítók jelenléte a meghatározó. Ebben az iparágban a munkakörülmények fejlesztése, a munkaeszközök biztonsága lépést tart, összhangban van a folyamatos fejlesztésekkel.

Az iparág többi területén azonban továbbra sem tapasztalható lényegi elmozdulás az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit illetően, amit a baleseti számok is alátámasztanak.
Az ellenőrzések szerint sok esetben nem történik meg az ágazatban használt munkaeszközök időszakos vizsgálatainak elvégzése, elvégeztetése, illetve a veszélyes munkaeszközök tekintetében a szabályos munkavédelmi üzembe helyezéseket nem, vagy nem szabályos módon végzik. Jellemzőnek mondható a gépiparban a munkaeszközök veszélyes tereinél, részeinél a szabályos védelmi megoldások (biztonsági berendezések) hiányossága, kiiktatott reteszelés melletti üzemeltetése. Több esetben kellett intézkedni a hegesztési tevékenységek esetén a gázpalackok szabálytalan használatával, egyéni védőeszközök hiányával kapcsolatban.

A kis létszámú munkáltatók az elmúlt évekhez hasonlóan kevés új, illetve korszerű gépet használnak, valamint a munkavédelmi szabályokban foglalt vizsgálatokat, karbantartásokat sok esetben el sem végzik, ami a folyamatosan romló állapotú munkaeszközök esetében a kockázatok megnövekedését, a munkavállaló növekvő veszélyeztetését is jelenti, ami adott esetben munkabaleset bekövetkezésében manifesztálódik.

Az ágazatban a munkabalesetek számának növekedési üteme 8,5%-ról 5,4%-ra csökkent, ami tendenciáját tekintve biztató jel.

A gépiparban bekövetkezett balesetek az összes balesetek 20,5%-át képezték. Lényegében minden ötödik baleset a gépiparban történt.

Az ágazatban a súlyos munkabalesetek aránya az országos átlaghoz képest 8,5%-ról 14,45%-ra növekedett. Ezzel összefüggésben az itt bekövetkezett súlyos munkabalesetek száma az összes ágazaton belüli munkabalesetek számához képest 0,33%-ról 0,50%-ra emelkedett. Az ágazatban 8 munkavállaló szenvedett halálos munkabalesetet.

6.5. Szolgáltatóipar

Kereskedelem, járműjavítás

A kereskedelem, járműjavítás területén összesen 2955 db munkáltatónál történt munkavédelmi ellenőrzés, ebből a szabálytalanságban érintettek száma 2555 db volt, azaz a munkáltatók 86%-a volt valamilyen munkavédelmi normasértés tekintetében érintve. Ez az előző évhez viszonyítva 10%-os növekedést mutat. A munkáltatói ellenőrzéseknél a szabálytalanságban érintett munkavállalók száma elérte a 24 605 főt, ami a jelen iparágak teljes ellenőrzött létszámát (31 737 fő) figyelembe véve határoz meg 78%-ot. Az adatokat összehasonlítva az egy évvel ezelőtti hasonló ellenőrzési mutatóval megállapítható, hogy ezen a területen 35%-os növekedés tapasztalható, azaz ennyivel nőtt azoknak a munkavállalóknak a száma, akik a munkavédelmi hiányosságok miatt veszélyeztetésnek voltak kitéve.

A kereskedelmi, járműjavítási iparágakban a szervezett munkavégzéssel összefüggő baleseti esetek száma éves szinten összesen 2636 esetben volt regisztrált munkabaleset, amiből 9 esetben volt súlyos és 3 esetben pedig halálos kimenetelű a munkabaleset. Ez az országos adatoknak a 11,2%-a, valamint 5,4%-a és 5%-a.

A ***kereskedelmi*** tevékenységet folytató munkáltatóknál a legtöbb hiányosság a raktározás, a kézi- és gépi anyagmozgatás területén adódott. Az ellenőrzött munkahelyeken, raktárakban sokszor a közlekedési útvonalában árukat tároltak, amelynek következtében lecsökkentették a biztonságos közlekedési útvonalat. Ebben az ágazatban a munkabalesetek az elesésekből, ütődésekből, a gépi- kézi anyagmozgatás, az éles tárgyakkal történő munkavégzés során következtek be. Ahol a biztonságos mozgástér nincs biztosítva, ott fokozottabb az elesésből adódó munkabalesetek bekövetkezésének valószínűsége is. Általánosságban elmondható, hogy a folyamatos áruátvételek miatt is, sokszor a raktározási területek túlzsúfoltak, a menekülési útvonal akadályozott.

Egyre több helyen mozgatják a terheket kézikocsik, kézi raklapemelők, illetve targoncák segítségével. A nagyobb munkáltatók sok esetben a központi raktárukból úgynevezett rollikocsikra rögzítve szállították ki az árukat az áruházaikba. Az eladóterekben csak kézi raklapemelő és rollikocsi segítségével történt az anyagmozgatás. Itt a kézi anyagmozgatás gyakorlatilag a termékek kocsikról a polcokra történő kihelyezését jelentette.

A folyamatos ellenőrzések dacára még mindig lehetett tapasztalni, hogy a zárható ajtóval ellátott hűtőkamráknál nem volt biztosított az ajtók belülről való nyithatóságának lehetősége, továbbá a hűtőkamrába nem szereltek vészcsengőt, vagy a meghibásodott vészcsengőket nem javították. További visszatérő veszélyforrás volt a hulladéktömörítő prések nem megfelelő kezelése, a megfelelő hozzáférés akadályozása.

Az ágazatban fokozott kockázatot jelent a hátsérülések kockázatával járó kézi tehermozgatás. Pozitívum, hogy a munkáltatók egyre nagyobb arányban hoznak műszaki, illetve munkaszervezési megelőző intézkedéseket e kockázat csökkentésére.

Amennyiben az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés műszaki, illetve szervezési intézkedésekkel nem volt megvalósítható, úgy a szükséges egyéni védőeszközöket a munkáltatók többsége biztosította a munkavállalók számára.
A munkáltatók többsége rendelkezett kockázatértékeléssel, de azok tartalmilag nem tértek ki minden esetben a munkáltató tényleges tevékenysége során fellépő valamennyi kockázatra, a

várható veszélyek azonosítására. A kockázatértékelésekben leggyakrabban a veszélyes anyagok, keverékek, valamint az alkalmazott munkaeszközök kockázatait nem értékelték, de előfordult, hogy a hátsérülések kockázatával járó kézi tehermozgatás értékelését sem végezték el teljes körűen.

A ***járműjavítás*** ágazatban a legtöbb munkáltatónál rendezetlen az anyag-, illetve szerszámtárolás, ezért a munkaterületen fennállt a botlásveszély. A tartóbakok maximális teherbírása több munkáltatónál nem volt jelölve.

Az emelőgép kezelők éves ismétlődő munkavédelmi oktatásának hiányára több munkáltatónál kellett intézkedni, mert a munkavédelmi oktatási tematika tartalma nem felelt meg az Emelőgép Biztonsági Szabályzat munkavédelmi oktatásra vonatkozó szempontjainak. Az autómosók tekintetében az alapvető munkavédelmi oktatásokat a munkavállalók nyilatkozatai alapján megtartották ugyan, de ezt általában nem dokumentálták.

Több esetben a kockázatértékelésekben nem tértek ki valamennyi veszélyes anyag, keverék kockázatának azonosítására, melyet a munkaterületen felhasználtak, pedig a veszélyes anyagok, keverékek felhasználásához a szükséges biztonsági adatlapok az esetek döntő többségében rendelkezésre álltak az értékeléshez.

Visszatérő hiányosság a munkavállalókat érő zajexpozícióval és a határértékkel szabályozott veszélyes anyagokkal kapcsolatos előírások megsértése, különösen a munkahigiénés mérésekkel összefüggésben.
A munkaterületeken használt veszélyes anyagokkal összefüggésben több esetben tapasztalható volt, hogy a munkáltatók megfelelő jelöléssel nem rendelkező tárolóedényekben, valamint eredetileg élelmiszerekhez gyártott, illetve használt csomagolóeszközben tároltak különböző veszélyes anyagokat, keverékeket.

Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás

A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén összesen 701 db munkáltatónál történt munkavédelmi ellenőrzés, ebből a szabálytalanságban érintettek száma 589 db volt, azaz a munkáltatók 84%-a volt valamilyen munkavédelmi normasértés tekintetében érintve. A munkáltatói ellenőrzéseknél a szabálytalanságban érintett munkavállalók száma elérte a 4059 főt, ami a jelen iparágak teljes ellenőrzött létszámát (4987 fő) figyelembe véve határoz meg 81%-ot. Az adatokat összehasonlítva az egy évvel ezelőtti hasonló ellenőrzési mutatóval megállapítható, hogy ezen a területen 6%-os növekedés tapasztalható, azaz ennyivel nőtt azoknak a munkavállalóknak a száma, akiket munkavédelmi hiányosságok érintettek.

A szálláshely-szolgáltatási, vendéglátási iparágakban éves szinten összesen 638 esetben volt regisztrált munkabaleset, amiből egy esetben sem volt súlyos, de 3 esetben halálos kimenetelű volt a munkabaleset.

A ***szálláshely-szolgáltatást*** nyújtó munkáltatóknál továbbra is jellemző, hogy a vendégforgalom elől elzárt területeken, mint pl. mosoda, karbantartó műhely, valamint a szálláshelyek vendéglátó egységeinek konyháin jellemzőek inkább a hiányosságok. A főbb veszélyforrások a konyhák hibás járófelülete miatti botlásveszély, vagy a burkolatra került folyadék miatti csúszásveszély, és a konyhai gépek, berendezések biztonságtechnikai hiányosságai, valamint az olyan sérült melegítő edények használata, amelyekben forró ételt tároltak, mozgattak.

A ***vendéglátás*** ágazatban a vendéglátóegységek ellenőrzése jellemzően a nyári szezonban történt. Ezen a területen jelentősen megnőtt az egyszerűsített, valamint a határozott idejű foglalkoztatás keretében foglalkoztatott munkavállalók aránya és a diákmunka.

A főbb hiányosságok között lehet említeni a közlekedési útvonalak nem megfelelő kialakítását, az útvonalon tárolt göngyöleg és más anyag tárolása miatti mozgástér nem megfelelőségét. Jellemzőek még a tárolóeszközök rögzítésének hiánya és a dokumentációs hiányosságok.

A legtöbb vendéglátó egységben tipikus munkavédelmi hiányosság, hogy a különböző szeletelő gépek villamos feszültség-mentesítés utáni, akaratlan újraindítást megakadályozó műszaki megoldás hiányzott. A kisfeszültségű erősáramú villamos vezetékeket, villamos elosztókat mechanikai sérülés ellen nem védték, így a vezetékeket húzó igénybevételnek tették ki. A nagy kiterjedésű fémmosogató medencéket, munkaasztalokat, tároló polcokat az EPH hálózatba nem kötötték be, sőt nem végeztetik el az előírás szerint szükséges érintésvédelmi felülvizsgálatokat sem.

Az előzetes munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok nem minden esetben történtek meg a munkavállalók belépésekor, valamint az időszakos vizsgálatok esetében a szükséges gyakorisággal. Előfordult, hogy az ellenőrzött munkáltatók nem biztosítottak megfelelő védelmi képességgel rendelkező egyéni védőeszközöket, még annak ellenére sem, hogy az egyéni védőeszköz juttatás rendjének szabályozásában ezt meghatározták.

Szállítás, hírközlés, közlekedés, logisztika

A szállítás, hírközlés, közlekedés, logisztika ágazatban 3140 munkabaleset történt, az összes bekövetkezett munkabaleset 13,42%-a. A munkabalesetek közül 16 halálos, 36 súlyos volt. Az ágazatban bekövetkezett halálos munkabalesetek száma az építőipar mögött a második legmagasabb volt, ami nagyon kedvezőtlen helyzetre utal. Az ágazat munkáltatóinak munkavédelmi ellenőrzésére 433 esetben került sor, amelyek közül 359-nél (82,9%) találtak szabálytalanságot az ellenőrzést végzők. Az ellenőrzéssel érintett 12 346 fő munkavállaló közül 8643 fő (70%) volt érintve valamely szabálytalansággal, ami az országos arányhoz (64,54%) képest kedvezőtlenebb képet ad az ágazat munkavédelmi helyzetéről.
2017. évben – ebben az ágazatban – a súlyos és halálos munkabalesetek nagyobb részét a szállítás során bekövetkezett közlekedési balesetek tették ki. Ezek egy része az országhatáron kívül, a nemzetközi fuvarozás területén következett be.

A ***közúti szállításra*** szakosodott vállalkozásoknál ritkán fordulnak elő elavult járművek. Mind műszaki, mind ergonómiai szempontból megfelelő tehergépjárműveket üzemeltetnek. A speciális kialakításúak önrakodó berendezésekkel is fel vannak szerelve.

A kockázatokat elsősorban a daruzási, anyagmozgatási munkák valamint a szabálytalan anyagtárolások jelentik. A kisebb vállalkozásoknál üzemeltetett tehergépjárművek, emelőgépek biztonsági színvonala még az elvárt munkavédelmi színvonal alatt van.
A legtöbb hiányosságot az emelőgépek üzemeltetése és időszakos felülvizsgálataival kapcsolatban lehetett tapasztalni.

A régebben épült csarnokoknál előfordul, hogy a közlekedési útvonalak nincsenek megfelelően jelölve a gyalogosok és a járművek számára. A tárolásra használt rakodólapok gyakran sérültek, továbbá a raktározás során a helyhiányból adódó borulásveszélyes tárolás is megoldandó problémát jelent.

A közúti szállítás területén szinte mindegyik munkáltatónál lehetett találkozni lejárt munkaköri orvosi alkalmassági véleményekkel, a kockázatértékelések - főleg a fokozott pszichés terheléseket és a pszichoszociális kóroki tényezőket érintő - tartalmi hiányosságaival, egyéni védőeszköz szabályzatok nem megfelelő elkészítésével, továbbá a munkavédelmi oktatások részben megfelelő tartalmával.
A gépjármű javítóműhelyeket is üzemeltető munkáltatóknál is előfordultak hiányosságok. Ezek jellemzően az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálatok elmaradását, lejárt érvényességű kockázatértékeléseket, emelőgépek, köszörük, fúrógépek üzemeltetésével összefüggő szabálytalanságokat, elektromos szerelvények sérüléseiből, fedetlenségéből adódó villamos veszélyeket jelentettek.
Számos hatósági intézkedésre volt szükség, mivel az ellenőrzött hegesztőműhelyekben és szerelőcsarnokokban a légszennyezettségi mérések hiányában nem lehetett megítélni a munkahelyi levegőt szennyező anyagok (porok, gázok, füstök) expozíciójából eredő kockázatokat.

A ***táv- és hírközlési ágazatban*** a posta területén 2016-hoz képest emelkedett a balesetek száma. A postai szolgáltatás területén kisebb az emelkedés, de a logisztikai üzletágban jelentős emelkedést regisztráltak. Ennek két alapvető oka volt: a munkavállalókat érintő megnövekedett terhelés és a gyakorlat hiánya.
A munkavállalói létszám csökkenése és az új munkavállalók ismereteinek és gyakorlatlanságának következménye a jelentős balesetszám növekedés.
A postai dolgozókkal az elmúlt év során sajnos több halálos közúti baleset is történt, amelyben nem a postai dolgozók voltak a hibásak.
A posta évek óta komoly hangsúlyt fektet a munkabiztonságra. Az egyéni védőeszközzel való ellátottság szinte 100%-nak tekinthető. A munkahelyeken nem, inkább a területi munkavégzés közben éri baleset a munkavállalókat. A közlekedési balesetek száma nőtt, különösen gyakoriak január és február hónapban. A csúszós, jeges úton a túlterhelt kerékpárok és motorkerékpárok nem, vagy csak nehezen tudnak megállni, az elcsúszás, eldőlés veszélye fennállt. Sajnálatos módon egyre több a kutyatámadásból származó baleset, a váratlan szituációkra nem tudnak a munkavállalók felkészülni.

A területi munkavégzés része a nagy terjedelmű és tömegű csomagok szállítása, sok baleset okozója a teher megemelése, azok eljuttatása a címre rossz időjárási viszonyok és közlekedési állapotok között.
A postai munkavédelmi tevékenység dokumentálásának javítására teljes körűen alkalmazásra került az Integrált Munkavédelmi Informatikai rendszer, mely a munkabaleseti jegyzőkönyvek szakszerű kitöltésén túl a kockázatértékelések készítésében is minőségi ugrást tett lehetővé.
Előfordult, hogy a vizsgált kockázatértékelésben nem tértek ki a nehéz terhek (zsákok, egyéb kézbesítendő tárgyak) emeléséből adódó hát-, derék- és deréktáji sérülések kockázatára és a számítógépes munkahelyek ergonómiai kóroki tényezőire.

A ***szállítás-raktározás*** ágazatban az ellenőrzött munkáltatók többségénél tapasztalható volt kisebb-nagyobb hiányosság.
A vizsgált raktárak mérete 2000 m^2-től 30 000 m^2-ig terjedt. A munkahelyeken külön iroda helyiségeket létesítettek, ahol az ügyviteli munkákat látják el. A nagy szolgáltatóknál egész emeleteket alakítottak ki erre. Az ellenőrzési tapasztalatok szerint a fuvarszervező diszpécser szolgáltatás és a fuvarozó gépkocsik 24 órás nyomon követését és azok „assistant"

szolgáltatását biztosító munkavállalók magas színvonalú munkakörülmények között, az ergonómiai követelmények szerint berendezett irodákban dolgozhattak.

A raktárbázisok megközelíthetőségét megfelelő útburkolatú utakkal biztosították, azokat időjárástól függően tisztították, karbantartották.
Szállítás területén főként az emelőgépek használata során tapasztalható szabálytalanság volt az emelőgépek üzemeltetésével kapcsolatos biztonsági előírások megszegése. Továbbra is problémát jelent, hogy nem megfelelően gondoskodnak a belsőégésű motoros tehergépjárművek és targoncák üzemeltetése során képződő légszennyező anyagok elszívásáról, a raktárépületek hatékony szellőztetéséről.
A raktározást végző munkáltatók az előző évek bizonytalansága után helyére tették az emelőgép kezelői jogosítványok kiállításával, érvényességével kapcsolatosan felmerült kérdéseket. Ebben nagy szerepe volt a Munkavédelmi Főosztály által üzemeltetett internetes oldalon közzétett részletes tájékoztatónak.

Energiaellátás

Az energiaellátás területén összesen 29 db munkáltatónál történt munkavédelmi ellenőrzés, ebből a szabálytalanságban érintettek száma 20 db volt, azaz a munkáltatók 69%-a volt valamilyen munkavédelmi normasértés tekintetében érintve. Ez az előző évhez viszonyítva 28%-os csökkenést mutat. A munkáltatói ellenőrzéseknél a szabálytalanságban érintett munkavállalók száma elérte a 416 főt, ami a jelen iparág teljes ellenőrzött létszámát (440 fő) figyelembe véve határoz meg 94%-ot. Az adatokat összehasonlítva az egy évvel ezelőtti hasonló ellenőrzési mutatóval megállapítható, hogy ezen a területen 40%-os csökkenés tapasztalható, azaz ennyivel csökkent azoknak a munkavállalóknak a száma, akik a munkavédelmi hiányosságok miatt veszélyeztetettségnek voltak kitéve.

Az energiaellátás iparágban a szervezett munkavégzéssel összefüggő baleseti esetek száma éves szinten összesen 124 esetben volt regisztrált munkabaleset, amiből egy esetben sem volt súlyos és halálos kimenetelű a munkabaleset.

Az energiaszolgáltatók az iparág veszélyes jellegéből eredően, alaposan megvizsgálják a munkavégzésből adódó veszélyeket. Az ezzel összefüggésben készített szabályzataik alapján a biztonságos munkavégzéshez szükséges szabályokat fokozott módon betartatják, azokat rendszeresen ellenőrzik, illetve az alvállalkozók kiválasztásánál, valamint azok kiszervezett munkavégzéseinek tekintetében folyamatosan szigorú feltételeket írtak elő. Ennek megfelelően az előforduló munkavédelmi hiányosságok, szabályszegések száma nagyon alacsony.

Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése

Az ellenőrzött 190 munkáltatóból 158-nál (83%) találtak munkavédelmi szabálytalanságot, a szabálytalansággal érintett munkavállalók aránya pedig 81% volt.
Az ágazatban az elmúlt évben 973 munkabaleset történt, ami az előző évihez képest 5%-os emelkedést mutat (927). A bekövetkezett munkabalesetekből kettő halálos, öt súlyos, hét pedig nem súlyos csonkulásos kimenetelű volt.

Az ivóvízellátás, szennyvíz-elvezetés területén a hálózatépítési tevékenységet jellemzően alvállalkozókkal végeztették el, akik a tevékenységük során általában nem tartották be a munkaárok beomlás elleni védelmére vonatkozó munkavédelmi szabályokat.

Az egyes laboratóriumi vizsgálatok során alkalmazott rákkeltőnek minősülő anyagokkal kapcsolatos bejelentési kötelezettség teljesítése a munkavédelmi hatóság felé több esetben elmaradt.
A munkáltatók többsége gondoskodott a biológiai kóroki tényezők miatt szükséges védőoltások elvégzéséről, de a munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendje dokumentumban többnyire nem kerültek meghatározásra a munkakörhöz kötött védőoltások. Visszatérő hiányosság, hogy az egyes munkafolyamatok során fellépő biológiai kockázatok becslését nem végezték el.

6.6. Egészségügyi, szociális ellátás

Ahol az egészségügyi létesítmények állapotában javulás történt, ott a munkavédelem területén is pozitív változás mutatkozott. A nemzetgazdaság e területén foglalkozás-egészségügyi szakembert általában foglakoztattak, de sokszor a munkavédelmi szakemberrel a kapcsolatot csak abban az esetben tartották intenzívebben, ha baleset kivizsgálása, vagy hatósági ellenőrzés tapasztalatai azt szükségessé tették.

Munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok rendjének szabályozásával általában rendelkeztek a munkáltatók, de több esetben előfordult, hogy nem munkakörönként volt meghatározva az orvosi vizsgálatok iránya és gyakorisága, és a szabályozás nem mindig tartalmazta a védőoltási kötelezettséget sem. Ugyanakkor az ápolók és szociális gondozók az indokolt védőoltásban döntően részesültek.

Az ellenőrzött munkáltatók gyakran nem, vagy nem teljes körűen vizsgálták a kockázatértékelés keretében a pszichés-, pszichoszociális kóroki tényezőkből származó kockázatokat, illetve egészségkárosító hatásaikat. Előfordul, hogy a kockázatértékelésben nem tértek ki a sérülékeny csoportba tartozó, megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatására vonatkozó speciális szabályokra. A munkavédelmi oktatáson a dolgozók döntően részt vettek, de az oktatás tényét nem minden esetben dokumentálták. Javult az egészségügyi szolgáltatás keretében használt éles vagy hegyes munkaeszközök használatával illetve tárolásával kapcsolatos előírások betartása a munkaterületeken.

Az egészségügyi és szociális ágazatban 2017. évben az előző évekhez képest nőtt a balesetek száma (2015. évben 1271, 2016. évben 1549, 2017. évben 1602 baleset történt), ugyanakkor a súlyos balesetek és a halálos balesetek száma jelentősen csökkent (2015. évben 11 súlyos és 4 halálos, 2016. évben 6 súlyos és 2 halálos, 2017. évben 1 súlyos baleset történt, halálos baleset nem volt az ágazatban). 2017. évben 235 munkáltatónál történt munkavédelmi ellenőrzés az ágazatban. Az ellenőrzött munkáltatók 81,3%-nál találtak intézkedésre okot adó hiányosságot.

6.7. Oktatás

Az oktatási ágazatban összesen 59 munkáltatónál került sor munkavédelmi ellenőrzésre, amelyek közül 53 volt érintett valamilyen munkavédelmi szabálytalansággal. A hatóság tapasztalatai alapján a fenntartók jellemzően csak a nagyon szükséges munkálatokat végeztetik el. Több ellenőrzött helyszínen, tanműhelyben, lépcsőfordulón, folyosón előfordult, hogy a járólapok hiányoztak, így fennállt a botlás veszélye, valamint a közlekedési utak jelölései lekopott, hiányos állapotban voltak.

Az oktatott szakmák veszélyességéből adódóan a munkavédelmi szabálytalanságok, hiányosságok hasonlóak voltak az ellenőrzött szakmákhoz. Az ellenőrzési tapasztalatokból elmondható, hogy gyakorlati oktatásnál a szakoktatói műhelyekben a veszélyes gépeknél

előfordultak a biztonsági reteszelések hiányával, vagy az egyéni védőeszközök nem megfelelő használatával összefüggő szabálytalanságok. A megmunkáló gépek biztonsági berendezése esetenként nem működött, pedig a gépek üzemeltetése közben a hallgatók is a gép hatókörében tartózkodtak, vagy esetenként kezelték is azokat.

Az ágazatban a tavalyi év során 895 munkabaleset történt, ami 2 esetben volt súlyos kimenetelű. A munkavégzéshez kapcsolódó balesetek legtöbbször továbbra is a közlekedésből (elcsúszásból, botlásból, elesésből) adódtak.

7. Az egyéni védőeszköz ellátás és használat

2017. évben is a Munkavédelmi Főosztály látta el az egyéni védőeszközök megfelelőségét értékelő szervezetek kijelölésével és bejelentésével kapcsolatos hatósági feladatokat, illetve működtette a Kijelölést Előkészítő Bizottságot. 2017. év végén hét hazai bejelentett szervezetet tartottak nyilván. 2018. április 21-én teljes terjedelmében hatályba lépett az egyéni védőeszközökről és a 89/686/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/425 rendelet. Az ebben foglaltak szerint két megfelelőségértékelő szervezet került bejelentésre az Európai Bizottság felé. A bejelentett szervezetek éves felülvizsgálata megtörtént.

Magyarországon tavaly 130 db EK-típustanúsítvány kiadására vagy módosítására került sor. A munkavédelmi hatóság honlapján elérhető a megfelelőségértékelő szervezetek és az EK-típustanúsítványok aktuális nyilvántartása.

A korábbi évekhez hasonlóan a munkavédelmi hatóság 2017. évben is jelentős számú intézkedést hozott - elsősorban az építőiparban, a feldolgozóiparban, a gépgyártás és fémfeldolgozás ágazatokban - az egyéni védőeszközök biztosításának, illetve azok használatának elmulasztása miatt.

Az ellenőrzött munkáltatók döntő többsége az egyéni védőeszköz juttatás írásos belső rendjét elkészítette, de csak kis részük felelt meg a jogszabályi előírásoknak. Gyakori hiányosság, hogy a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot nem vonták be a szabályozás elkészítésébe. A munkáltatók vagy egyáltalán nem, vagy nem megfelelően készítették el a kockázatértékelést, melynek alapján hibásan határozzák meg a szükséges egyéni védőeszközöket.

A kis- és középvállalkozóknál a védőeszköz juttatás gyakran képezte a spórolás tárgyát. Általános jellemző, hogy a munkáltatók nem az előírt minőségű és védelmi képességű védőeszközt biztosították. A munkavállalók eltérő igényeit, alkati sajátosságait nem vették figyelembe, melynek következtében a munkavállaló zavaró tényezőként élte meg az egyéni védőeszköz használatát ezért nem viselte azokat. A munkáltatók tévesen, a nem megfelelő védőeszközök megvételével a további felelősség alól felmentve érzik magukat. Előfordult, hogy a munkáltató vagy a munkahelyi vezető maga sem használta az egyéni védőeszközt, így a negatív személyes példa tovább rontotta a védőeszköz használati fegyelmet. A helyszíni ellenőrzések tapasztalatai alapján gyakran nem valósult meg a védőeszközök helyes használatára, tisztítására és karbantartására vonatkozó oktatás, továbbá nem megoldott az egyéni védőeszközök helyes tárolása sem. A védőeszköz átadás-átvételét nem dokumentálták, illetve a védőeszközök cseréjéről sem gondoskodtak a munkáltatók.

A magas munkakultúrájú munkáltatók esetében, illetve azon szervezeteknél, ahol az egyéni védőeszköz használatának elmulasztásából munkabaleset, foglalkozási megbetegedés vagy

fokozott expozíció következett be, az egyéni védőeszköz ellátottság és azok minősége általában megfelelő. Itt az egyéni védőeszközök kellő számban állnak rendelkezésre, cseréjük biztosított, a védőeszköz használatát - akár szigorú szankciók segítségével – megkövetelik. Ezen munkáltatók már tisztában vannak azzal, hogy a drágább eszközök megvásárlása gazdaságosabb, mivel azok tartósabbak, sokkal kényelmesebbek és a munkavállalók is szívesebben hordják ezeket.

8. Az Országos Közegészségügyi Intézet Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatóság által végzett munkavédelmi kutatás és tudományos munka

A fokozott ólomfelszívódással kezelt munkavállalók vizsgálati eredményeinek retrospektív elemzése

A fokozott ólom felszívódás miatt az elmúlt 10 évben 400 fő megjelenést regisztrált az OKI-Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatóság (a továbbiakban: OKI-MFI) Toxikológiai Szakrendelése. Az ezzel kapcsolatos speciális (EDTA) kezelések száma ezres nagyságrendű. A megjelentek 98%-a esetében foglalkozási-, 2% körüli a nem foglalkozási (lakossági, általában alimentáris) eredet volt azonosítható. A legmagasabb vérólom érték 6,4 mikromol/l (a határérték 1,9 mikromol/l) volt a vizsgált időszakban. Az ólomfelszívódással, annak kezelésével kapcsolatos adatok részletes feldolgozása folyamatban van. A kapott statisztikai eredmények alapján megállapított összefüggések, illetve a levont következtetések birtokában összevethetővé válik a korábbi, valamint a jelenleg alkalmazott kezelések eredménye, amely kihatással van a munkavállalók (betegek) egészségi állapotára, munkaképességére, esetleges táppénz igényére, munkába való visszatérésére. Az adatok rendszerezésével, következtetések levonásával felderíthetők a veszélyeztetett csoportok, a jellemző higiénés hiányosságok, nyomon követhető a hozott intézkedések sikere.

A helyileg ható vibráció által okozott mikrocirkulációs zavar vizsgálata

A kéz-kar vibrációs expozícióval járó munkaköri feladatok ellátása foglalkozási betegségek kialakulásához (kéz-kar vibrációs szindróma) vezethetnek Ez az idegek, erek, csontok lehetséges károsodását jelzik. Az észlelhető elváltozások – mivel tekinthetők kizárólagosnak, egyedinek - a kéz-kar vibrációs szindrómára utalnak, ezért együttesen, körültekintően értékelendők. Ilyen jellegű klinikai vizsgálatokra és ellátásra egyedül az OKI-MFI Vibrációs Szakrendelésén kerül sor. Az érbetegségek diagnosztikájában célkitűzés volt a módszerspecificitás és a szenzitivitás növelése, illetve a betegségek minél korábbi stádiumban való felismerése. E cél érdekében a hagyományos vizsgálati metodika mellett laserdoppler készülékkel vizsgálták a betegek kezeinek mikrocirkulációját. A mikrocirkuláció elváltozásai kiegészítő információkat adhatnak, ezáltal segítségül szolgálhatnak a betegségek differenciáldiagnosztikájában. 2017-ben 37 főnél végeztek összehasonlító vizsgálatot. 3 beteg esetében a kéz-kar vibrációs szindróma klinikai jeleit észlelték, ezért foglalkozási betegség gyanújával bejelentésük megtörtént (mindhárom esetben az expozíció is igazolódott, így a bejelentés elfogadásra került).

A foglalkozás-egészségügyi alapellátás szerepe a fogyatékos személyek foglalkoztatásának elősegítésében

Célkitűzés volt, hogy a fogyatékos személyeket minél nagyobb számban be lehessen vonni a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatásba. Ezért országos szinten a felnőtt hallássérült,

mozgáskorlátozott és látássérült személyek körében anonim online kérdőíves vizsgálatot végeztek. A kérdőívek elkészítésében részt vettek az OKI-MFI szakemberei, továbbá az érintett személyek, a civil szervezetek (SINOSZ, MEOSZ), az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar munkatársai.

A kitöltött kérdőívek adatainak rögzítését követően biostatisztikus segítségével, illetve pivottáblával leíró statisztikát készítve, a relatív rizikót 95%-os konfidencia intervallumnál számolva kerültek feldolgozásra.

A kérdőíveket 608 hallássérült, 78 mozgáskorlátozott és 68 látássérült személy töltötte ki. A férfi-nő arány átlagosan 40%-60% volt. A résztvevő személyek háromnegyede gyermekkora óta fogyatékos.

A látássérült személyek közül a legnagyobb arányban fiatalok, míg a mozgáskorlátozott személyek közül legnagyobb arányban idősebbek adtak választ. Többségében Budapesten, illetve városi környezetben élnek és magasabb iskolai végzettséggel rendelkeztek.

A feldolgozott adatok és a vizsgálatok során szerzett tapasztalatok alapján fontos:

- a helyes pályaválasztás, mely magába foglalja a foglalkozás-egészségügyi szolgálat által elvégzett egészségi alkalmasság elbírálását is
- a fogyatékos személyek képzésének, tanulásának támogatása,
- a fogyatékos személy által leggyakrabban, legszívesebben használt információ szerzési mód biztosítása - internet,
- a foglalkozás-egészségügyi szolgálatban dolgozók ismerete a segédeszközökről, segítő technológiákról,
- a legmegfelelőbb segédeszköz, támogató technológia biztosítása,
- a segítő személy alkalmazásának elősegítése munkavállalás során,
- az akadálymentesség megléte.

A nyilvántartásba vett cseh, magyar és belga foglalkozási betegségek összehasonlítása

Összehasonlító elemzés készült két másik, hasonló méretű európai ország bejelentett foglalkozási betegségeinek gyakoriságáról, megoszlásáról.

Az eredmények jelentős eltéréseket mutattak. Következtetések alapján úgy tűnik, hogy sehol sem tükrözik a bejelentett esetek a teljes valóságot.

9. A Munkavédelmi Tanácsadó Szolgálat működése

A normatív követelmények ismertetése a tanácsadáson keresztül valósul meg, mely kiterjed a helyes munkahelyi gyakorlat bemutatására, a munkabiztonsággal illetve a munkaegészségüggyel kapcsolatos kérdésekre. Két területen folyt a munkavédelmi tanácsadás, egyrészt a munkavédelmi hatóságoknál, valamint a PM Munkavédelmi Információs Szolgálatán (a továbbiakban: MISZ) keresztül.

A munkavédelmi hatóságoknál 2017. év folyamán 1728 db volt a tanácsadások száma (ez összesen 2874 db kérdés megválaszolását foglalta magába), míg a MISZ-nél összesen 4335 db volt a tanácsadások száma (ez összesen 5169 db kérdés megválaszolását foglalta magába).

Az érdeklődők leggyakrabban a munkahelyeken történt balesetek kivizsgálásával, minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatban tettek fel kérdéseket. Változatlanul nagy figyelem irányult az egyéni védőeszközök juttatására, használatára vonatkozó tudnivalókra. A kockázatértékelés témaköre szintén fontos érdeklődésre számot tartó kérdéskör volt. Egyenlő számban tettek fel kérdéseket a munkavédelmi ismeretekkel és a munkaeszközök biztonságára vonatkozó előírásokkal kapcsolatban.

A munkaegészségügy témaköréből a munkaterek hőmérsékletével, klímával kapcsolatos előírásokkal, a különböző orvosi alkalmassági vizsgálatokkal, és a foglalkozási megbetegedés és/vagy fokozott expozíció kivizsgálásával, bejelentésével kapcsolatban merült fel nagyszámú érdeklődés.

A munkavédelmi szolgáltatást végző munkavédelmi szakemberek száma igen magas az információt kérők között. Az egyéni vállalkozók, a kisvállalkozások vezetői is rendszeresen megkeresik a tanácsadói szolgálatot.

A munkavállalók jellemzően akkor jelentkeznek, ha sérelem éri őket (pl. munkabalesetet nem vizsgálta ki a munkáltató), de egyre többen tájékozódnak a munkakörülmények biztonsági előírásairól is.

10. Munkavédelem és Biztonságtechnika szaklap

A Munkavédelem és Biztonságtechnika című szaklap kiadása és a szerkesztő bizottsági feladatok ellátása a Munkavédelmi Főosztály feladata.

A biztonságosabb és egészségesebb munkakörülmények elősegítése nemcsak a munkabalesetek, illetve foglalkozási megbetegedések megelőzésének alapvető elemei, de a munkahelyi közérzet javításában, a termelékenység és a versenyképesség növelésében is nagy jelentőséggel bírnak. Úgy gondoljuk, hogy a magas színvonalú szakmai cikkek elősegítik a megelőzés elvére épülő munkavédelmi szemlélet kialakítását, a munkahelyi egészség és biztonság gyakorlati érvényesülését, továbbá lehetőséget teremtenek a munkavédelmi hatóság tevékenységének népszerűsítésére és hozzájárulnak az önkéntes jogkövető magatartás megerősítéséhez is. Több állandó rovattal is rendelkezik a szaklap, pl. munkabaleseti esettanulmányok, bírósági jogesetek, jogszabály- és szabványváltozások. A szaklap negyedévente való kiadásában a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal működik továbbra is közre a nyomdai és a pénzügyi feladatok koordinálásában. A szerkesztők és a cikkek szerzői díjazás nélkül végzik a szaklappal kapcsolatos teendőiket.

Foglalkozás-egészségügy tudományos és továbbképző folyóirat

A folyóirat a foglalkozás-egészségügy újabb és újabb kihívásainak, szakmai elvárásainak teljesítéséhez kíván segítséget nyújtani, kiemelten kezelve a munka világában a szakmai irányítás új elvárásait, elsősorban a hazai felzárkózás elősegítését az egészségvédelem területén végbement fejlődéshez, továbbá az EU politikai, jogszabályi előírásrendszeréhez való harmonizálást. A több évtizede működő, a munkaegészségügy hazai és nemzetközi munkáját segítő folyóirat célirányosan a szakterület munkatársaihoz, elsősorban a foglalkozás-egészségügyi szakorvosokhoz szól.

A lap feladata a szakterület legfontosabb feladatainak, a munkahelyi egészséggel, biztonsággal kapcsolatos eredményeknek rendszeres bemutatása - alkalmassági vizsgálatok, foglalkozási

megbetegedések és mérgezések, prevenciós és egészség-megőrzési kérdések, új jogszabályok, szakmai események, tudományos kutatások és azok gyakorlati alkalmazásának ismertetésével. A lap színvonalának továbbfejlesztését magas szinten felkészült és nagy tapasztalatokkal rendelkező szerkesztőbizottsági tagok közreműködése, illetve a tudományos és gyakorlati élet meghatározó képviselői által írt szakcikkek közlése biztosítja.

11. Nemzetközi kapcsolatok

Az uniós tagságból eredő kötelezettségek és lehetőségek határozták meg azt a munkát, amelyet az európai munkavédelem szervezeti keretein belül a Munkavédelmi Főosztály szakmai bázisára építve az európai szervezetekbe delegált kollégák végeztek.
A döntéshozói szinteken egyre nagyobb volumennel és képviselettel veszünk részt az európai szabályozás, tájékoztatás kérdéseinek megvitatásában és végrehajtásában a munkavédelem területén. Az Európai Bizottság mellett működő Munkavédelmi Tanácsadó Bizottság kormányzati tagját, az Európai Munkavédelmi Ügynökség Igazgatótanács kormányzati tagját valamint a Munkafelügyeleti Vezetők Bizottságának (SLIC) magyar képviselőjét a Munkavédelmi Főosztály delegálja.

A SLIC évente kétszer tartja plenáris ülését az Európai Unió soros elnökségét ellátó tagállamban. Ennek megfelelően 2017-ben Máltán, majd Észtországban került sor a plenáris ülésre, amelyen valamennyi európai uniós tagállam képviselője részt vett. A SLIC plenáris ülésein megtárgyalta többek között, hogy milyen munkavédelmi tárgyú ellenőrzési kampányokra kerüljön sor a tagállamokban, és mely tagállamokban tartsanak audit jellegű, a munkafelügyeleti rendszert érintő értékelési tevékenységet. Magyarország 2017-ben Görögország munkavédelmi hatósági tevékenységének értékelésében vett részt.

A SLIC munkacsoportjai közül a Strategic Management/Enforcement, a MACHEX és a CHEMEX munkacsoportokban vesz részt a Munkavédelmi Főosztály egy-egy képviselője.

A Strategic Management/Enforcement munkacsoport a tagállamok munkavédelmi hatóságai részére szakmai iránymutatásokat, ellenőrzési módszertanokat és a felügyelők részére képzési, vizsgálati útmutatókat, etikai szabályokat készít. A Strategic Management/Enforcement munkacsoport Training almunkacsoportja a felügyelők képzési minimum követelményeinek meghatározásával foglalkozik. A munkacsoportban hazánkat a Munkavédelmi Főosztály képviseli.
A CHEMEX munkacsoport közreműködik a kémiai kóroki tényezőket érintő uniós jogalkotásban, a munkavédelmi kampányok előkészítésében, valamint a hatóság kémiai biztonságot érintő tevékenységét támogató útmutatók és tájékoztató anyagok összeállításában. A munkacsoport 2017. évi programjában érintett témakörök a rákkeltő és mutagén anyagokra vonatkozó 2004/37/EK irányelv módosítása, a belélegezhető kristályos szilícium-dioxiddal (kvarccal) kapcsolatos, munkavédelmi felügyelőknek szóló útmutató közzététele, valamint az Európai Vegyianyag-ügynökséggel (ECHA) való együttműködés voltak a REACH-CLP területén. A munkacsoport megkezdte a hegesztési füstökkel kapcsolatos útmutató kidolgozását, amelynek első változatát a SLIC 2018. őszi plenáris ülésén kívánja bemutatni.

Az Európai Bizottság a 2017. január 10-én kiadott, „Biztonságosabb és egészségesebb munkahely mindenkinek – Az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak és politikájának modernizálása" c. közleménye /COM (2017) 12/ alapján programot indított több irányelv elavult rendelkezéseinek felülvizsgálatára a

Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Tanácsadó Bizottsággal (ACSH), tagállami képviselőkkel és a szociális partnerekkel egyeztetve. Magyarország Európai Unió mellett működő Állandó Képviseletén keresztül, az Európai Bizottság Foglalkoztatás, Szociális Ügyek és Társadalmi Befogadás Főigazgatóságától 2017-ben felkérés érkezett a Munkavédelmi Főosztályhoz magyar kormányzati képviselők kinevezésére az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak modernizálása érdekében. A Munkavédelmi Főosztály szakértőket jelölt ki a képernyő előtt végzett munka biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelményeiről szóló 90/270/EGK irányelvvel, illetve a munkavállalók által a munkahelyen használt egyéni védőeszközök egészségvédelmi és biztonsági minimumkövetelményeiről szóló 89/656/EGK irányelv aktualizálását végző munkacsoportokba.

Az Európai Bizottság a francia központi munkavédelmi hatóság kezdeményezésére a munkaközvetítő ügynökségek tevékenységére irányuló SLIC kampány lefolytatására hívta fel a tagállamokat. A francia központi munkavédelmi hatóság dolgozta ki a kampány általános módszertanát, a részletek kidolgozásához a tagállamokat is bevonta. Hasonló jellegű vizsgálatok arra derítettek fényt, hogy a munkaerő-kölcsönzők által foglalkoztatott munkavállalók között arányában sokkal magasabb a munkabalesetek száma, ez tette indokolttá a kampány EU-s szinten való kezdeményezését. A SLIC kampány kapcsán szervezett szemináriumon lehetőségünk volt a szervezőket tájékoztatni a munkaerő-kölcsönzés szereplői között fennálló munkavédelmi felelősség-megoszlás magyar jogi sajátosságairól.

A SLIC keretében működő KSS (Knowledge Sharing Site) ismeretmegosztó honlap a tagállamok munkavédelmi hatóságai részére biztosít ismeret- és tapasztalatcserére szolgáló közös platformot. 2017. évben 36 témában készült válasz a tagállamok megkereséseire, amelyben az adott kérdés hazai jogi szabályozását, illetve hatósági megítélését ismertettük. Emellett Magyarország is tett fel kérdést a tagállamok munkafelügyeleti rendszerének működésével összefüggésben, a stratégiai szintű tervezés támogatása céljából. Részt vettünk a KSS munkacsoport luxemburgi ülésén, ahol bemutatásra kerültek a KSS rendszer újabb elemei és felhasználási lehetőségei, továbbá a munkacsoport vizsgálta a további fejlesztési lehetőségeket is.

2017-ben a Munkavédelmi Főosztály működtette az Európai Munkavédelmi Ügynökség (EU-OSHA) Nemzeti Fókuszpontját. Az évente megújítandó megállapodás keretében az EU-OSHA egy keretrendszeren belül támogatja tagállami rendezvények (konferenciák, szemináriumok, filmvetítések, sajtótájékoztatók) megvalósítását, az EU-OSHA üzeneteinek átadását, a munkavédelmi információ terjesztését (tájékoztató anyagok, sajtóközlemények, kampány útmutatók, filmek). A Nemzeti Fókuszpontok feladata az EU-OSHA tevékenységeiben való aktív részvétel, a tagországi információk szolgáltatása, a jelentések véleményezése, az információs anyagok fordításának nyelvi ellenőrzése, szakértők delegálása munkacsoportokba, stb.

2017-ben két konferenciát 100-100 fő részvételével és egy sajtótájékoztatót tartottunk a 2016-17. évi „Egészséges munkahelyet minden életkorban!" című kampányhoz kapcsolódóan.
A Helyes Gyakorlat Díj pályázaton a 100 főnél több munkavállalót foglalkoztató munkáltatók kategóriában a Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (MAVIR Zrt.) elnyerte az EU-OSHA európai díját „Az idősödő munkavállalók foglalkoztatási hajlandóságának elősegítése érdekében megtett

egészségvédelmi, technológiai, munkakörnyezeti és belső kommunikációs intézkedések a MAVIR Zrt.-nél" című pályázatával.

Az EU-OSHA „Napo pedagógusoknak" elnevezéssel online tanagyagot és oktatási segédletet tett közzé általános iskolai tanítók és tanárok számára. 2017-ben Budapesten és Karcagon rendeztünk szemináriumokat a program ismertetésére. 2017. áprilisban sajtóközleményt adtunk ki „Munkavédelemre tanítják a pedagógusokat" címmel.

2017. májusában Székesfehérváron rendeztünk „Biztonsági kultúra és tudatosság a profit érdekében" címmel szemináriumot. Szeptemberben pedig a Kutatók Éjszakáján az Óbudai Egyetemmel közös szervezésben a Lipcsei Dokumentumfilm-fesztivál Tanárrá válni című díjnyertes filmjét vetítettük.

Melléklet

Minisztériumok és önálló szervezetek beszámolóinak összefoglalója

Jelen melléklet azon szervezetek beszámolóit szemelvényezi, amelyeknek a munkavédelem területén kiemelt szerepük van, illetve az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozóan az Mvt. alapján eltérő, kiegészítő szabályozást alkalmazhatnak.

1. Belügyminisztérium

A belügyi ágazat, így a BM hivatali szervezetei, a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi és nem rendvédelmi szervek munkavédelmi tevékenysége jogilag egyaránt szabályozott keretek között folyik. A belügyi ágazathoz tartozó szervek többségénél rendelkezésre állnak a szakszerű és hatékony munkavédelmi tevékenységhez szükséges személyi feltételek. A munkavédelmi oktatást kiemelt feladatként kezelték annak érdekében, hogy a személyi állomány és a közfoglalkoztatottak egyaránt elsajátítsák az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos ismereteket, valamint ennek keretében elsősegélynyújtás oktatásában is részesüljenek.

A nem rendvédelmi szerveknél a foglalkozás-egészségügyi ellátást külső egészségügyi szolgáltatók látják el. A szolgáltatók közel 14 000 fő részére biztosították a foglalkozás-egészségügyi ellátást. A rendvédelmi szerveknél a foglalkozás-egészségügyi feladatot ellátó szolgáltatók, illetve az alapellátó egységek nagy hangsúlyt fektettek az alkalmassági vizsgálatok végzésére, a megelőzési, illetve gondozási tevékenységre, valamint a munkakörhöz kötött védőoltások megszervezésére és beadására. Tárgyévben öt foglalkozási megbetegedés (3 Lyme-kór, 2 mozgásszervi megbetegedés) került elismerésre a rendvédelmi szerveknél. A belügyi ágazatban fokozott expozíció nem következett be.

Pozitívan értékelhetőek a nem rendvédelmi szerveknél 2017. évben bekövetkezett munkabalesetek statisztikai adatai, ugyanis a 112 (17 a személyi állomány és 95 a közfoglalkoztatottak körében) munkanapkieséssel járó esetszám a 2016. évhez (186) és 2015. évhez (162) képest csökkenő tendenciát mutat.

A rendvédelmi szerveknél 1059 szolgálati és munkabaleset történt, ez a szám emelkedést mutat az utóbbi négy év (2016. évben 874; 2015. évben 902; 2014. évben 1048, 2013. évben 929) esetszámaihoz képest. Az 1059 bekövetkezett balesetből eredő sérülések közül 3 halálos eset következett be. A 3 halálos baleset (mindhárom a rendőrségnél következett be) közül kettő közlekedési baleset következtében, míg egy a munkavédelmi szabályok be nem tartása miatt leesést követően következett be. Csonkolásos baleset 3 volt a tárgyévben, amelyből kettő a rendőrségnél közlekedési baleset során, míg egy a Terrorelhárítási Központnál figyelmetlenség miatt következett be.

A Belügyminisztérium kezdeményezésére megvalósult a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet 4. § (3) bekezdésének és 6. § (3) bekezdésének 2017. november 30-ától hatályos módosítása, amely alapján a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó közvetlen költségek – köztük a foglalkozás-egészségügyi vizsgálat térítési díja, a védőruházat és az egyéni védőeszköz költsége – akkor is az eredetileg tervezett mértékben támogathatóak, ha a közfoglalkoztatási program átlaglétszáma nem éri el a hatósági szerződésben foglalt létszámot.

A Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes államtitkára tárgyévben több balesetmegelőzést szolgáló intézkedést adott ki, amelynek célja, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavédelmi oktatás során megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek felfrissítésére és nagy hangsúlyt helyezett arra, hogy a közfoglalkoztatási programba újonnan belépő személyek munkavédelmi oktatásának részét képezze a korábban bekövetkezett balesetek feldolgozása, és azok elkerülhetőségének közérthető bemutatása. Az ágazat irányítása alá tartozó munkáltatóknál a munkakörülmények összességében kielégítőek.

A munkavállalók egészségét, biztonságát és a munkakörülményeket érintő ágazati döntések meghozatalába és a belső intézkedések véleményezésébe az érintett érdekképviseleti szervek bevonásra kerülnek.

2. Emberi Erőforrások Minisztériuma

A minisztérium irányítása alá tartozó Országos Mentőszolgálatnál (OMSZ), Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézetnél (OGYÉI), Országos Vérellátó Szolgálatnál (OVSZ) és az oktatási ágazatban történtek központi intézkedések, kezdeményezések, amelyek a munkavédelmi helyzet javítását irányozták elő. Az 1907/2006/EK (REACH) rendelet folyamatos végrehajtása által a vegyi anyagokról egyre több információ áll rendelkezésre, amely lehetővé teszi a megfelelő kockázatkezelési intézkedések ajánlását és alkalmazását. Ennek megfelelően a vegyi anyagok biztonságosan felhasználhatók és ezáltal javul a munkavállalók helyzete.

A szociális ágazatban általánosan elmondható, hogy a munkakörülmények kielégítőek, néhány területen azonban szükséges a munkakörülmények fejlesztése. A helyiségek bővítése, a megfelelő felszereltségű pihenőhelyek kialakításának fejlesztése is hozzájárulna a megfelelő munkakörülmények kialakításához.

Korszerű ápolási eszközök, segédeszközök, segédberendezések beszerzése szükséges a mozgásukban akadályozott gondozottak helyzetváltoztatásának elősegítése céljából. A kézi emelés fokozottan balesetveszélyes, fokozott kockázatot jelent mind az ellátott, mind az ápoló-gondozó személyzet sérülésének veszélye tekintetében. Az ellátó munkavállalók fizikai terheléseit csökkenthetik a berendezések; továbbá a biztonságos használatukhoz műszaki fejlesztések és a használatuk oktatása is szükségesek. A körülmények javításához az akadálymentes kialakítások is jelentősen hozzájárulnának.

A munkavédelmi eszközök (pl. védőruha) beszerzése folyamatosan történik.

A védőeszközök, védőfelszerelések korszerűsítése, folyamatos cseréje valamennyi munkakörben a munkavédelem helyzetét hivatott javítani. A korszerű ergonomikus bútorok beszerzése hozzájárulna a képernyős munkahelyek munkavédelmileg is könnyebb kialakíthatóságához.

Nagyobb hangsúlyt lehetne fordítani a stressz- és konfliktuskezelésekre; a megelőzésre képzésekkel, szupervíziókkal, esetmegbeszélésekkel.

A köznevelés általános iskola és gimnázium tantervei – Technika, életvitel és gyakorlat; Testnevelés és sport; Kémia; Fizika – balesetvédelemmel kapcsolatos nevelési célokat, fejlesztési követelményeket írnak elő pl. veszélyhelyzetek felismerése, elhárítása, elsősegélynyújtás. A szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016. (VIII. 31.) NGM rendelet

egyes szakképzési kerettantervei szakmánként tartalmazzák a kötelező Munkavédelem tantárgyat és annak tartalmát.
Jelenleg 32 olyan felsőoktatási képzés létezik, melyek képzési és kimeneti követelménye tartalmazza a munkavédelmi oktatást. Több ágazati szereplő (ÁEEK, OVSZ, Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság) tapasztalatai alapján a hazai iskolarendszerű képzésből kikerülő fiatalok munkavédelmi ismeretei hiányosak, nem ismerik a munkavédelem vonatkozásában a jogaikat, kötelezettségeiket. Fontos lenne, hogy az iskolai oktatás keretében a munkavédelmi ismereteket a tananyagba beépítsék.
Az Emberi Erőforrások Minisztériuma szerint hasznos lenne, ha a képzés kiterjedne a megváltozott munkaképességű munkavállalókra vonatkozó speciális feltételek áttekintésére is. Indokolt lenne az iskolarendszer minden szintjén – a szinteknek megfelelően adaptálva – kémiai biztonsági alapismeretek oktatása a továbbiakban. Ennek közvetlen kockázatcsökkentő hatása lehet, továbbá alapot jelenthetne a munkavédelmi ismeretek fejlesztéséhez.

3. Földművelésügyi Minisztérium

A tárca felelősségi körébe tartozó területen az elmúlt évben nem történt a munkáltatók munkavédelmi helyzetét érintő intézkedés.

Az elméleti képzésen túl a tanév közbeni szakmai gyakorlatok és a szakmai vizsga gyakorlati vizsgatevékenységének megkezdése előtt kötelező jelleggel minden tanuló munka- és balesetvédelmi oktatásban részesül.

Fentiek alapján a tárca fenntartásában működő oktatási intézményekben valamennyi szakképzésben tanuló diák részesül munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi ismeretek oktatásban.

4. Honvédelmi Minisztérium

A honvédelmi ágazat munkavédelmi helyzetének javítását előirányozó intézkedések és kezdeményezések közül szükséges kiemelni, hogy folyamatban van a munkavédelmi érdekképviselet rendszerének – az ágazat sajátosságait is figyelembevevő – kialakítása.

A Magyar Honvédség (a továbbiakban: Honvédség) migrációs helyzettel összefüggésben meghatározott feladatai ellátásához 2017. év során is jelentős mértékű technikai fejlesztést hajtott végre, valamint az üzembe helyezett konténer táborok jelentősen hozzájárultak a katonák rövid távú regenerálódásához, kulturált elhelyezéséhez. A Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program meghirdetése és elindítása további alapot jelent a kor színvonalának megfelelő munkakörülmények, szolgálati feltételek jövőbeni kialakításához.

A honvédelmi ágazat munkavédelmi helyzete összességében kielégítő, az a korábbi évekhez képest tovább javult, elsősorban az új építményeknek, technikai eszközöknek, valamint a stabil munkabiztonsági szakember háttérnek köszönhetően. A munkaegészségügyi jellegű feladatok ellátása, és a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás színvonala további fejlesztésre szorul. A honvédelmi szervezetek tevékenységét biztosító objektumok infrastruktúráját tovább kell fejleszteni, melyre a meghirdetett Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program beindítása és végrehajtása lehetőséget biztosít.

A Honvédség 2017. évi tevékenységével összefüggésben jelentős – a biztonságot is érintő – kihívás volt: a hazai és a nemzetközi gyakorlatok megnövekedett száma és bonyolultsága, a

befogadó nemzeti támogatás biztosítása és a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kezelésében való közreműködés.
Ezen feladatok végrehajtása a Honvédség teljes személyi állományát érintően (beleértve a feladatokban ténylegesen részt vevő és a béke elhelyezésben alaprendeltetésű feladatokat csökkentett létszámban ellátó katonákat is) jelentős többletterhelést eredményezett.
A feladatok irányítása és felügyelete fokozott figyelem mellett zajlott, mind a különböző vezetési szintek, mind a munkabiztonsági és munkaegészségügyi hatósági tevékenység vonatkozásában.

A jogszabályalkotás folyamatában és a normatív szabályozás kidolgozása során – az előkészítési és a véleményezési szakaszokban egyaránt – bevonásra kerültek az ágazati szakszervezetek (HOSZ, HODOSZ). Az ágazati érdekegyeztetési tevékenység keretében aktív és rendszeres tájékoztatási, konzultációs lehetőség biztosított, ezek működtetése rendezett. Ezen csatornákon keresztül már most is van lehetősége az állománynak közvetlenül az egészséget, biztonságot és a szolgálati és a munkakörülményeket érintő ágazati döntések előkészítésében részt venni.

A Honvédség keretei között működő kiképzési és oktatási intézményeknél a munkavédelemmel kapcsolatos ismeretek oktatása, jellemzően a szakmai képzésekhez kapcsolódóan, specifikus módon, elméleti és gyakorlati képzés keretében történik. A munkavédelmi ismeretek átadása integrálódott a szaktantárgyakba. A gyakorlati jellegű és a terepfoglalkozások megkezdése előtt kötelező a munkavédelmi oktatás, ami tevékenység-specifikus elméleti és gyakorlati felkészítést jelent. A hadfelszerelések hadrendbe állításához kapcsolódóan, külön rend szerint kerül sor – gyakran a fejlesztő, szállító szervezet közreműködésével – a rendeltetésszerű és biztonságos használatot biztosító felkészítésekre.

5. Igazságügyi Minisztérium

A munkavédelmi helyzet javítása érdekében szerződött partner folyamatos bevonásával teszünk eleget a munkavédelmi előírásoknak a munkavégzés biztonságára és a tűzvédelem előírásaira vonatkozó körülményeknek és az ehhez kapcsolódó feltételeknek. A munkakörülmények kielégítőek. A 2017. év folyamán elkészített és a Magyar Közlöny Hivatalos Értesítő – 2017. október 31.-ei – 54. lapszámában közzétett, az Igazságügyi Minisztérium Munkavédelmi Szabályzatáról szóló 13/2017.(X.31.) IM utasítást tekintjük irányadónak.

6. Külgazdasági és Külügyminisztérium

A munkakörülmények munkavédelmi szempontból kielégítőek a Külgazdasági és Külügyminisztérium (a továbbiakban: KKM) teljes területén. A KKM rendszeresen oktatásokat tart a munkavállalói részére, beleértve a külképviseleteket is.

A munkavállalók egészségét, biztonságát és a munkakörülményeket érintő ágazati döntések meghozatalakor a munkavállalói képviseletek bevonásra kerülnek. A KKM-ben 2017. évben a munkavédelmi képviselők a jogszabályban előírt képzésen vettek részt. A KKM általános munkavédelmi helyzete jó.

7. Miniszterelnöki Kabinetiroda

A Miniszterelnöki Kabinetiroda az Mvt., valamint a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet alapján – külső szakértő bevonásával – látja el a munkavédelmi feladatokat. 2017 évben munkabaleset

nem történt, két üzemi úti baleset vizsgálatát folytatták le és a jogszabályi előírásoknak megfelelően jártak el.

Az elmúlt évben vizsgálták a munkahelyek méretének megfelelőségét és a képernyős munkahelyek kialakítását, értékelték a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására. Azonosították a várható veszélyeket (veszélyforrásokat, veszélyhelyzeteket), valamint a veszélyeztetettek körét, a veszély jellegét, a veszélyeztetettség mértékét. A képernyős munkahelyeken történő munkavégzés egészségi és biztonsági feltételeinek rendszeres ellenőrzése alkalmával a foglalkozás-egészségügyi szolgáltató bevonásával folyamatosan vizsgálják a látásromlást előidéző tényezőket, pszichés (mentális) megterhelést és a fizikai állapotromlást előidéző tényezőket.

A Miniszterelnöki Kabinetiroda javaslata, hogy a felsőfokú oktatásban, a munkavédelmi témakörben a prevencióra helyeződjön át a hangsúly. Továbbá célszerű lenne a hatályos jogszabályok olyan célú áttekintése, hogy mi az, ami csak az ipari vállalatokra és mi az, ami nem az ipari szervezetekre vonatkozó szabályozás lehet.

8. Miniszterelnökség

A Miniszterelnökség székhelyén és telephelyein megfelelőek a munkakörülmények. Fontosnak tartják, hogy a munkavállalók belépésükkor a megfelelő munkavédelmi ismeretekkel rendelkezzenek.

A Magyar Kormánytisztviselő Karnak, mint szakmai érdekképviseleti kamarának minden, munkavállalókat érintő ágazati döntés meghozataláról tájékoztatás kerül kiküldésre.

9. Pénzügyminisztérium

Az ágazatban működő munkáltatók számára több olyan belső intézkedés történt az intézményeknél, amelyek a munkavédelmi helyzet javítására irányultak. Ezek általában a balesetveszély elhárítása, komfortosabb munkakörülmények biztosítása érdekében elvégzett beruházások, felújítási munkák voltak, illetve történtek olyan intézkedések, amelyek a munkakörülmények folyamatos ellenőrzésére, monitorozására irányultak.

A munkavédelmi képviselők választása az intézményekben megtörtént. A munkavédelmi képviselőket és az érintett további érdekképviselőket már a döntések előkészítő szakaszában is minden esetben bevonják a munkavédelmi intézkedésekbe.

A szakképzésből kikerülő tanulók munkavédelmi ismeretei folyamatosan bővülnek, a szakgimnáziumi végzős diákok is rendelkeznek alapvető ismeretekkel. A műszaki felsőoktatásban végzett fiatal munkavállalók munkavédelmi ismeretei megfelelnek az elvárható szintnek. Szükségesnek tartanák a munkavédelmi szabályok ismeretét a fiatalok körében leginkább elfogadott számítástechnikai és egyéb vizuális technikai eszközök egyre nagyobb mértékű bevonásával átadni, hogy a munkavédelem fontossága, szerepe „élményszerűen" is beépüljön a tudásukba.

10. Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat

A munkavédelmi helyzet javítása céljából 2017. IV. negyedévében tervezés indult a fluidum bányászat munkavédelmi helyzetének átfogó felmérése céljából az illetékes kormányhivatalok

bányászati osztályainak bevonásával. Az átfogó felmérésre a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium által elfogadott Ellenőrzési Tematika alapján 2018. évben kerül sor.
A Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat (a továbbiakban: MBFSZ) a klimatikus körülmények hirtelen változása esetén, pl. hőségriadó elrendelése előtt elektronikus úton értesíti a szakterületéhez tartozó vállalkozásokat.

Az MBFSZ-re vonatkozóan a munkakörülmények kielégítőek. A munkakörülményekről folyamatosan gyűjtik az információkat.

A szaktevékenységi feladatokat ellátó munkavédelmi szakember, illetve a megválasztott munkavédelmi képviselő együttműködése folyamatos. Tevékenységüket az Mvt. rendelkezéseinek megfelelően fejtik ki, a szakmai kapcsolat folyamatos, a munkáltatói intézkedések előkészítése kimunkált.

Az ágazati döntések meghozatalánál törekszünk a munkavállalók képviselőinek bevonására. A 2018. évi hatósági ellenőrzéseknél fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az ágazat működési területén a munkáltatók betartsák az Mvt. munkavédelmi érdekképviseletre vonatkozó előírásait.
Az MBFSZ munkavédelmi fórumokon (Országos Munkavédelmi Bizottság, Fókuszpont, stb.) képviselt álláspontjának kialakítása a saját munkavállalói közül megválasztott munkavédelmi képviselővel folytatott egyeztetéssel történik.

Az esetleges balesetvizsgálatok során derülhet fény egyes esetekben a személyek munkavédelmi ismerethiányára. A feltárt esetben a bányafelügyelet felhívja a hiányosságra a munkáltató figyelmét, valamint egyúttal intézkedik a hiányosság megszüntetéséről, de ezek az intézkedések sem az iskola rendszerű, sem a felsőoktatásban résztvevő hallgatókhoz - vélhetően - nem jutnak el. Az MBFSZ álláspontja szerint az oktatás bármely szakaszában, annak adott szintjéhez igazítva a munkabiztonsági ismereteket tantárgyi formában, részletesebben, gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező (akár meghívottként is) előadók igénybe vételével kellene oktatni.

11. A Szakképzési Centrumok

A Szakképzési Centrumokban a munkakörülmények kielégítőek. Az intézményekben folyamatos karbantartási munkákkal hárítják el a balesetveszélyt jelentő hibákat. Több tagintézményben végeztek felújítást, melynek eredményeként javultak a munkavégzés feltételei.
Az alábbi területeken szükséges a munkakörülmények fejlesztése: pl. padlózat csúszásmentesítése; jobb minőségű és megfelelő méretű iskolabútorok; számítógéppark, infrastruktúra, korszerűsítése; tanulók és tanárok mentális állapotának javítása.
A Munkavédelmi Főosztály folyóiratát megküldik a Szakképzési Centrumok részére.
A munkavédelmi ismeretek színvonala megfelelő, a gyakorlati képzések jól kiegészítik a tanórán tanult ismereteket. Több esetben szakmai vizsgán is számot kell adni a munkavédelmi ismeretekről. A pályakezdő fiatalokkal ismertetik a munkavédelmi előírásokat, viszont az életkorukból adódó hozzáállás miatt nem minden esetben tartják be őket és a betartatásuk is nehezebb. Az érettségi utáni szakképzésben a munkavédelem ismeretanyagát kötelező modul tartalmazza. Különös figyelmet fordítanak arra, hogy a modulhoz tartozó tantárgyat felkészült szakemberek oktassák. Lehetőséget keresnek, hogy a munkavédelmi, munkabiztonsági elvárásoknak kimagaslóan eleget tevő gazdasági szervezetekhez el tudjanak látogatni a tanulók,

ezáltal a gyakorlatban is láthatnák a modern egészségvédelmi berendezéseket, védőeszközöket, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek megvalósulását.
A Székesfehérvári Szakképzési Centrum 2017. október 26-án csatlakozott az „Együttműködés a munkahelyek biztonságáért" elnevezésű partnerségi programhoz.

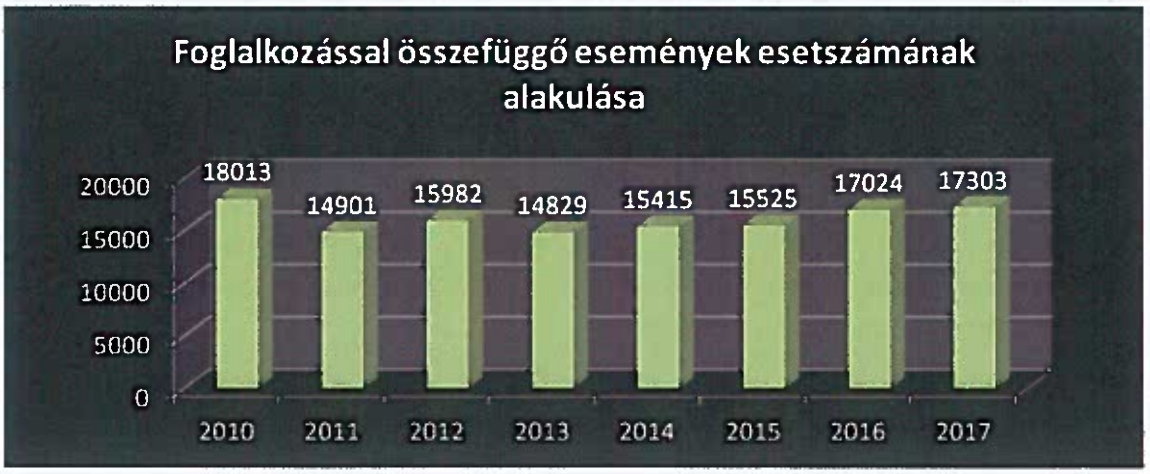
Fejlesztendő területek az oktatásban:

- A munkavédelmi ismeretek színvonala a szakgimnáziumi, szakközépiskolai és szakiskolai tanulók egyéni képességeivel arányos, az előrelépés lehetőségeit gyakorlati munkavédelmi órákban látják, amikor nem szakoktató, hanem munkavédelmi szakember tartja a gyakorlati órát. A gyakorlatban könnyebben és eredményesebben sajátítják el a szükséges ismereteket.
- Az informatikai és multimédiás alkalmazások, a digitális tananyagok, a mobiltechnológia szélesebb körű felhasználása az oktatás és a szakmai képzés területén.
- A szakmai képzések tananyagából esetenként hiányzik a tematikusan felépített munkavédelmi tananyag (általában az általános munka-, tűz- és környezetvédelmi ismeretek ismétlődnek több tantárgyban). Célszerű lenne a megtörtént balesetek tapasztalatait feldolgozó, azok ok-okozati összefüggéseit részletesen tartalmazó összefoglaló készítése.
- A mai diákság az információk nagyobb részét az interneten szerzi be, ezért célszerű lenne olyan digitális, több mozgóképi, kisfilmes elemet tartalmazó oktató anyag összeállítása, amely szakmacsoportonként foglalja össze az elsajátítandó tudásanyagot.
- A gimnáziumban végző tanulók nem rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, számukra a szükséges ismeretek átadása az osztályfőnöki órák keretében javasolt.
- A munkavédelmet oktatók tudásának frissítése is szükséges továbbképzések keretében.
- A képzés végére is célszerű beiktatni a munka- és tűzvédelmi ismereteket, mert sokszor elfelejtik a vizsgára a tanulók. A jogszabályi változásoknak is megfelelő korszerű tananyag oktatása szükséges, növelni kellene a gyakorlati képzést (pl. jó példák bemutatása gyárlátogatáson) ezen a területen is.
- Célszerű lenne bizonyos óraszámú munkavédelmi ismeretekben részesíteni a végzős tanulókat a munkahelyi balesetek számának csökkentése érdekében. Ezzel a munkavédelmi ismeretekkel leszorítható lenne ez az arány, mely a munkáltató és munkavállaló hasznára is válna.
- Hasznos volt a „Munkahelyi Egészség és Biztonság" tantárgy oktatása, mivel a szakképzésből kikerülő tanulók pontos, széleskörű munkavédelmi ismeretekkel rendelkeztek. Azonban ez a tantárgy már nem képezi a szakképzésben a tananyag részét. A szakmák egy részében a tanulók tanulmányaik során tanulnak munkavédelmi ismereteket 1 tanévben heti 0,5 órában. Ez ahhoz kevés, hogy jól tájékozottak legyenek. Lehetne interaktív tananyagokat készíteni, versenyeket hirdetni számukra a témában.

12. Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő

A foglalkozással összefüggő események **esetszámának** alakulása az elmúlt 8 évben az alábbiak szerint alakult. 2010-2013 évek vonatkozásában kissé ingadozó volt, de folyamatos csökkenő

trendet mutatott. Majd az esetek számában - a foglalkoztatás növekedése kapcsán - folyamatos emelkedés tapasztalható.

Az igazolt keresőképtelen napok száma hasonlóan az esetszámokhoz, csökkenő trendet mutat 2013-ig, 2011-ben volt a legalacsonyabb. 2014-től minimális, de folyamatos emelkedés tapasztalható.

Az **egy esetre jutó napok száma** 2010. évhez viszonyítva 2011-ben jelentős mértékben csökkent, majd 2012-től ingadozó tendenciát mutat. 2017-ben az előző évhez viszonyítva 1,5 nap, azaz közel 3%-os emelkedés tapasztalható.

13. Országgyűlési Őrség

Az Országgyűlési Őrség munkavédelmi feladatai és foglalkozás-egészségügyi tevékenysége ellátásának szabályairól szóló 23/2013. (VI. 11.) BM rendelet alapján a munkavédelmi felügyeletet az Országgyűlés Hivatala által foglalkoztatott munkavédelmi felügyelő látja el. Fő feladata a 2017. évben a munkavédelmi oktatás, munkavédelmi vizsga megszervezése és végrehajtása, az elsősegélynyújtás személyi és tárgyi feltételeinek megszervezése, a balesetek kivizsgálása, új kockázatértékelés és Munkavédelmi Szabályzat készítése volt.

Az Országgyűlési Őrség (a továbbiakban: Őrség) elhelyezését biztosító objektumok kockázatértékelését az Országgyűlés Hivatala elvégezte. Az egyes beosztásokra vonatkozó kockázatértékelés felülvizsgálata a Munkavédelmi Szabályzat alapján elkészült, mely egyeztetve lett a Készenléti Rendőrség Egészségügyi és Pszichológiai Osztályával. A megküldött észrevételek alapján a kockázatértékelés kijavításra került és 2017 januárjában jóváhagyták. Az elkészített kockázatértékelések a személybiztosítási feladatokat ellátó személyekre vonatkozóan 2017. év novemberében kiegészítésre kerültek. A kockázatértékelés felülvizsgálatában meghatározott feladatok végrehajtása folyamatosan történik, a balesetek száma 2017. évben csökkent.

Az Őrség által használt objektumokról elmondható, hogy a biztonságos munkavégzésre (használatra) alkalmasak. Az állomány az előírt egyéni védőeszközökkel rendelkezik, a vezetők annak használatát megkövetelik és a védőeszközök használatát rendszeresen ellenőrzik. Az időszakos felülvizsgálatra kötelezett felszerelések felülvizsgálata megtörtént.

Az Őrség állománya az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés szabályait megfelelően ismeri, a munkavédelmi oktatások során azt megfelelően elsajátította. Az elmúlt évhez képest a balesetek száma 25%-kal csökkent. Az Őrség állományából gépjárművet vezetőkkel 3 esetben történt közúti baleset. Az Őrség állományát 2017. évben az Mvt. szerinti súlyos munkabaleset, foglalkozási megbetegedés nem érte, fokozott expozíció nem fordult elő.

14. A Munkavédelmi Bizottság Munkavállalói Oldal véleménye a nemzetgazdaság 2017. évi munkavédelmi helyzetéről

A munkavállalói oldal a 2017. évet a munkavédelmi érdekegyeztetés tekintetében nagyon fontos évnek tekintette, hiszen az Mvt. 2016. évi módosítása jelentősen - és igen kedvezően - változtatta meg a munkavédelmi képviselők választhatóságának szabályait. Ennek köszönhetően a választott képviselők száma - a korábbiakhoz képest - sokszorosára emelkedett, annak ellenére, hogy még jelenleg is jó néhány munkáltatónál nem került sor munkavédelmi képviselő megválasztására. Ennek a hiányosságnak a megszüntetését egyrészt a hatósági ellenőrzés ilyen irányú kiterjesztésében, másrészt a társadalmi szervezetek hathatós támogatásában látja a Munkavállalói Oldal. A tapasztalatok szerint, a munkáltatók egy része, még mindig nem értette meg, hogy a képviselők nemcsak a munkavállalókat képviselik, hanem a munkáltató balesetmegelőző tevékenységében is hathatós segítséget tudnak nyújtani.

Igen pozitívan értékeli a Munkavállalói Oldal, hogy a PM felkérésére elindult egy szakértői munka a munkavédelmi képviselők jogainak bővítéséről szóló javaslatok kidolgozására. Ez a munka jelenleg is folyamatban van. A Munkavállalói Oldal meggyőződése, hogy ha sikerül a munkáltatókkal közösen ésszerű javaslatokat kidolgozni, az jelentősen hozzájárul majd a munkabalesetek számának csökkentéséhez, az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtéséhez.

A Munkavállalói Oldal jó kezdeményezésnek tartotta, hogy a kormányzat meghirdette a GINOP-5-3.4-16 „A munkahelyi egészség és biztonság fejlesztése" című pályázatot, amely a munkakörülmények javítása, a munkahelyi egészség és biztonság fejlesztése, valamint a munkavállalók és munkáltatók munkabiztonsággal és munkaegészségüggyel kapcsolatos célzott tájékoztatását hivatott elősegíteni.

Ugyancsak elismerést érdemel, hogy a Munkavédelmi Főosztály kezdeményezésére két éves kampány indult a mezőgazdaság romló baleseti helyzetének megállítására. A kampány első évének értékelése szerint beváltotta a hozzáfűzött reményeket és javult az ágazatban a munkavédelmi helyzet.

Szükségesnek tartja a Munkavállalói Oldal, hogy kerüljenek felülvizsgálatra olyan jogszabályok, amiket a szakma régóta elavultnak tart pl. az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EüM együttes rendelet, a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM együttes rendelet, a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről szóló 50/1999. (XI. 3.) EüM rendelet. Nem utolsó sorban hiányoljuk, hogy az Mvt. hatályba lépése óta nem került kiadásra az Egészségügyi Biztonsági Szabályzat, mint ahogy a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat korszerűsítése is évek óta húzódik.

A Munkavállalói Oldal javasolja áttekinteni a foglalkozás-egészségügyi szolgálatról szóló 89/1995. (VII. 14.) Korm. rendeletet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendeletet a különféle fogalmak egységesítése tekintetében. A Munkavállalói Oldal javasolja, hogy az Mvt.-ben szereplő munkavédelmi bizottságok elnevezésében legyen különbség, mivel a jogalkotó nem tett különbséget a munkahelyi bizottságok, illetve az országos hatáskörű bizottság között. Javasolja az Oldal, hogy megnevezésükben legyen megkülönböztetés pl. nemzeti/országos munkavédelmi bizottság, munkahelyi munkavédelmi bizottság.
Képviselőink tájékoztatása szerint az iskolarendszerű oktatásból kikerülő fiatalok munkavédelmi képzése az esetek jórészében nem megfelelő. Az Oldal véleménye szerint az oktatást már az általános iskolában el kellene kezdeni, a szakgimnáziumokban és szakközépiskolákban pedig sokkal komolyabban kellene venni a munkavédelemmel kapcsolatos oktatást. Adott esetben egy-egy szakma elméleti oktatásánál külön fejezetben kellene foglalkozni a munkavédelemmel. Jelen információk szerint csak néhány mondatban térnek ki a munkavédelem fontosságára. A szakmunkás tanuló kötelező munkavédelmi oktatásban csak akkor részesül, amikor a szakmai gyakorlatát elkezdi végezni valamelyik munkáltatónál.

Szintén problémaként merült fel, hogy a munkavédelmi képviselők kötelező 8, illetve 16 órás képzésénél nincs meghatározva, hogy milyen végzettségű előadók végezhetik az oktatást. Ebből adódóan a képzések szakmai színvonala - néhány kivételtől eltekintve - rendkívül alacsony. Ennek egyenes következménye, hogy a képviselők nem tudják kellő hatékonysággal ellátni feladataikat.

A Munkavédelem 2016-2022 évekre szóló Nemzeti Politikája jól tartalmazza azokat a problémákat, amelyek jelenleg a munkavédelem területén évek óta sok gondot okoznak; ideértve a munkahelyi stressz, a klímaváltozásból erdő problémák, a munkavédelmi oktatás és képzés még meglévő nehézségeit, nem beszélve a munkavédelmi kutatás jelenlegi lehetetlen

állapotáról. A Munkavállalói Oldal javasolja a program teljesítésének felgyorsítását, különös tekintettel az elkülönített munkahelyi balesetbiztosítás koncepciójának mielőbbi elkészítését és elfogadtatását.

Összességében meg kell állapítanunk, hogy az elmúlt évi kormányzati intézkedések, valamint a Munkavédelmi Főosztály munkatársainak elismerésre méltó munkavégzése elősegítette, hogy a munkavédelmi érdekegyeztetés területén is fontos előrelépések történtek 2017-ben.

15. A Munkavédelmi Bizottság Munkaadói Oldal véleménye a nemzetgazdaság 2017. évi munkavédelmi helyzetéről

Az Országos Munkavédelmi Bizottság Munkáltatói Oldala a beszámolási időszakban is korrekt és segítő partnere volt az általa képviselt munkáltatói szervezeteknek és a Munkavédelmi Főosztálynak.

Továbbra is komoly feladatként értékeli az Oldal a munkavédelmi jogszabályok változásának figyelemmel kísérését; azok megjelenése előtt oly módon történő alakítását, hogy amellett, hogy nem veszélyeztetik a munkavállalók egészséges és biztonságos munkakörülményeit, jelentős terheket sem jelentenek a munkáltatókra nézve. Álláspontunk szerint a távmunka jelenlegi szabályozása megfelelő, szükségtelennek tartjuk a követelmények szigorítását. Azt azonban az Oldal elfogadja, hogy a jelenlegi szabályozás legyen oly módon átlátható és egyértelmű, hogy ne lehessen szélsőségesen több jogértelmezéssel élni ugyanannál az esetnél.

2017-re jellemző volt, hogy megkezdődött a munkavédelmi stratégia végrehajtásának átgondolása. Az irányt jónak tartja a Munkaadói Oldal, azonban a következő évekre nagyobb ütemű lépéseket lát szükségesnek, annak érdekében, hogy 2022. évig megvalósulhassanak a célok. Igényeli az Oldal a gyorsabb ütemet a fokozott egészségkárosodásnak kitett munkakörökben foglalkoztatók és foglalkoztatottak helyzetének rendezésére. Munkáltatói veszélyként is értékeli az Oldal a döntés elmaradását.

A Munkaadói Oldal komoly várakozással tekint a szabadtéri munkavégzésnek kitett munkakörökkel kapcsolatos szabályozás felé. Jelentős munkáltatói terheket okozhat a jelenlegi gazdasági helyzetben a túlzó megoldási irány.

Megfelelő a közös gondolkodás iránya a munkavédelemmel foglalkozók képzési, továbbképzési rendszerének kialakítása tekintetében, a végrehajtás ütemét azonban lassúnak tűnik.

Összességében a munkavédelmi feladatok teljesülését jónak értékeli a Munkavédelmi Bizottság Munkaadói Oldala, mely kellő képviselettel és szakértelemmel volt jelen a nemzetgazdaság általunk igen fontosnak tartott eleménél.